Sudarytojai ir redaktoriai /
Compilers and editors
Vytas Dekšnys, Dominykas Norkūnas

Viršelio dizainas /
Cover design
Linas Spurga jaun.

Maketas / Layout
Laura Klimaitė-Lusa

Almanacho leidybą parėmė /
The anthology was supported by:

LIETUVOS KULTŪROS TARYBA

Sudarymas, Vytas Dekšnys, Dominykas Norkūnas, 2021

© VO „Poetinis Druskininkų ruduo“, 2021
© Leidykla VAGA, 2021
ISSN 1822-3079

Pēters Brūveris
Cikls „Pirmi pieci dzejoli“: Biķernieki, Ievadam, Krastmalā, Teātrī, Vasaras idille
© Iveta Brūvere, Indra Brūvere-Darulienė, Zane Brūvere-Kvēpa

Inger Christensen
SCENEN kontinuiteter 8, variabiliteter 1, 3, 5, 8, universaliteten 8, HANDLINGEN variabiliteter 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, TEKSTEN universaliteter 1, 2, 5, 6, 8, from: Det
© Inger Christensen & Gyldendal, Copenhagen 1969
Published by agreement with Gyldendal Group Agency

Arkadii Dragomoshchenko
Винница..., Воскликни, полоумный поэт..., Великое однообразие любви (7), Странно, словно тебя не хватало..., ...Негромко говоришь – прощай...
© Zinaida Dragomoshchenko

Erich Fried
Fragen und Antworten, Verlorene Sicherheit, Nachzügler, Denn der Regen der regnet jeden Tag, Seifenblasen, Vorübungen für ein Wunder
aus: Gesammelte Werke Gedichte und Prosa Hrsg. Volker Kaukoreit und Klaus Wagenbach
© 1993, 1998, 2006 Verlag Klaus Wagenbach, Berlin

Juan Gelman
Hechos, Muertes, La belleza de todo lo creado, La Mexicana, Sobre la poesía, from: Poesía Reunida
© 2012, Heir of Juan Gelman

Vladimir Holan
Přitažlivosti, Soused, from: Kolury
© The Estate of Vladimir Holan c/o Aura-Pont s.r.o, Prague, Czech Republic

Ene Mihkelson
Roostekarvaline lumi kollase..., Ta ootab katastroofi..., Varemed ei põle..., Mu ema tuleb..., Tõi väravale sügis..., Maa tirib kannast..., Härmas puu sinu akna..., Ühel väga pimedal..., Mu vanaema oli..., Küla jäi päris tühjaks..., Matuseid on elus..., Vana Jakob nägi kuradeid..., Minevik on müüa...
© Marju Lauristin/Ene Mihkelson Society

Eugenio Montale
La primavera hitleriana, L'anguilla, Dal treno, Casa sul mare, Piccolo testamento
© Mondadori Libri S.p.A., Milano

Frank O'Hara
Ave Maria, Poem (Lana Turner has collapsed!), The Day Lady Day Died from Lunch Poems. Copyright © 1964 Frank O'Hara

Why I Am Not a Painter, Autobiographia Literaria, At Joan's
from THE COLLECTED POEMS OF FRANK O'HARA by Frank O'Hara, copyright © 1971 by Maureen Granville-Smith, Administratrix of the Estate of Frank O'Hara, copyright renewed 1999 by Maureen O'Hara Granville-Smith and Donald Allen. Used by permission of Alfred A. Knopf, an imprint of the Knopf Doubleday Publishing Group, a division of Penguin Random House LLC. All rights reserved.

"To the Harbormaster" from Meditations in an Emergency.
Copyright © 1957 by Frank O'Hara.
Reprinted with the permission of Grove/Atlantic, Inc., www.groveatlantic.com.

POETINIS DRUSKININKŲ RUDUO

DRUSKININKAI POETIC FALL

Poezijos kalėjime | In the Gaol of Poetry

09.29-10.04

Turinys | Contents

Poetinis Druskininkų ruduo 2021. Poezijos kalėjime Druskininkai Poetic Fall 2021. In the Gaol of Poetry
Alvydas Šlepikas
Vertė / Translated by
Rimas Užgiris
p. 8 / 9

Pēters Brūveris
(Latvija | Latvia)
Vertė / Translated by
Vladas Braziūnas
p. 12

Inger Christensen
(Danija | Denmark)
Vertė / Translated by
Dovydas Grajauskas
p. 22

Arkadii Dragomoshchenko
(Rusija | Russia)
Vertė / Translated by
Vytas Dekšnys
p. 36

Erich Fried
(Austrija | Austria)
Vertė / Translated by
Antanas A. Jonynas
p. 46

Juan Gelman
(Argentina | Argentine)
Vertė / Translated by
Dovilė Kuzminskaitė
p. 56

Dainius Gintalas
(Lietuva | Lithuania)
Vertė / Translated by
Rimas Užgiris
p. 68

Vladimír Holan
(Čekija | Czech Republic)
Vertė / Translated by
Almis Grybauskas
p. 80

Liudvikas Jakimavičius
(Lietuva | Lithuania)
Vertė / Translated by
Medeinė Tribinevičius
p. 88

Aušra Kaziliūnaitė
(Lietuva | Lithuania)
Vertė / Translated by
Rimas Užgiris
p. 100

Giedrė Kazlauskaitė
(Lietuva | Lithuania)
Vertė / Translated by
Rimas Užgiris
p. 112

Kerry Shawn Keys
(JAV / Lietuva |
USA / Lithuania)
Vertė / Translated by
Dominykas Norkūnas
p. 128

Laima Kreivytė
(Lietuva | Lithuania)
Vertė / Translated by
Ada Valaitis
p. 142

Ene Mihkelson
(Estija | Estonia)
Vertė / Translated by
Bernotaitė-Jakubčionienė
p. 152

Eugenio Montale
(Italija | Italy)
Vertė / Translated by
Ramunė Brundzaitė
p. 164

Frank O'Hara
(JAV | USA)
Vertė / Translated by
Marius Burokas
p. 174

Tomas Petrulis
(Lietuva | Lithuania)
Vertė / Translated by
Rimas Užgiris
p. 186

Alvydas Šlepikas
(Lietuva | Lithuania)
Vertė / Translated by
Rimas Užgiris
p. 196

Violeta Šoblinskaitė Aleksa
(Lietuva | Lithuania)
Vertė / Translated by
Medeinė Tribinevičius
p. 208

Europos poezijos platforma Versopolis
European poetry platform Versopolis
p. 218 / 219

Raymond Antrobus
(Jungtinė Karalystė | UK)
Vertė / Translated by
Laura Kromalcaitė
p. 220

Valentina Colonna
(Italija | Italy)
Vertė / Translated by
Ramunė Brundzaitė
p. 222

Olena Herasymiuk
(Ukraina | Ukraine)
Vertė / Translated by
Vytas Dekšnys
p. 226

Olga Stehlíková
(Čekija | Czech Republic)
Vertė / Translated by
Vytas Dekšnys
p. 230

Nuo rugpjūčio iki rugpjūčio Lietuvoje išleistų poezijos knygų bibliografija
Bibliography of poetry books published in Lithuania from August to August
p. 232

XXXI Poetinio Druskininkų rudens aidai
XXXI Druskininkai Poetic Fall, Echoes of 2020
Kronika / Chronicle
p. 236 / 237

Jaunojo jotvingio premijos laureatas
Winner of the 2020 Young Yotvingian Prize
Ieva Toleikytė
Vertė / Translated by
Ada Valaitis
p. 242 / 243

Žurnalo „Nemunas“ prizu „Poezija mus vienija ir jungia“ apdovanota
Winner of the Nemunas Magazine prize Poetry Unites and Connects Us
Sondra Simana
Vertė / Translated by
Ada Valaitis
p. 244 / 245

Jaunųjų poezijos skaitymų laureatė, apdovanota Antano A. Jonyno prizu
Antanas A. Jonynas Prize for a young poet
Patricija Gudeikaitė
Vertė / Translated by
Ada Valaitis
p. 246 / 247

Vieno anoniminio eilėraščio konkursas
Anonymous Poem Contest: Open Theme
Aivaras Veiknys
Vertė / Translated by
Rimas Užgiris
Dainius Dirgėla
Vertė / Translated by
Ada Valaitis
Gytis Norvilas
Vertė / Translated by
Ada Valaitis
Gražvilė Baleišytė
Vertė / Translated by
Ada Valaitis
Simonas Bernotas
Vertė / Translated by
Ada Valaitis
p. 248 / 249

Vieno eilėraščio tema „Mielas skaitytojau!“ konkursas
Anonymous Poem Contest: Dear Reader
Gytis Norvilas
Vertė / Translated by
Ada Valaitis
Nijolė Kepenienė
Vertė / Translated by
Rimas Užgiris
Greta Ambrazaitė
Vertė / Translated by
Ada Valaitis
p. 260 / 261

Jotvingių premijos laureatai
Yotvingian Prize Winners
p. 266

Jaunojo jotvingio premijos laureatai
Young Yotvingian Prize Winners
p. 267

Steigėjai, rėmėjai, partneriai
Organizers, Sponsors, Partners
p. 272

ALVYDAS ŠLEPIKAS
Poezijos kalėjime

Friedrichas Nietzsche klaidžioja naktimis, kūrena laužus, degina tai, kas dega, ir tai, kas nedega – naktis jį gaubia, globoja, gąsdina, spiegia liepsnõs iškankintas gluosnio strampas – kalnai, nakties paukščiai, kažkas privalo išgelbėt, skausmas turėtų aprimti – liga ar kalėjimas, poezija degina, spaudžia ir kas toliau, mano žodi, kas toliau, mano tylus skiemenie, mano ugnie, mano liūne, karo nukankintas akmenie, ugnies ir tausos kibirkštie – titnagas, poezijos akmuo, poezijos kūnas, daktilis – aš tavo kalėjime, poezija – tu esi uždaryta kalėjime, poezija – knygoje užverstoje, lauže, vienatvės tamsoje ir prisikėlimo skausme – galvoje, ten, kur nesiekia ramybė, kur netyla balsai ir jambai – laužai, kurie spindi iš baisiai toli –
– – – kūnai virpančiame karštyje, rankų, šlaunų, krūtų, kaktų, nugarų linkiai – vyrai it perkepę sausainiai – blyksinčios plikės, sėdmenys, varpos, kreivi kojų pirštai – visa veržias į laisvę, visa skysta ir teka, tartum alus palietas – virpa smėlis ir kiras įžūliai drąsus – moterys rausvos ir sunkios, prispaustos prie žemės, prie vaikų, prie gultų, prie skėčių spalvotų, prie sumuštinių – vėjas ir jūra, bangos – vabalai išmesti ant smėlio, smiltmusės, žiedmusės, sparvos – krūtų kepalai šviesūs triumfuojantys – kūnai išsiveržę iš drabužių kalėjimo, iš nuosaikios kasdienybės – poetai, poetės, dekanai, stilistės, kepėjos, aukštalipiai, traukinių mašinistai, policininkai, sukčiai, plaštakės – klapsi blakstienos, čepsi raudonos burnos, švilpia ir klykia vaikai, mauroja vyrai – rujojantys elniai, juokiasi garsiai, bet vėjas viską užgožia – sumišusios rankos ir skruostai, akys ir blauzdos, kulnai ir kalnai – toluma padūmavus, saulė ir neršiančios sielų žuvys, baltos keteros putų – farvateris, laivas iškeliauja ar grįžta iš baisiai toli –
– – – stoviu ir žiūriu į keistą sutvėrimą – svetimą mūsų smėliui, mūsų keliui, mūsų pušims – ant šunkelio prie Viečiūnų, Dzūkijoj – didžiulis driežas gaudo bužius – varto akis, stebeilijasi drąsiai, nieko nebijo, nugriebia ką tik nutūpusį vabzdį – nespėju net pamatyti, kas tas prarytasis: spragė? musė? sparva? sparnuota skruzdė? – karštis, virpantis oras ir driežas – atpažinimo programos sako – barzdotas drakonas, Australijos skruzdžių žudikas – žiūri man į akis ir tyli – nugriebia didelę skruzdę ir niekur nebėga – bandau jį nuvyti, pagąsdinti – čia mašinos, įžūlūs juodi automobiliai nuo Nemuno veža ir veža dundančius rusiškus priebalsius, elektronines perkūnijas, bėk – grįžk į terariumą, ten iš kur ištrūkai, susirask tą, kuris verkia tave prateriojęs, praradęs – jį bara tėvas ar motina, o gal brolis vyresnis – kam atidarei dureles, kodėl išleidai – pažaisti

ALVYDAS ŠLEPIKAS
In the Gaol of Poetry

Friedrich Nietzsche wanders the nights, lighting bonfires, burning what burns and what doesn't burn – night covers him, protects him, frightens him – a flame-tortured willow's stump shrieks – mountains, night birds, someone has to save him, the pain should die down – illness and gaol, poetry burns, presses, and what follows, my words, what is next, my silent syllables, my fire, my bog, o suffering stone of war, o spark of fire and preservation – flint, the stone of poetry, poetry's body, the dactyl – I am in your gaol, poetry – you are in gaol, poetry – in a closed book, in a bonfire, in the darkness of solitude and in the ache of resurrection – in the head where peace won't come, where voices and iambs won't keep quiet – fires that can be seen from afar –

– – – bodies in the quivering heat: hands, thighs, breasts, foreheads, vertebrae – men like overcooked cookies – sunlight glinting off bald spots, rear-ends, groins, twisted toes – everything struggles for freedom, everything liquid and flowing, like spilled beer – the sand quivers and a seagull is impudently bold – women are flushed and heavy, pressed down to the earth, to children, to beds, pressed to colored umbrellas, to sandwiches – wind and sea, waves – beetles fallen on the sand, sandflies, horseflies, hover-flies – the triumph of bright loaves of breasts – bodies breaking out of the gaol of their clothes, breaking out from the temperance of everyday life – poets, deans, stylists, bakers, high-climbers, train engineers, police officers, scoundrels, prostitutes – eyelashes flutter, red mouths champ, children whistle and scream, men bellow – bucks in heat, loud laughter, but the wind smothers everything – confusing hands and cheeks, eyes and thighs, heels and hills – the distance foggy, the sun and the little fish of spawning souls, whitecaps and sea foam – the channel, the boat embarks then returns from far away –

– – – I stand and look at a strange creation – foreign to our sands, our roads, our pines – on a backroad near Viečiūnai in Dzūkija – a large lizard hunts bugs – it rolls its eyes, stares boldly, fears nothing, it snatches the insect that just landed – I don't have time to see what was swallowed: a flea-beetle? a fly? a horsefly? a flying ant? – the heat, the trembling air, and the lizard – the wildlife app says its a bearded dragon, an Australian ant-killer – it looks me in the eyes silently – it snatches a large ant and doesn't budge – I try to shoo it away, scare it – there are cars here, rude black autos carrying clattering Russian consonants from the Nemunas, electronic thunder – run, back to your terrarium, back to where you

norėjau – kur jis, kur dabar mūsų drakonas – stoviu, o laikas kala – greit autobusas – drakonas gaudo bužius, tyli ir nieko nebijo – pabėgęs iš stiklinio kalėjimo – pabėgėlis, prieglobsčio prašytojas, reikalautojas, atkeliavęs iš baisiai toli –
– – – suspurda širdis, veržiasi iš narvo, iš šonkaulių prievartos, karščio nelaisvės, iš ankštumos į tuštumą – beldžia, stuksena, kala nerviūrų abėcėles, sulūžusiais morzės kalbos skiemenim – sienos kalėjimo, karščio, tamsos, kasdienybės – pabodo kasdienė diktatūra – susprogdinti šiuos akmenis spaudžiančius, varžančius, veržiančius gyslų diržus – širdies revoliucinis triumfas – žmogus sustoja, pakrypsta, ranka bando griebt už stalelio, už staltiesės – bálta, geltona jos raštas, kadaise nunertas žmonos – virsta lempa stalinė, Mandelštamo tomelis nukritęs bet kur atsiverčia – kaip didelis paukštis širdis suspurda – Dievo vardas atitrūksta nuo lūpų – kalėjimas liko baisiai toli –
– – – 1946-ieji metai, Vengrijos šiaurė, netoli Abdos miestelio atkastas broliškas kapas – ne, ne broliškas – masinė kapavietė, kapo duobė, čia suversti žmonių kūnai, septyni šimtai žmonių – vieno iš nužudytųjų kišenėje užrašų knygutė – pilna eilėraščių – parašytų žydų kilmės vengrų poeto Miklóso Radnóti – poezija ištrūksta, išsivaduoja, išlieka, keliasi iš kapo, iš kalėjimo, iš koncentracijos lagerio – Dalia Grinkevičiūtė rašo iš naujo žemėje paslėptus ir neatrastus užrašus – poezija tyli, bet miršta ir keliasi kalba – žemė atryja užrašytus žodžius – poezijos neįmanoma uždaryt į kalėjimą kaip ir nuodėmės nepaslėpsi, nesudeginsi, nesunaikinsi – likus viena nužudyto poeto žmona pagal užrašų knygelę atpažįsta poeto kūną, bet jo palaidojimo vietos niekada neaplanko – deja, dabar viskas taip toli, viskas liko baisiai toli –
– – – karantinas – tuštuma, liga, šaltis – poetas užsidaro bokšte, atsiverčia knygą, skaito – užrašai knygelėje – parašysiu – poetas kalėjime, bokšte, karantine, uždarytas, užspeistas – nusilipdo sienas iš metonimijų, lubas iš girgždėjimo – metaforų grindys, o stogas – stogas hegzametras – tiksi laikas tylus, ramiai silabotoninis – anakruzės ir cezūros – prašau, paimkite mano užgyventus metus, mano atmintis, mano kraujo raudonuosius kūnelius, mano ligą – laužkit duris, laužkit metaforų gniaužtus – kada paskutinį kartą jį matėt, kada kalbėjot –
bijau pasakyt, bet gyveno jis užsidaręs kalėjime savo, rašė keistus, nesuprantamus straipsnius – o poezija? – vadino tuo žodžiu kalnus popierių – poezija, bet ar buvo nežinom – ar buvo – nežinom – manau, kad jis paprasčiausias bebalsis riebus tinginys, bandantis mus išnaudoti – laužkit duris – ir išlaužus – sunkios metaforos svyra, siūbuoja – aha – štai kur tu, štai kas tau nutikę, poete – blyškus guli kalinys, ramiai sau kraujuoja – miręs, uždusęs – piĨna burna – tuščių amfibrachių – uždusinusių jį aliteracijų – o viskas liko baisiai toli.

escaped from, find whomever cries over losing you – his father or mother chides him, or maybe an older brother - why did you open the door, why did you let him out – I wanted to play – where is he, where is our dragon now – I'm standing, time is pounding – the bus should soon arrive – the dragon is catching bugs, silent and unafraid – escaped from a glass gaol – a fugitive, a refugee seeking asylum, a demander of rights from far away – – – – my heart flutters, tries to break free from its cage, from the oppression of heat, the gaol of ribs, from constraint to emptiness – it knocks, raps, hammers the alphabet of nerves, the broken morse of the syllables of language – the walls of the gaol, heat, darkness, everyday life – sick of the dictatorship of the quotidian – to explode these oppressing stones, the constraining, binding belts of veins – the revolutionary triumph of the heart –
a person stops, leans, a hand tries to grab a table, the tablecloth – white, with yellow designs, once knit by his wife – the table-lamp falls, a tome of Mandelstam on the floor has opened to a random page – the heart flutters like a sizable bird – God's name spills from his lips – the gaol is left far away –
– – – the year is 1946, in northern Hungary, not far from the village of Abda, a brotherly grave is dug up – no, not brotherly – a mass grave, like a pit, people's bodies thrown in, seven hundred people – a notebook in the pockets of one of the victims – full of poems – written by the Jewish-Hungarian poet Miklós Radnóti – poetry breaks free, liberates itself, survives, rises from the grave, from the gaol, from the concentration camp – Dalia Grinkevičiūtė's writing mimics newly secreted and not yet discovered writings underground – poetry is silent, but language dies and then rises again – the earth regurgitates written words – poetry cannot be confined to gaol just as sin cannot be hidden, burned, or destroyed – left alone, the poet's wife identifies the body based on the notebook, but she never visits his burial place – unfortunately, now everything is so far away, everything has been left far far away –
– – – quarantine – emptiness, illness, cold – the poet closed up
in in the tower opens a book and reads – writings in a notebook – I'll write – the poet in gaol, in a tower, in quarantine, closed up, corralled – he pastes the walls with metonymies, the ceilings are made of creaks – the floors are of metaphor, and the roof – hexameters – time ticks quietly, calmly syllabatonic – anacruses and caesuras – please, take the years I've lived, my memories, the red cells of my blood, my illness – break the doors, break the clutches of metaphor – when did you see him last, when did you speak – I'm afraid to say, but he lived all closed up in his gaol writing strange, incomprehensible essays – and poetry? – he called piles of paper by that name – poetry, but we don't know if it was there – if it was – we don't know – I think that he is just an ordinary sloth without a voice, trying to use us – so break the doors – and entering slowly – the heavy metaphors sway, swing – yes – that's where you are, that's what happened to you, poet – the prisoner lies pale, bleeding out in peace – dead, suffocated – his mouth full – empty amphibrachs – choked on alliteration – and everything remains far away.

Translated by Rimas Užgiris

PĒTERS BRŪVERIS

Peters Bruveris was born in Riga in 1957. He graduated from the Latvian Academy of Music in 1980. He worked as an editor for the journals Latvijas Jaunatne and Literatūra un Māksla. His most prominent poetry collections are: *Starling, Red Cherries* (1987), *Amber Skulls* (1991), *Sitting On a Bench in a Park* (1994), *Blackbird's Nest in the Heart* (1995), *Flowers for the Losers!* (1999), and *God Loves Me* (2000). He also wrote poetry books for children: *A Snail and a Lark* (1995), *Everybody Lives their own Life* (1997), and *Jay, Do You Love Me?* (2000); and the tetralogy *The Landscape of Language* (2004–2014). Bruveris compiled and translated collections of Turkish poetry and Azerbaijani folk tales, translated Azerbaijani, Crimean Tartar, Mordovian, Ossetian and Gagauzian folk songs, ritual texts of Tuvan shamans, and the Lithuanian poets J. Baltrušaitis, V. Mykolaitis-Putinas, H. Nagys, A. Nyka-Niliūnas, H. Radauskas, V. Bložė, V. Braziūnas, V. Daunys, S. Geda, A. A. Jonynas, K. Platelis, and others. He compiled an anthology of contemporary Lithuanian poetry (unpublished). His works have been translated into Lithuanian and other languages. Bruveris was awarded the Baltic Assembly Prize in 2004. He died in 2011 in Ventspils.

Cikls „Pirmi pieci dzejoļi"

PIRMAIS DZEJOLIS. BIĶERNIEKI

vai tie zvani skan man
(*atbalsojas*: vai man? vai man!)
skan un skan bez mitas
krēslas stundā neredzami
sudrabmēlēm dzidri sitas
vai tie zvaniņi skan man?

atbalss nepasaka priekšā
atspulgs pārāk satumsnējis
bet uz monētas kas riekšā
nepazīstams bārdains vecis
kuļam puslokā virs galvas
iekalts – TINTINNĀCULUS*
nevar saprast it kā sveci
it kā irkļa galu tur

vai viņš āksts bet varbūt bende
rasi pēdējā tā dividende
kuļu saņēmis par dzīves pajām
pārceļoties viņpus upes
valstī kuļa saucas It Nekur

klusē būrī papagailis
klusē nakts un diena
tikai zvaniņi vēl skan
skan un skan man vienam

* Tintinnāculī virī: zvārguļu vīri (bendes, kas uz nāvi notiesātajiem piestiprināja zvārguļus).

Pėteras Brūveris gimė 1957 m. Rygoje. 1980 m. baigė Latvijos valstybinę konservatoriją. Dirbo laikraščio *Latvijas Jaunatne*, savaitraščio *Literatūra un Māksla* redakcijose. Svarbiausi poezijos rinkiniai: *Juodasis strazdas, raudonos vyšnios* (*Melnais strazds, sarkanie ķirši,* 1987), *Gintaro kaukolės* (*Dzintara galvaskausi*, 1991), *Sėdėjau parke ant suolo* (*Sēdēju parkā uz sola*, 1994), *Juodojo paukščio lizdas širdyje* (*Sirdī melnajam putnam lizda*, 1995), *Gėlės pralaimėjusiems!* (*Ziedi zaudētājiem!*, 1999), *Myli mane Dievas* (*Mīl mani Dievs*, 2000). Parašė poemų vaikams: *Sraigė ir vieversėlis* (*Gliemezis un Cīrulīte*, 1995), *Kiekvienam savas gyvenimas* (*Katrs savu dzīvi dzīvo*, 1997), *Kėkšte, ar tu mane myli?* (*Sīli, vai tu mani mīli?*, 2000); tetralogiją *Kalbos peizažas* (*Valodas ainava*, 2004–2014). Sudarė ir išvertė turkų poezijos, azerų liaudies pasakų rinktines, išvertė azerų, Krymo totorių, mordvių, osetinų, gagaūzų liaudies dainų, Tuvos šamanų ritualinių tekstų, lietuvių poetų J. Baltrušaičio, V. Mykolaičio-Putino, H. Nagio, A. Nykos-Niliūno, H. Radausko, V. Bložės, V. Braziūno, V. Daunio, S. Gedos, A. A. Jonyno, K. Platelio ir kitų kūrybos. Parengė šiuolaikinės lietuvių poezijos antologiją (rankraštis). Kūrinių išversta į lietuvių ir kitas kalbas. Apdovanotas Baltijos Asamblėjos premija (2004). Mirė 2011 m. Ventspilyje.

Ciklas „Pirmi penki eilėraščiai“

PIRMAS EILĖRAŠTIS. BIKERNIEKAI

ar varpai jau skamba man
(*atskamba*: ar man? ar man!)
skamba jie be galo šneka
prieblandoj jų nematyti
sidabraliežuvę šneką
tie varpeliai plaka man?

aidas neužbėga priešais
atspindys toks patamsėjęs
bet monetoje ant riešo
senas barzdyla pakvakęs
o virš jo galvos ant lanko
žodis – TINTINNACULUS*
nesuprasi laiko žvakę
ar irklakotį jisai

ar jis budelis ar šventė
gal paskiausią savo dividendą
gavęs kaip gyvenimo pajų
keldamasis tapus upės
šalin kuri vadinas Nīčniekur

tyli papūga narve
naktis tyli ir diena
tik tebeskamba varpeliai
skamba skamba man vienam

* Lot. tintinnaculi viri – varpelių vyrai (budeliai, nuteistiesiems mirti pritvirtindavę varpelius).

OTRAIS DZEJOLIS.
IEVADAM

Kā ir, tā ir.
Un tātad – tam tā bija jābūt.
Var saukt to mistiskajā vārda par likteni
(Ko bieži piesauc,
Jo it neviens jau nezina, kas tas ir,
Bet viss tiek mirklī izskaidrots), var arī poētiskāk –
Par Lielo Nenovēršamo. Bet,
Ja esat panteists – par gadalaiku maiņu.
Bet var – par (gadrīz) It Neko.

Par smiltīm, kas starp pirkstiem izbirst.
Par ūdeni, kas cauri sietam izlīst.
Par gaisu, kas kā vējš te nāk, te iet.
Par uguni, kas pārvērtīsies pelnos.

Kā ir, tā ir.
Peld mūžīgs padebesis gaisā.
Un gaiši draiskojas.
Un tumši samācas.
Līdz pašās beigās
Kā vienaldzīgi sniegi
Pār būdiņām un pilīm kaisās.

ANTRAS EILĖRAŠTIS.
ĮVADINIS

Taip jau yra.
Tad – taip turėjo būti.
Galima tai vadint mistiškuoju likimo vardu
(Taip dažnai ir vadinama,
Nes niekas nė nebežino, kas tai yra,
Bet viskas akimirksniu paaiškėja), galima ir poetiškiau –
Didžiąja Neišvengiamybe. Bet,
Jei esate panteistas – metų laiku kaita.
Bet galima ir – (beveik) Ničniekuo.

Smėliu, kuris tarp pirštų išbyrės.
Vandenimis, kurie išbėgs per sietą.
Orais, kurie it vėjas čia ateina, čia išeina.
Ugnim, kuri pavirs į peleną.

Taip jau yra.
Ore per amžius plūko debesis.
Ir šviesiai draikosi.
Ir tamsiai mokos.
Ligi pat galo
Kaip sniegai bejausmiai
Pilis ir lūšneles vienaip užbyra.

TREŠAIS DZEJOLIS. KRASTMALĀ

Tikko svīdusi gaisma.
Nokāpju lejā pie jūŗas.

Neviena neredz.
Kaijas un vārnas vēl nav pamodušās.
Nevienas laiviņas selgā.
Neviena fizkultūrieša.
Neviena. Gauseni viļņi
Uz gludās liedaga malas
Laiza mudas. Pelēkruda
Ņirboņa nošūpojas
Līdz pat apvārsnim. Nevienas
Putna vai cilvēka pēdas.
Tikko svīdusi gaisma.
Visgaŗām jūŗai
Izsvaidīti mazītiņi gliemežvāki,
Kuŗus tev visu atlikušo dzīvi
Būs vākt un kārtot
Nekad līdz galam nesakārtojamā
Rakstā.

TREČIAS EILĖRAŠTIS. PAKRANTĖJ

Ką tik išaušo.
Nusileidžiu prie jūros.

Nieko nematyti.
Kirai ir varnos dar nepabudę.
Plynoje jūroj jokios valtelės.
Jokio fizkultūrininko.
Jokio. Nerangios bangos
Pliažo lygiam pakrašty
Laižo dumbles. Pilkas rusvas
Mirgesys nulinguoja
Lig pat horizonto. Jokio
Paukščio ar žmogaus pėdsako.
Ką tik išaušo.
Palei pat jūrą
Priblaškyta mažyčių kriauklelių,
Jas tau visą gyvenimą likusį
Teks rinkt ir dėlioti
Į niekad lig galo nesudėliojamą
Raštą.

CETURTAIS DZEJOLIS. TEĀTRĪ

Sapnī redzēju,
Ka pagājušos laikos
Provinces nomalībā
Spēlēju teātri.

Tak nekādi – sit vai nost!
ķit vai razīt! –
Nevaru atcerēties
Ne vārda.

Dialogi beidzas, tā arī nesākušies.
Monologi – vieni vienīgi tumši noklusējumi.
Replikas – neveikla stomīšanās.

Aktieri,
Šķiet, nenovīdībā vai vīzdegunībā
I nedomā pačukstēt priekšā,
Suflieris štatu samazināšanas dēļ atlaists
Un turpmāk teātrī vairs nav paredzēts.
(Taupības režīms būs bezgalīgs!)
Savukart režisors – emigrējis
Uz neatgriešanos
Un nav pat sazvanāms.

No skatītāju zāles manī veŗas
Melnas un niknas
Vārnu un kraukļu acis,
Ceļas neapmierinātu
Balsu murdoņa.
Izmisīgi mēģinu atcerēties,
Paniski ķeŗot zilbes...

...līdz, jūkot prātā, topu izsvilpts,
Tā arī neuzzinājis,
Ka mana loma
Bija bez teksta.

KETVIRTAS EILĖRAŠTIS. TEATRE

Per sapną pamačiau,
Kaip senais laikais
Provincijos užkampy
Vaidinau teatre.

Bet niekaip – nors užmušk!
Nei bėgt, nei rėkt! –
Negaliu prisiminti
Nė žodžio.

Dialogai baigiasi nė neprasidėję.
Monologai – vien tik neaiškūs nutylėjimai.
Replikos – padriki pamiksėjimai.

Aktoriai
Atrodo nedraugiški ir pasipūtę,
Tad nė šnabždomis prieštarauti nemano,
Sufleris mažinant etatus atleistas,
Ir tiek teatre jį kas matė.
(Taupymo režimas bus begalinis!)
Savo ruožtu režisierius – emigravęs
Negrįžtamai
Ir neprisiskambinamas.

Iš žiūrovų salės mane varsto
Juodos ir nuožmios
Varnų ir kranklių akys,
Kyla nepatenkintų
Balsų niurnesys.
Beviltiškai bandau prisiminti,
Paniškai graibstau skiemenis...

...kol, beišprotėdamas, buvau nušvilptas
Taip ir nesužinojęs,
Kad mano vaidmuo
Be teksto.

PIEKTAIS DZEJOLIS. VASARAS IDILLE

Pienenes pūka lido lidinās laižas
Vējā draiskodamās šķērso
Manu redzes leņķi
Pēc brīža atgriežas
Virpuļo griežas augšup lejup
Saulei lēzeni spīdot
Pļāvai smaržojot mežmalai
Noslēpumaini sačaukstoties
Pienenes pūka lido laidelējas te krīt
Te paceļas gaisā tad kā ķircinot
It kā nejauši it kā aušīgi jauši
Kņudinot pieskaras cilvēka
Saulē piesarkušajai ādai
Brīdī kad skudru piligrimi
Bez skaņas tipina pār delmu
Un kāda šķelmīga šķirzata laiski meditē
Uz zili pelēkā akmens vai arī
Uz pussatrunējušā celma
Pār kuru šūpojas šūpojas ilgas
Šūpojas šūpojas smilgas
Iztālus pļavas viņā galā iežvadzas
Ar mietiņu no zemes izrauta
Ķēde tuvojas lēni smagnēji soļi
Gaŗā ķēde arvien skaļāk dzindzinās
Stiepjoties slīdot pa nepļauto zāli
Tad apstājas un noliecas
Tuvu pie manas sejas un gaŗš
MŪŪŪŪ un tad pagriežas un aiziet
Uzsvērti vienaldzīgi gremodama turpu
Kur no pakalna stiepjas MĀJĀ MĀJĀ MĀ

Cikls „Pirmi pieci dzejoļi": Bikemieki, Ievadam, Krastmalā, Teātrī, Vasaras idille
© Iveta Brūvere, Indra Brūvere-Daruliené, Zane Brūvere-Kvēpa

PENKTAS EILĖRAŠTIS.
VASAROS IDILĖ

Pienės pūkelis skrenda skraidžioja leidžias
Vėjy išdykėlis kerta
Mano regėjimo kampą
Po akimirkos grįžta
Sukinėjasi sukas aukštyn žemyn
Saulei įžambiai spindint
Pievai kvepiant ir pamiškei
Sušlamant slėpiningai
Pienės pūkelis skrenda plazdena čia krinta
Čia kyla į orą tada lyg pakibinti geistų
Tarytum netyčia tarytum paikiotų tyčia
Palyti žmogaus
Saulėj įraudusią odą
Akimirką kai skruzdėlių piligrimai
Be garso tipena per žastą
O tokia vienišė viliūgė vangiai medituoja
Ant melzgano pilko akmens arba gal
Ant pusiau sutrūnijusio kelmo
Ant jo sūpuojasi sūpuojas ilgos
Sūpuojasi sūpuojas smilgos
Toliausiam pievos pakrašty sužvanga
Su visu kuolu ištraukta iš žemės
Grandinė pamažu artėja sunkūs žingsniai
Sena grandinė vingiais velkama
Per nešienautą pievą skamba vis garsiau
Tada sustoja ir išsitiesia
Visai man prie veido ir ilgas
MŪŪŪŪ o tada apsisuka ir patraukia
Pabrėžtinai abejingai gromuliuodama ten
Kur nuo kalvos jau siekias NAMO NAMO NA

Vertė Vladas Braziūnas

INGER CHRISTENSEN

Inger Christensen was born in 1935 in Velje, on the East Jutland Peninsula. She graduated from the Danish School of Education in Aarhus. She taught in the Art School of Holbek, and worked as a professional writer from 1964. Her most prominent collections of poetry are: *Light* (1962), *Grass* (1963), *It* (1969), *Alphabet* (1981), and *Valley of Butterflies* (1991). Her most prominent novels are: *The Machine of Eternity* (1964), *Azorno* (1967), and *A Painted Room* (1976). She wrote children's books, plays for theater and radio, and essays. She was a member of the Royal Danish Academy, the European Academy of Poetry, and the Art Academy in Berlin. She was awarded the Grand Prix of the International Poetry Biennale (Liège, Belgium, 1995), the National Austrian Literature Prize (1994), the Swedish Academy Nordic Prize (1994), the European Union Prize for Literature (1995), the American Award (2001), and the Siegfried Unseld Preis (Germany, 2006). She died in Copenhagen in 2009.

SCENEN

kontinuiteter

8

Sådan er verden nu indrettet
sandheden mangler

de forhandlende parter
dækker et drømmende marked
med drømme

med luksustaktik /
/tiden må ikke gå til spilde

Derfor er det vigtigt med borde
en lang række statiske borde
på en lang række statisk strategiske steder
(fantastiske genremalerier /
for foden af et bjerg i en sump på en strand
på gader i skove overalt hvor der er plads
til et bord er der anbragt et bord hvor alle
mulige parter kan traktere hinanden)
Målet er faktisk at mætte verden med borde

Inger Kristensen gimė 1935 m. Vailėje, rytinėje Jutlandijoje. Orhuse baigė pedagogikos kolegiją. Dėstė Holbeko menų kolegijoje, nuo 1964 m. – profesionali rašytoja. Svarbiausi poezijos rinkiniai: *Šviesa* (*Lys*, 1962), *Žolė* (*Græs,* 1963), *Tai* (*Det*, 1969), *Abėcėlė* (*Alfabet*, 1981), *Drugelių slėnis* (*Sommerfugledalen*, 1991); romanai: *Amžinybės mašina* (*Evighedsmaskinen*, 1964), *Azorno* (1967), *Ištapytas kambarys* (*Det malede værelse*, 1976). Parašė kūrinių vaikams, teatro ir radijo pjesių, esė. Danijos karališkosios akademijos, Europos poezijos akademijos, Berlyno menų akademijos narė. Tarp kitų tarptautinių apdovanojimų, pelnė Tarptautinės poezijos bienalės Didįjį prizą (Lježas, Belgija, 1995), Austrijos valstybinę literatūros premiją (1994), Švedijos akademijos Šiaurės šalių premiją (1994), Europos poezijos premiją (1995), Amerikos premiją (*The America Award*, 2001), Siegfriedo Unseldo premiją (Vokietija, 2006). Mirė 2009 m. Kopenhagoje.

SCENA

tęstinumai

8

Taip jau pasaulis dabar sutvarkytas
trūksta teisybės

dalyvaujantieji
užverčia sapnuojančią rinką
sapnais

liuksusinė taktika /
/ nevalia švaistyti nė minutės

Todėl vis reikia su stalais
ilga eile nepajudinamų stalų
krūvoj nepajudinamų strateginių vietų
(fantastiški kraštovaizdžiai /
kalno papėdė pelkė paplūdimys
gatvės miškai apskritai visur kur yra vietos
stalui ten yra atnešamas stalas ant kurio
visos įmanomos pusės gali traktuotis)
Tikslas šiaip jau yra užstatyti pasaulį stalais

SCENEN variabiliteter

1

Min verden er tydelig jeg sover Jeg ligger i min indhegning
her på min anviste plads mellem fødderne håret og mørket
anvist til søvn og faser af identitet. Jeg er en genstand.

De siger man lærer at dø i sin seng.

Husker at blodet om lidt vil køre frem med de sædvanlige
billeder planløst
og at jeg hvis det er mig vil finde planer i denne kemi

De siger man lærer at holde kæft i sin seng

lærer at betro sig til de meningsløse drømme

Lærer at det sådan set er muligt at leve
en eksklusiv død

Kun sådan er jeg meningsløs nok
Kun sådan er jeg menneskelig mulig

som forkert anbragt i en rigtig verden
som rigtig anbragt i en forkert verden

anbragt verden

lærer alt dette som jeg ikke har brug for i morgen
i morgen når jeg vågner hvis jeg vågner
og drømmen kommer syngende imod mig
we want the world and we want it now

SCENA variantiškumai

1

Mano pasaulis yra paprastas aš miegu Aš guliu savo aptvarėly
čia savo nurodytoj vietoj tarp visokių pėdų plaukų tamsoj
nurodymas miegoti ir keisti identitetą fazėmis. Aš esu objektas.

Sako išmoksti numirti savoj lovoj.

Prisimenu kad kraujas netrukus tekės nešiodamas įprastinius
vaizdus be plano
ir kad aš jei tai aš įžvelgsiu planus toje chemijoje

Sakoma išmoksti prikąsti liežuvį savoj lovoj

Išmoksti patikėti tais beprasmiškais sapnais

Išmoksti kad taip žiūrint įmanoma yra gyventi
ekskliuzyvinę mirtį

Tik šitaip aš pakankamai beprasmiškai
Tik šitaip aš žmogiškai įmanomai

kaip neteisingai atsiradus teisingame pasaulyje
kaip teisingai atsiradus neteisingame pasaulyje

atsiradus pasaulyje

išmoksti visko ko man rytoj visiškai nereikės
ryte kai pabusiu jeigu pabusiu
ir sapnas atsistos priešais mane dainuodamas
we want the world ant we want it now

SCENEN integriteter

3

i labyrinter af lys og lysegrønne blade
i skræklabyrinter hvor himlen er klar
og livet selvfølgeligt
alt for selvfølgeligt
er der en smag af gips af sten af brækjern

lukket område adgang forbudt fare på færde

jeg er et ansigt der vender ansigtet bort
en sten der når den vender sig om
er en sten

5

vandtrapper stenhimle vindhuse
luftkældre regnhjerter sandkroppe
klippemunde flodmaver iskøn
snelunger kulhjerner skyfingre
saltnerver jordøjne hjertesorg

8

inde i den første fabel er der en anden, inde i den anden er der
un tredje, inde i den tredje en fjerde etc. fabel

inde i fabel nr. 3517 sidder der en mand der fortæller om et
drivhus inde i drivhuset lå der en have inde i haven lå der et
drivhus inde i drivhuset ...

i have nr. 1423 sidder der en mand der fortæller om en have
hvor der sidder en mand der fortæller om en have hvor der sid-
der en mand ...

mand nr. 8611 fortæller en lang række fabler

inde i fabel nr. 4280 har der hele tiden siddet en mand og ventet jeg
går hen til ham Mit navn er siger han Så fortæller
han mig lidt om sig selv

SCENA junglumai

3

labirintuos šviesos ir šviesžalių lapų
siaubo labirintuos kur dangus yra giedras
ir gyvenimas aiškus
pernelyg aiškus
jaučiasi skonis gipso akmens laužtuvo

uždara teritorija įeiti draudžiama avaringas ruožas

aš esu veidas kuris nusisuka
akmuo kai jis apsiverčia
yra akmuo

5

vandenlaipčiai akmendausos vėjanamiai
orarūsiai dulksnaširdės smėliakūniai
uolaburnės upiaskrandžiai ledalyčiai
sniegaplaučiai angliagalviai dangopirščiai
druskanerviai žemėakiai širdoperšos

8

Pirmojoje pasakoje yra antroji, antrojoje yra
trečioji, trečiojoje ketvirtoji etc. pasaka

pasakoje nr. 3517 sėdi žmogus kuris pasakoja apie
šiltnamį šiltnamyje buvo sodas sode buvo
šiltnamis šiltnamyje...

sode nr. 1423 sėdi žmogus kuris pasakoja apie sodą
kuriame sėdi žmogus kuris pasakoja apie sodą kuria-
me sėdi žmogus...

žmogus nr. 8611 seka visą eilę pasakų

pasakoj nr. 4280 visą šitą laiką sėdėjo žmogus ir laukė aš
prieinu prie jo Mano vardas yra sako jis Ir man apie save
šiek tiek pasipasakoja

SCENEN universaliteten

8

En lykkelig maskine
En grusom fantasi
Et fantastisk spektakel
Et hjul der står stille
Man mærker det ikke
Man løber for livet
Et ord der slår til
Hundene gør

HANDLINGEN variabiliteter

1

Så nu kører den rundt den lykkelige maskine
    Med en mand der er hvid og spiser salt

Hvor skal han hen? Han skal ingen steder hen
    Hans ord og exkrementer er stjerner

2

Så nu kører den rundt den grusomme fantasi
    Med en mand der plukker fjer af en engel

Hvad skal han gøre? Hvad ellers?
    Han snakker så dejligt med himlen

3

Så kører det rundt det fantastiske spektakel
    Med en mand der sætter ild til sig selv

Hvad skal han sige? Er der mere at sige?
    Der er tale om nåde

SCENA universalumai

8

Laiminga mašina
Šlykšti fantazija
Fantastiškas spektaklis
Ratas kuris nesisuka
Nė nepastebi
Visą gyvenimą bėgi ir bėgi
Žodis kuris eina kiaurai
Loja šunys

SIUŽETAS variantiškumai

1

Dabar viskas sukasi apie tą laimingą mašiną
    Su vyru kuris yra baltas ir valgo druską

Kur jam dabar eiti? Niekur jam dabar neiti
    Jo žodžiai ir išmatos yra žvaigždės

2

Dabar viskas sukasi apie tą šlykščią fantaziją
    Su vyru kuris pašo plunksnas angelui

Ką jis darys? O ką dar?
    Jis taip gražiai šnekasi su dangum

3

Dabar viskas sukasi apie tą fantastišką spektaklį
    Su vyru, kuris pasidega

Ką jis pasakys? Ar yra dar ką pasakyti?
    Kalbà apie pasigailėjimą

4

Så kører det rundt det hjul der står stille
Med en mand der er gået amok

Hvor skal han hen? Han skal vel ingen steder hen
Hans krop er en gave til jorden

5

Så nu kører det rundt og man mærker det ikke
Manden har udtømt sin sæd

Han snakker med alle Han omfavner alle
Kvinderne føder

6

Så kører det rundt og man løber for livet
Livet må ikke forsvinde

Hvorfor skulle det det?
Når alle har indhentet alle

7

Så kører det rundt det ord der slår til
Og alle bliver ramt af dets stilhed

8

Så kører det rundt og hundene gør

4

Dabar viskas sukasi apie ratą, kuris nesisuka
Su vyru, kuris visiškai išprotėjo

Kur jam dabar eiti? Niekur jam dabar neiti
Jo kūnas yra dovana žemei

5

Dabar viskas sukasi apie tai nė nepastebi
Vyras išliejo savo sėklą

Jis kalba su visais Jis prie visų prieina
Moterys gimdo

6

Dabar viskas sukasi ir bėgi ir bėgi visą gyvenimą
Gyvenimui nevalia pranykti

O ir kodėl turėtų?
Kai visi pralenks visus

7

Dabar viskas sukasi apie žodį kuris eina kiaurai
Ir visus pritrenkia jo tyla

8

Dabar viskas sukasi ir šunys loja

TEKSTEN universaliteter

1

Jeg ser at jeg sidder og skriver
Ser det skrives Ser det skrevne
læser og ser det læste
Ser igen stilheden foran
Ser den stille ind på min skrift
Forsvinde i det skrivende skrevne
Læse sig selv
Begynde at råbe til sig selv

2

Jeg ser at jeg har en masse besvær
Med det der alligevel sker af sig selv
Jeg ser at jeg har en masse besvær
Fordi det alligevel sker af sig selv
Jeg ser at jeg skynder mig hen til det sted
Hvor det hele alligevel sker af sig selv
Hvis ikke jeg skynder mig hen til det sted
Kan jeg slet ikke se at det sker af sig selv

5

Jeg ser at jeg har trænet mine ord
I at flytte min krop
I at føre den frelst
Gennem verden
Mens kroppen blir liggende vågen
Og udmærket ved hvor den er
Fortabt
I mig

TEKSTAS universalumai

1

Matau kad aš sėdžiu ir rašau
Matau kad rašosi Matau kas parašyta
Skaitau ir matau kas perskaityta
Matau priešais tylą ir vėl
Matau tylą savo rašysenoj
Dingstant tame kas rašoma kas parašyta
Persiskaito
Pradeda ant savęs rėkti

2

Matau kad turiu galybę bėdų
Dėl to kas šiaip ar taip vyksta savaime
Matau kad turiu galybę bėdų
Nes tai šiaip ar taip vyksta savaime
Matau kad skubinuosi ten
Kur viskas šiaip ar taip vyksta savaime
Jeigu nepaskubėsiu nukakti ten
Visai ir nepamatysiu kad viskas vyksta savaime

5

Matau kad išdresavau savo žodžius
Pakelti mano kūną
Pagyrūniškai jį vedžioti
Po pasaulį
Kol kūnas atsibunda gulėdamas
Ir gerai žinodamas kur jis
Many
Pasimetė

6

Jeg ser at jeg er her med vilje
Ser at jeg ikke forsvinder
Selv om jeg har lyst
Ser at der ikke er kontakt
Mellem det jeg vil
Og det jeg gerne vil
Ser at jeg må begynde forfra
På godt og ondt

8

Jeg ser de lette skyer
Jeg ser den lette sol
Jeg ser hvor let de tegner
Et endeløst forløb
Som om de føler tillid
Til mig der står på jorden
Som om de ved at jeg
Er deres ord

SCENEN kontinuiteter
8, variabiliteter 1, 3, 5, 8,
universaliteten 8,
HANDLINGEN variabiliteter
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, TEKSTEN
universaliteter 1, 2, 5, 6, 8,

from: Det
© Inger Christensen &
Gyldendal, Copenhagen 1969
Published by agreement with
Gyldendal Group Agency

6

Matau kad esu čia savo valia
Matau kad aš niekur nedingsiu
Nors ir norėčiau
Matau kad nėra kontakto
Tarp to ko noriu
Ir to ko norėčiau
Matau kad teks pradėti iš naujo
Geruoju ar bloguoju

8

Aš matau lengvus debesis
Aš matau lengvą saulę
Aš matau kaip lengvai iš jų pasidaro
Begalinis vyksmas
Lyg jie pasitikėtų
Manim kuri stovi ant žemės
Lyg jie žinotų kad aš
Esu jų žodžiai

ARKADII DRAGOMOSHCHENKO

Arkadii Dragomoshchenko was born in 1946 in Potsdam, East Germany, into the family of a Soviet army officer. He grew up in Vinnytsia (Ukraine), and studied in the Faculty of Philology of the Vinnytsia Educational Institute, and in the Leningrad Institute of Theater, Music and Cinematography. He worked in theaters in Smolensk and Leningrad, was an editor, and wrote reviews for various journals. Dragomoshchenko was published underground in *samizdat* form from 1974. He debuted in the official Soviet press in 1985. His first book came out in 1990. He taught in the universities of St Petersburg, San Diego, New York and Buffalo. He published six collections of poetry and four books of prose, and translated American and New Zealander poetry. Dragomoshchenko was the first writer to be awarded the Andrey Bely Prize for Prose (1978). He was also awarded the Franc-Tireur Silver Bullet Prize (USA). He was one of the most outstanding representatives of linguistic Russian poetry and meta-realism. He died in 2012 in St Petersburg.

***

Винница

Мне непонятен город. Я смотрю на его фотографии, –
Он всюду, в оконных рамах, воде, электричестве.
Сквозит в пунктуации, в вопросе «что будет завтра?»–
За стеной лучше, где он превращается в яд амальгамы.
Состав. Стенокордия. Вслепую
по книжным полкам. Губами: снадобье, слоится в сознании.

Правильно. Их много. Городов, мертвых и пр. Что правильно?
Кому это? Тем, кто не выбрался? Следовательно – куда?
Те, что с годами утрачивают «связь друг с другом»?

Не секрет, со временем имена намного свободней.
Со временем имена освобождаются, хотя одни и те же. Как дети
или любовь к Аристотелю, или имена детей и последнего.
Решительность,
вот что нас отмечало на — «выходить на вокзале».

Не это ли было основой тому, что мир создан был здесь?
И впервые, – здесь, где была создана ты, –
разве случайность?
Транспозиция? Кто же помнит Лакана в дождь на перроне?
Как он был одинок, моросило...

Arkadijus Dragomoščenka (Аркадий Драгомощенко) gimė 1946 m. Potsdame, Rytų Vokietijoje, sovietų karininko šeimoje. Užaugo Vinycioje (Ukraina). Studijavo Vinycios pedagoginio instituto Filologijos fakultete, Leningrado teatro, muzikos ir kinematografijos institute. Dirbo Smolensko ir Leningrado teatruose, redagavo, rašė apžvalgas žurnalams. Nuo 1974 m. spausdinamas pogrindžio savilaidoje. Legalioje Sovietų Sąjungos spaudoje debiutavo 1985 m., pirmoji knyga išleista 1990 m. Dėste Peterburgo, San Diego, Niujorko, Bafalo universitetuose. Išleido šešias poezijos ir keturias prozos knygas. Vertė amerikiečių ir naujazelandiečių poeziją. Pirmasis Andrejaus Belo premijos laureatas už prozą (1978). Pelnė tarptautinę *The Franc-tireur Silver Bullet premiją* (JAV). Vienas svarbiausių rusų lingvistinės poezijos ir metarealizmo atstovų. Mirė 2012 m. Sankt Peterburge.

***

Vinycia

Man nesuprantamas miestas. Žiūriu į jo nuotraukas, –
jis visur, langų rėmuose, vandeny ir elektroj.
Kiaurai skverbiasi per punktuaciją, per klausimą „kas bus rytoj?“ –
už sienos geriau, kur jis virsta nuodais amalgamos.
Sudėtis. Stenokardija. Aklomis
po knygų lentynas. Lūpom: mikstūros, sluoksniuojasi sąmonė.

Teisybė. Jų daug. Miestų, mirusiųjų ir kt. Kas teisinga?
Kam visa tai? Tiems, kurie neištrūko? Vadinas – kur link?
Tie, kurie laikui bėgant praranda „ryšį vieni su kitais“?

Jokia paslaptis: laikui bėgant vardai išlaisvėja.
Laikui bėgant vardai išsilaisvina, nors ir tie patys. Tarsi vaikai
arba meilė Aristoteliui, arba vaikų ir šiojo vardai.
Ryžtas,
štai kuo mes išsiskyrėme, kai – „išlipt stotyje“.

Ar ne tuo buvo grįsta, kad pasaulis šičia sukurtas?
Ir kad pirmąsyk, – čia, kur tu sukurta, –
argi atsitiktinumas?
Transpozicija? Kas gi prisimena Lacaną perone per lietų?
Koks buvo jis vienišas, dulksnojo...

Тогда всякий раз почему это приходит, когда ветер с залива?
Здесь? И изогнутый гром? Из чего собирается город,
где было «замостье»?
Из теней? Любви? Перетёртых римских монет?
Нескольких слов, смысл которых неясен?

Или же из того, что дало возможность так думать
здесь, на берегу лужи гипербореев,
где всё тот же бумажный кораблик, асфальт и светло.

***

Воскликни, полоумный поэт – это прекрасно! это костер,
серебряный пепел, бессонные кости...
Это ястреб трехглавый в хоре просторном обугленной точкой парит,
И проторенной тропой сквозь скуку – виденье вечное моря. Это
рот, полдень, мнущий гиблую телесную глину, воск ярости.
Рот, об осколки стеклянных голов тихо кровавясь, скрипа полон,
как дерево, изгнавшее влагу. И туман ляжет, и разве я ничего не
услышу, когда выцедит молния остатки дремлющей капли, закипая
полынью над синевой крови крылатой? Так и память моя
стелится к устью странного лета,
серебристого хора тревожа листву. Что расскажут ставшие
призраком в одночасье
на шатких ступенях головокружительных перемен? Что поведать
мне? То, что казалось известным? Что ты соскользнула одеждой –
пусть ответят с какого
плеча и какой наготой нас должно ослепить! Словно губы,
нашедшие родник поцелуя в долгой разлуке
скитанья, солоноватое зеркальце меркнет, приближенное к глазу
снегами...
Тростник на ветру? Пыль творения? Боль, гонимая болью?
Бедная гордость в страшном застолье? К какому солнцу? Или же
там иное светило? К каким цветам? К какому забвенью уходит
твое отраженье? К каким цветам.

Tai kodėl kaskart tai ateina, kai vėjas pučia nuo įlankos?
Čia? Ir išlinkęs griaustinis? Iš ko susideda miestas,
kur buvo „užtiltė“?
Iš šešėlių? Meilės? Nudilusių romėnų monetų?
Iš keleto žodžių, kurių prasmė neaiški?

O gal vis dėlto iš to, kas leido taip galvoti
čia, hiperborėjų balos pakrantėje,
kur vis tas pats popierinis laivelis, asfaltas ir šviesa.

***

Sušuk, nevisaproti poete – tai nuostabu! Tai laužas, sidabriniai pelenai, nemiegantys kaulai...
Tai vanagas trigalvis sklendžia erdviam chore lyg taškas apanglėjęs, ir pramintu taku per nuobodį – regėjimas amžinas jūros. Tai burna, vidudienis, minkantis kūno pragaišusį molį, įniršio vaškas.
Burna, nuo stiklinių galvų šukių tyliai kraujuojanti, girgždesio pilna, lyg medis, išvaręs drėgmę. Ir rūkas nuguls, ir nejau neišgirsiu nieko, kai žaibas išsunks likučius snaudžiančio lašo, pelynu užvirdamas viršum sparnuotos kraujo žydrynės? Taip ir mana atmintis driekiasi link keistos vasaros žiočių,
budindama sidabriško choro lapiją. Ką papasakos akimoju tapusieji šmėklomis ant svaigių permainų klibančių laiptų? Ką pasakoti man? Tai, kas atrodė žinoma? Kad tu nuslydai drabužiu – tegu atsako, nuo kurio peties ir kokiu nuogumu mus turi apakinti! Lyg lūpos, radusios bučinio šaltinį ilgam klajonių išsiskyrime, sūrstelėjęs veidrodėlis blėsta, sniegynų priartintas prie akių...
Nendrė vėjyje? Kūrinijos dulkės? Skausmas, vejamas skausmo?
Vargana puikybė baisioj užstalėj? Į kokią saulę? O gal ten kitas šviesulys? Pas kokias gėles? Į kokią užmaršį nueina tavo atspindys? Pas kokias gėles.

ИЗ ЦИКЛА "ВЕЛИКОЕ ОДНООБРАЗИЕ ЛЮБВИ", 7

Но что одиночество!

Благоволит к нам небо сегодня –
Красоты редкой камнем поставлено
во главу всего дня.
Что губительное теченье времен! –
Когда по улицам можем идти беспрепятственно,
Словно далеко впереди Диониса зрим,
увенчанного сырыми листьями винограда.
Будто танцующий Иисус перед нами далеко впереди,
Поющий Иисус с голубем сизого оперенья
на росистом плече,
Апостолом воздуха.

Набирает силу северный ветер,
Лейте вино, проливайте вино на землю, за ворот,
на камни, на мох, чернеющий в сухой,
палой
листве.
В папоротник проливайте,
Ибо глаза давным-давно пьяны изумлением.

Кончается и вино.
Иссякают и губы.
Но вовсе не знание лежит в этих словах.
Праха в горсти не увидишь,
Руки, как поющие трости на устах глубоко
врезанных в землю теней. –
Как легки были наши тела.
Благоволит к земле небо сегодня,
Благосклонны к путешествию нашему луна и
другие светила.

Из
осени в лето
мы переходим,
Из
лета мы переходим в зиму,
Из свободы в свободу – ликующие,
точно до дна исчерпана сквозящая чаша утрат.

IŠ CIKLO *DIDŽIOJI MEILĖS VIENODYBĖ*, 7

Kas ta vienatvė!

Palankus dangus mums šiandieną –
reto grožio akmeniu pastatytas dunkso
visos dienos priešaky.
Kas pražūtinga laikų tėkmė! –
kai gatvėmis galim eiti nekliudomi,
lyg tolumoj prieš akis matytume Dionisą,
vainikuotą žaliais vynuogių lapais.
Lyg šokantis Jėzus priešais mus tolumoj,
dainuojantis Jėzus su balandžiu melsvaplunksniu
ant rasoto peties,
oro apaštalu.

Įsiūžauja šiaurės vėjas,
pilkit vyną, liekit vyną ant žemės, už apykaklės,
ant akmenų, ant samanų, juoduojančių tarp sausų
nukritusių
lapų.
Ant papartynų liekit,
nes akys kadais jau apgirto iš nuostabos.

Ir vynas pasibaigia.
Ir lūpos išsenka.
Bet anaiptol ne žinojimas glūdi šiuos žodžiuos.
Neišvysi saujoj dūlėsių,
rankos lyg giedančios nendrės ant giliai įsikirtusių
žemėn šešėlių lūpų. –
Kokie lengvi buvo mūsų kūnai.
Palankus žemei šiandien dangus,
palankūs mūsų kelionei mėnulis ir
kiti šviesuliai.

Iš
rudens į vasarą
pereinam mes,
iš
vasaros einam į žiemą,
iš laisvės į laisvę – džiūgaujantys,
lyg iki dugno ištuštinta perregima prarasčių taurė.

***

Странно, словно тебя не хватало,
Чтобы научиться смотреть, запоминать,
забывать и вновь возвращаться
к воспоминаниям.
Небожители (только неведомо кем)
избавлены от подобных
страданий –
Стоило солнечному лучику лечь
в излучину локтя,
Как открываются двери, и вижу я:
Продрогшие стены, сырости пятна
и пасьянса оцепеневший фейерверк,
Отпечаток туманный, на котором к шее
твоей тянется клюв отточенного
тюльпана.
Но стоит лучу родиться в узком листе
И ожить в дымной капельке крови –
Передо мной ты опять, облеченная именем,
Или золотом старым тающих листьев
в сумерках августа.
Пятый час.
Прядь волос у пространства
отсекла часть лица,
Час, другой, и года –
Время лета, огней глубоких и ясных.

***

Keista, lyg tavęs būtų trūkę,
Kad išmokčiau žiūrėti, įsiminti,
pamiršti ir vėlei sugrįžti
į prisiminimus.
Dangaus gyventojai (tik nežinia kieno)
išlaisvinti nuo tokių
kančių –
Pakanka saulės spindulėliui nugulti
alkūnės linkin,
Kaip atsidaro durys, ir aš matau:
Sužvarbusios sienos, drėgmės dėmės
ir nustėręs pasjanso fejerverkas,
Miglotas atspaudas, kuriame
link tavojo kaklo tiesias aštrus tulpės
snapas.
Bet tereikia spinduliui užgimt siaurame lape
Ir atgyti padūmavusiam kraujo lašely –
Tu vėl prieš mane, padabinta vardu
Arba tirpstančių lapų auksu senu
rugpjūčio sutemose.
Penkta valanda.
Plaukų sruoga nuo erdvės
veido dalį atkirto.
Valanda, kita, metų metai –
Laikas vasaros, gilių ir ryškių žiburių.

***

...Негромко говоришь – прощай.
Мост над стремниной лета, над ливнем.
Прощай, – говоришь тополиным побегам,
шелковице за белым забором
и улице,
А сам толком не знаешь –
К кому обращен этот шепот.

Прощай, говоришь снам, в которых
ты появилась...
О какой странный сон вырос над нами!
Крыло и звезда были незримы тогда.

Впереди мерно машут крыльями птицы:
Дрозды, чибисы, дикие гуси.
Невесомость полнит тела, зрачок
разрывает безмерность отчаянья –
Всего не увидеть.
Вскипает вода, трепещут кроны деревьев,
Раздвигается мир до пределов, доселе
неведомых
ни нам, ни ему самому.
И, точно шепот твой, в безмерности
солнечного луча
танцует бледная паутина,
предваряя милосердие льда.

Какой странный сон раскинулся над нами
тогда.

словно тебя не хватало...,
...Негромко говоришь –
прощай...
Винница..., Восклики,
полоумный поэт...,
Великое однообразие
любви (7), Странно,
© Zinaida Dragomoshchenko

***

... Negarsiai sakai – sudiev.
Tiltas virš vasaros sraunumos, virš liūties.
Sudiev, sakai tuopų ūgliams,
šilkmedžiui už baltos tvoros
ir gatvei,
O pats dorai nežinai –
Kam skirtas tas šnabždesys.

Sudiev, sakai sapnams, kuriuose tu pasirodei...
O, koks keistas sapnas išaugo virš mūsų!
Sparnas ir žvaigždė tada buvo neregimi.

Priešaky vienodai moja paukščiai sparnais:
Strazdai, pempės, laukinės žąsys.
Nesvarumas pripildo kūnus, vyzdį
plėšia nevilties begalybė –
Visko nepamatysi.
Užverda vanduo, plaikstosi medžių vainikai,
Išplinta pasaulis iki ribų, iki šiol nepažįstamų
nei mums, nei jam pačiam.
Ir, lyg tavo šnabždesys, saulės spindulio begalybėj
voratinklis šoka blyškus,
pranašaudamas ledo mielaširdystę.

Koks keistas sapnas išsiskleidė tada virš mūsų.

ERICH FRIED

Erich Fried was born in 1921 in Vienna into a Jewish family. He fled to London after Nazi Germany annexed Austria and the Gestapo killed his father. During the war, he worked in libraries and factories, and founded an organisation to help Austrian refugees, which helped his mother and many other Jewish families emigrate. Fried became a British citizen in 1949. Between 1952 and 1968 he was a commentator with the BBC Radio German language service. He regained the Austrian citizenship in 1982. Erich Fried published over 20 poetry collections and one novel, and wrote radio plays, and translated D. H. Thomas, T. S. Eliot and W. Shakespeare. He was awarded with the Vienna and Bremen literature prizes, and the G. Buchner Prize (1987). He was an honorary doctor of the Osnabruck University. One of the most prestigious Austrian literary prizes was named after him. He died in 1988 in Baden-Baden.

VORÜBUNGEN FÜR EIN WUNDER

Vor dem leeren Baugrund
mit geschlossenen Augen warten
bis das alte Haus
wieder dasteht und offen ist

Die stillstehende Uhr
so lange ansehen
bis der Sekundenzeiger
sich wieder bewegt

An dich denken
bis die Liebe
zu dir
wieder glücklich sein darf

Das Wiedererwecken
von Toten
ist dann
ganz einfach

Erichas Frydas gimė 1921 m. Vienoje, žydų šeimoje. Nacistinei Vokietijai užgrobus Austriją ir gestapui nužudžius jo tėvą, pabėgo į Londoną. Karo metais dirbo bibliotekoje, fabrike, įkūrė pagalbos austrų pabėgėliams organizaciją, padėjusią emigruoti jo motinai ir daugeliui kitų žydų šeimų. Nuo 1949 m. Jungtinės Karalystės pilietis. 1952–1968 m. BBC radijo vokiečių tarnybos komentatorius. 1982 m. atgavo Austrijos pilietybę. Išleido apie dvidešimt poezijos knygų, romaną, parašė radijo pjesių. Išvertė D. Thomo, T. S. Elioto poezijos, W. Shakespeare'o kūrinių. Apdovanotas Vienos ir Brėmeno miestų literatūros premijomis, G. Büchnerio premija (1987). Osnabriuko universiteto Garbės daktaras. Jo vardu pavadinta prestižinė austrų literatūros premija. Mirė 1988 m. Baden Badene.

PASIRENGIMAS STEBUKLUI

Užmerktomis akimis laukti
priešais tuščią statybvietę
kol vėl atsiras ir atsivers
senasis namas

Taip ilgai stebėti
stovintį laikrodį
kol sekundinė rodyklė
vėl ims judėti

Apie Tave galvoti
kol meilė
tau
vėl taps laiminga

Tada
pabudimas
iš mirties
visiškai paprastas

FRAGEN UND ANTWORTEN

Wo sie wohnt?
Im Haus neben der Verzweiflung

Mit wem sie verwandt ist?
Mit dem Tod und der Angst

Wohin sie gehen wird
wenn sie geht?
Niemand weiß das

Von wo sie gekommen ist?
Von ganz nahe oder ganz weit

Wie lange sie bleiben wird?
Wenn du Glück hast
solange du lebst

Was sie von dir verlangt?
Nichts oder alles

Was soll das heißen?
Dass das ein und dasselbe ist

Was gibt sie dir
- oder auch mir – dafür?
Genau soviel wie sie nimmt
Sie behält nichts zurück

Hält sie dich
- oder mich – gefangen
oder gibt sie uns frei?
Es kann uns geschehen
dass sie uns die Freiheit schenkt

Frei sein von ihr
ist das gut oder schlecht?
Es ist das Ärgste
was uns zustoßen kann

Was ist sie eigentlich
und wie kann man sie definieren?
Es heißt dass Gott gesagt hat
dass er sie ist

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Kur ji gyvena?
Namuose šalia nevilties

Su kuo ji giminiuojasi?
Su mirtimi ir baime

Kur link ji eis
kai pajudės?
To niekas nežino

Iš kur ji atėjo?
Iš labai arti arba labai toli

Ar ilgam ji pasiliks?
Jei tau pasiseks
tol kol būsi gyvas

Ko ji iš tavęs reikalauja?
Nieko arba visko

Ką tai reiškia?
Kad tai yra vienas ir tas pats

Ką duos ji tau
– o gal ir man – už tai?
Lygiai tiek kiek paims
Sau ji nieko nepasiliks

Paims ji tave
– arba mane – į nelaisvę
ar paliks mus laisvus?
Gali taip nutikti
Kad ji dovanos mums laisvę

Būti laisvam nuo jos
ar tai gerai ar blogai?
Tai yra rūsčiausia
kas mums gali nutikti

Kas ji yra iš tiesų
ir kaip galima ją apibūdint?
Vadinasi Dievas pasakė
kad jis yra ji

VERLORENE SICHERHEIT

Mein Tod
ist krank
Er klagt
sooft ich ihn sehe
dass er sich klapprig
und schwach
und halbtot fühlt
Wie kann ich ihm helfen?

An wem soll ich sterben
wenn ihm
den ich lange schon kenne
wenn meinem zarten
leidenden
schmächtigen Tod
etwas zustößt?

SEIFENBLASEN

Ich klammerte mich
an einen Strohhalm
und blies
Politiker
Generäle
und Polizisten

Sie schillerten
aufgeblasen
in allen Farben
aber sie platzten
sowie man sie
berührte

Ein Polizist
dem ich das sagte
ohne ihn zu berühren
berührte mich
mit einem Schlagstock
so daß ich platzte

PRARASTAS TIKRUMAS

Mano mirtis
serga
Vos tik ją pamatau
ji dejuoja
kad jaučias susenus
ir nusilpus
ir leisgyvė
Kuo jai galėčiau padėti?

Nuo ko reiks man mirti
jeigu jai
kurią seniai jau pažįstu
jei mano švelniajai
kenčiančiai
gležnajai mirčiai
kas nors nutiks?

MUILO BURBULAI

Aš įsikibau
šiaudo
ir pūčiau
politikus
generolus
ir policininkus

Jie spindėjo
išpūsti
visomis spalvomis
tačiau sprogdavo
vos prie jų
prisilietus

Policininkas
kuriam tai pasakiau
neprisiliesdamas prie jo
palytėjo mane
policininko lazda
taip kad sprogau aš

DENN DER REGEN DER REGNET JEDEN TAG

zu Brechts »Fünf Schwierigkeiten beim Schreiben der Wahrheit«

Stühle haben Sitzflächen
und der Regen
fällt von oben nach unten
Das ist nicht unwahr

Und der Dichter der sagt
»Ein Stuhl ist ein Stuhl«
und verkündet
»Niemand kann etwas
dagegen machen
daß der Regen nach unten fällt«
der spricht die Wahrheit

Aber wenn er behauptet
»Jetzt versinkt
sichtbar vor aller Welt
einer der großen
zivilisierten Staaten
nach dem andern
in die äußerste Barbarei«
so maßt er
sich Werturteile an und
führt willkürlich Zeitfragen ein
und beleidigt dadurch die Dichtkunst

und sagt auch gar nicht die Wahrheit
weil doch noch immer
Stühle Sitzflächen haben
und der Regen nach unten fällt

Und sowohl die Sitzflächenhaftigkeit der Stühle
wie auch das Gleichbleiben des Fallens des Regens
falls es regnet
sind Beweise für die Zeitlosigkeit der Dichtung

NES LIETUS JISAI LYJA KIEKVIENĄ DIENĄ

skaitant Brechto „Penkias kliūtis rašant tiesą“

Kėdės turi sėdynes
o lietus
krenta iš viršaus žemyn
Tai nėra netiesa

Ir poetas kuris sako
„kėdė yra kėdė“
ir skelbia
„niekas negali niekuo
sukliudyti tam kad
lietus nekristų žemyn“
jisai sako tiesą

Bet kai jis tvirtina
„dabar
viso pasaulio akivaizdoj
didžiosios civilizuotos
valstybės
viena po kitos nugrims
į kraštutinę barbarybę“
tai jis priima
vertybinį nuosprendį ir
savavališkai imasi spręsti už laiką
ir tuo įžeidžia poezijos meną

o ir kalba visai nebe tiesą
nes juk vis dar
kėdės turi sėdynes
ir lietus krenta žemyn

Nes ir kėdžių sėdynių tebeegzistavimas
ir lietaus kritimo pastovumas
kai lyja
yra poezijos belaikiškumo įrodymai

Aber falls einer
unter uns ist der das bezweifelt
der soll nicht so feige sein
sondern vortreten und sich melden
und so sicher
wie der Regen von oben nach unten fällt
wird man ihm hier bei uns
die gebührende Antwort erteilen
denn der Regen der regnet jeden Tag

NACHZÜGLER

für Paul Celan

Nach:
Nachgezogen
Nachgezogen die Linie
(Lebens- und Sterbens-)
die Linie
die keine Handlinie war

die Linie
derer
die keine mächtigen Hände hatten

die keine Hände mehr haben
Linien zu ziehen

Nachgezogen die Linie
derer
die in die Hand
der Mächtigen fielen
derer
die aus der Hand
der Mächtigen fielen

Nachgezogen
der Linie
bis zu ihrem Fall

Dort
zog sie dich nach

aus: Gesammelte Werke
Gedichte und Prosa Hrsg.
Volker Kaukoreit und Klaus
Wagenbach
© 1993, 1998, 2006 Verlag
Klaus Wagenbach, Berlin

Fragen und Antworten,
Verlorene Sicherheit,
Nachzügler, Denn der
Regen der regnet jeden Tag,
Seifenblasen, Vorübungen
für ein Wunder

bet jei vienas
iš mūsų yra tasai kuris tuo abejoja
jis neturi būti toks baugštus
o žengti žingsnį į priekį ir paprašyti žodžio
ir taip tvirtai
kaip lietus iš viršaus krenta žemyn
bus jam čia pas mus
duotas prideramas atsakymas
nes lietus jisai lyja kiekvieną dieną

PAVĖLAVĘS

Pauliui Celanui

At:
Atsekus
Atsekus linija
(gyvenimo-
ir mirties-)
linija
kuri nebuvo delno linija

linija
tų
kurie neturėjo galingų delnų

kurie nebeturi delnų
linijoms brėžti

Atsekus linija
tų
kurie į delną
galingųjų krito
tų
kurie iš delno
galingųjų krito

Atsekus
linija
iki savojo kryčio

čia
atsekė ji tave

JUAN GELMAN

Juan Gelman was born in 1930 in Buenos Aires into a family of Jewish and Ukrainian immigrants. He studied chemistry at the university of Buenos Aires, and worked as a journalist. He left the country after his son and daughter-in-law were murdered during the military coup in 1976. He worked as an interpreter for the UN, became a Mexican citizen, and resided in Rome, Madrid, Managua, Paris, New York and Mexico City, actively campaigning against the Argentinian military regime and demanding it take responsibility for its crimes. Gelman published 26 poetry collections, and was awarded the most prestigious prizes of the Spanish-speaking world: – Premio Nacional de Poesía Argentina (1997), Premio Reina Sofía (2005), Premio Iberoamericano de Poesía Pablo Neruda (2005), Premio Cervantes de Literatura (2007). He died in 2014 in Mexico City. After his death, Argentina announced three days of national mourning.

HECHOS

mientras el dictador o burócrata de turno hablaba
en defensa del desorden constituido del régimen
él tomó un endecasílabo o verso nacido del encuentro
entre una piedra y un fulgor de otoño

afuera seguía la lucha de clases/ el
capitalismo brutal/ el duro trabajo/ la estupidez/
la represión/ la muerte/ las sirenas policiales cortando
la noche/ él tomó el endecasílabo y

con mano hábil lo abrió en dos cargando
de un lado más belleza y más
belleza del otro/ cerró el endecasílabo/ puso
el dedo en la palabra inicial/ apretó

la palabra inicial apuntando al dictador o burócrata
salió el endecasílabo/ siguió el discurso/ siguió
la lucha de clases/ el
capitalismo brutal/ el duro trabajo/ la estupidez/ la represión/ la
muerte/ las sirenas policiales cortando la noche

este hecho explica que ningún endecasílabo derribó hasta ahora
a ningún dictador o burócrata aunque
sea un pequeño dictador o un pequeño burócrata/ y también explica que
un verso puede nacer del encuentro entre una piedra y un fulgor de
otoño o
del encuentro entre la lluvia y un barco y de
otros encuentros que nadie sabría predecir/ o sea
los nacimientos/ casamientos/ los
disparos de la belleza incesante

Chuanas Chelmanas gimė 1930 m. Buenos Airėse, žydų išeivių iš Ukrainos šeimoje. Buenos Airių universitete studijavo chemiją. Dirbo žurnalistu. Per 1976 m. karinį perversmą pagrobti ir nužudyti jo sūnus ir marti, jis pats emigravo. Dirbo vertėju Jungtinėse Tautose, tapo Meksikos piliečiu. Gyveno Romoje, Madride, Managvoje, Paryžiuje, Niujorke, Meksike, aktyviai veikė prieš Argentinos karinį režimą ir reikalavo atsakomybės už jo nusikaltimus. Išleido dvidešimt šešis poezijos rinkinius. Apdovanotas prestižinėmis ispanakalbio pasaulio literatūros premijomis, tarp jų – *Premio Nacional de Poesía Argentina* (1997), *Premio Reina Sofía* (2005), *Premio Iberoamericano de Poesía Pablo Neruda* (2005), *Premio Cervantes de Literatura* (2007). Mirė 2014 m. Meksike, jam mirus Argentinoje paskelbtas trijų dienų gedulas.

FAKTAI

kol tuometinis diktatorius ar biurokratas kalbėjo
gindamas režimo sukurtą netvarką
jis paėmė vienuolikaskiemenę eilutę arba tą kuri gimė susidūrus
akmeniui ir rudens spindesiui

ten lauke vis dar tęsės klasių kova/
brutalus kapitalizmas/ sunkus darbas/ kvailybė/
priespauda/ mirtis/ policijos sirenos pjaustė
naktį/ o jis paėmė vienuolikaskiemenę eilutę ir

įgudusia ranka atvėrė perpus ir prikrovė
daugiau grožio į vieną pusę ir dar
daugiau grožio į kitą/ užvėręs eilutę/ uždėjo
pirštą ant pirmojo žodžio/ paspaudė

pirmąjį žodį taikydamasis į diktatorių arba biurokratą
iššovė vienuolikaskiemenė eilutė/ tęsėsi kalbos/ tęsėsi
klasių kova/
brutalus kapitalizmas/ sunkus darbas/ kvailybė/ priespauda/ mirtis/
policijos sirenos pjaustė naktį

šis faktas įrodo kad iki šiol dar nė viena vienuolikaskiemenė eilutė
nenuvertė
jokio diktatoriaus ar biurokrato nors
tai būtų mažytis diktatorius arba mažytis biurokratas/ taip pat įrodo kad
eilutė gali gimti susidūrus akmeniui ir rudens spindesiui arba
susidūrus lietui ir laivui arba
iš kitų susitikimų kurių niekas negali nuspėti/ tarkim
iš gimimų/ santuokų/
iš šūvių nepaliaujančio grožio

MUERTES

un día vi pasar a la muerte/ no iba a caballo/ chillaba
como las golondrinas alrededor de santa maria maggiore/ es
triste una muerte así/ lo digo en serio y por las dudas
que alguien no sepa que una muerte así es triste

esa muerte chillaba como un condenado/ no la favorecían
el bello estío las fuentes las mujeres que ella dejaba transitar
como calor fuego o piedad/ la muerte esa
no valía un centavo en ningún lugar del mundo

por empezar no era necesaria/ no tenía aventura ni corajes/ no
cantaba/ no era capaz de hacer cantar/ no usaba medias azules/ sus
ojos chillaban como golondrinas cortando la tarde alrededor
de santa maria maggiore/ lo digo yo que la vi/ daba

lástima o pena esa muerte a cocheros caballos
suaves en la mitad del día/ muerte sin gusto/ sola/ infeliz/ muerte vieja/ sin
volar/ sin hilo en los piecitos/ chillando
en la mitad de la plaza

cuando terminó de pasar tuve miedo
no quiero ver nunca más a esa muerte
de todo corazón no quiero verla nunca más
especialmente el día de mi muerte

MIRTYS

vieną dieną išvydau pro šalį praeinančią mirtį/ ji nebuvo raita/ klykė
kaip kregždės aplink santa maria maggiore/ tokia
mirtis liūdna/ sakau tai rimtai jei kartais
kas nors nežinotų kad tokia mirtis liūdna

ta mirtis klykė kaip pasmerktasis/ jai nepadėjo
graži vasara fontanai moterys kurioms ji leido keliauti
kaip karščiui ugniai ar gailesčiui/ ta mirtis
nebuvo verta nė skatiko nė vienam pasaulio kampely

pirmiausia ji buvo niekam nereikalinga/ nebuvo nei nuotykinga nei drąsi/
nedainavo/ negalėjo priversti dainuoti/ nemūvėjo mėlynų kojinių/ jos
akys
klykė kaip kregždės pjaustančios vakarą aplinkui
santa maria maggiore/ tai sakau aš ją regėjęs/ buvo

graudu gaila tos mirties vadeliotojams švelniems
žirgams vidurdienį/ neskani mirtis/ viena/ nelaiminga/ pasenus mirtis/ be
skrydžio/ be siūlo ant savo pėdelių/ klykianti
vidury aikštės

jai praėjus pabūgau
nenoriu daugiau niekad išvyst tos mirties
iš visos širdies nenoriu daugiau niekada jos regėti
o ypač savo mirties dieną

LA BELLEZA DE TODO LO CREADO

sin prisión/ ni reglamento aprendido/
vaga mi alma/ echa más chispas que
tía adelaida cuando hacía sus negocios con Dios/
y le daba unciones y subidos silencios

a cambio de la salvación de tío luis/
tía adelaida tenía polleras muy afligidas/
con la soledad de sábanas de ella se podía hacer un montón de lunas/
pero la tía vivía preocupada por lo que iba a venir/

temía que al entregar su alma a la huesuda/
ya no iba a ver al tío/ oloroso como humo
que sale del incienso/ o así lo recordaba ella
en sus polleras jóvenes y sábanas/ donde los dos/

en amor y delicada sustancia/
ayuntaron el cuerpo/ haciendo otro país/
bello/ con animales que les pacían el vientre/
las yerbas de dulzura que les crecían en el vientre después del amor/

y antes del amor/
su presente estaba lleno de gracia/
con una cara miraba las dichas del pasado/
con la otra esperaba dichoso el porvenir/

tía adelaida
me recuerda al coronel santos lópez/
que peleó con sandino/ fue derrotado/ sobrevivió/
pasó 30 años limpiando su fusil con los trapitos de la memoria/

y lo volvió a sacar cuando vino carlos fonseca amador/
el que no usó su nombre en vano/
cuando vinieron modesto/ silvio mayorga/ el cuje/ germán pomares/ los del frente
y se vio al compañero santos lópez en medio del combate/

silbando delgadamente como dos que se encuentran por fin/
porque cada cual lleva en su vaso el agua que ha de beber/
pero en el vaso del compañero santos lópez
cabía un mar/ y después otro mar/

y un amor/ y otro amor después/
y un alma y otra alma/ y una eternidad/ y otra/ otras/
y él supo cómo la eternidad de la espera se convierte en la espera de la victoria/
que ni siquiera la victoria es eterna/

KŪRINIJOS GROŽIS

be kalėjimo/ be iš anksto išmoktų reglamentų/
klajoja mano siela/ pažeria daugiau kibirkščių nei
teta adelaida tvarkydama savo reikalus su Dievu/
atnašaudama atsidavimą ir tyriausias tylas

mainais už dėdės luiso išgelbėjimą/
teta adelaida vilkėjo liūdnus sijonus/ o
iš jos paklodžių vienatvės būtų pavykę pagaminti krūvą mėnulių/
bet teta gyveno susirūpinus dėl ateities/

bijojo kad atidavusi sielą kaulėtajai/
daugiau niekada nebepamatys dėdės/ kvapnaus kaip smilkalų
dūmas/ arba bent jau taip ji atsiminė jį
savo jaunystės sijonuose ir paklodėse/ kur jiedu/

meilėje ir subtilioje būsenoje/
sujungė kūnus/ sukurdami kitą šalį/
gražią/ kur ant jų pilvų gyvuliai pešė/
švelnumo stiebus želdavusius jiems ant pilvo prieš meilę/

ir po jos/
jos dabartis buvo žavi/
vienaip pasisukus žvelgdavo į praeities sėkmes/
o kitaip matydavo sėkmingą ateitį/

teta adelaida
man primena pulkininką santosą lópezą/
kovojusį su sandinu/ sutriuškintas/ jis išgyveno/
ir praleido 30 metų blizgindamas savo šautuvą atminties skudurėliais/

ir vėl jį ištraukė pasirodžius carlosui fonsecai amadorui/
kuris ne veltui šitaip vadinos/
atėję modestas/ silvijus mayorga/ el cuje/ germánas pomaresas/ tie iš fronto/
pamatė draugą santosą lópezą vidury mūšio lauko/

plonai švilpiantį kaip tie du pagaliau susitikę/
nes kiekvienas nešasi savo stiklinėj vandens kurį turės išgerti/
bet draugo santoso lópezo stiklinėj
tilpo jūra/ ir dar viena jūra/

ir meilė/ ir dar viena meilė/
ir siela ir dar viena siela/ ir amžinybė/ ir dar viena/ ir dar daugiau jų/
ir jis sužinojo kaip laukimo amžinybė virsta pergalės laukimu/
ir sužinojo kad netgi pergalė nėra amžina/

que lo único eterno era tía adelaida/
ella llevaba sus negocios con Dios como un carbón encendido/
se levantaba a las cinco/ avivaba las brasas/ ponía a hervir su corazón/
y así empezaba el día/ cada día/

LA MEXICANA

el otro día empezaron a salir pájaros de mis manos/
se pusieron a revolotear encima del barrio/ la gente
salía a mirarlos/ porque en verdad/ revoloteaban que era un gusto/
para aquí/ para allá/ por acullá/ uno
se metió en la casa de don antonio y hasta en el propio don antonio/
le picoteó la memoria y se llevó un pedazo en el pico/
empezaron a salir aguas/ pañales/ miedos/ por el agujero de don antonio/
y ternuras viejísimas que inundaron la calle/ un vecino
llamó a los bomberos que:
trajeron una manta para envolver a don antonio y llevárselo/
pero el pájaro que se adentró en la juana
no quería salir/ le revoleaba todo el cuerpo a la juana/
y así la vimos/ levantada en el aire/ revoloteando que era un gusto/
pasó por la ventana de mi pieza gritando «huija»
y se le caían hojas de los ojos como quien prefiere no llorar/
«huija»/ «huija»/ la juana
se fue metiendo hasta el fondo del cielo/allí
parecía un pájaro chiquito/un punto/
empezó a arder cuando subió la noche/
todas las noches ella ardía aquí abajo/
pensando en el fondo del cielo al que un día iba a subir/
para quererme mucho/

kad vienintelis amžinas dalykas yra teta adelaida/
ji tvarkė savo reikalus su Dievu kaip rusenanti anglis/
keldavosi penktą/ įpūsdavo žarijas/ užkaisdavo savo širdį/
ir taip kasdien/ pradėdavo dieną/

MEKSIKIETĖ

aną dieną man iš delnų ėmė kilti paukščiai/
ir pradėjo sukti ratus virš rajono/ žmonės
išeidavo į juos pasižiūrėti/ nes tiesą sakant/ jie taip dailiai sukosi/
čia/ ten/ toliau/ vienas
įskrido į dono antonijaus namus ir net į patį doną antonijų/
atkirto jo atminties gabalėlį ir išsinešė snape/
pasipylė vandenys/ vystyklai/ baimės/ iš dono antonijaus skylės/
ir senos švelnumo akimirkos užtvindė gatvę/ vienas kaimynas
pakvietė ugniagesius kurie:
atsinešė paklodę kad suvyniotų doną antonijų ir jį išgabentų/
bet į chuaną įlindęs paukštis
nenorėjo išlįsti/ ir suko chuanos kūną/
taip ją ir pamatėm/ pakibusią ore/ ji taip dailiai sukosi/
praskrido pro mano kambario langą šaukdama „huija“
o jai iš akių krito lapai kaip tiems kurie mėgina neverkti/
„huija“/ „huija“/ chuana
kilo vis aukščiau į dangų/ ten
buvo panaši į mažą paukštuką/ tašką/
užslinkus nakčiai ėmė liepsnoti/
kasnakt ji degdavo čia apačioj/
galvodama apie dangaus gelmę į kurią kada nors pakils/
kad labai mane mylėtų

SOBRE LA POESÍA

habría un par de cosas que decir/
que nadie la lee mucho/
que esos nadie son pocos/
que todo el mundo está con el asunto de la crisis mundial/ y

con el asunto de comer cada día/ se trata
de un asunto importante/ recuerdo
cuando murió de hambre el tío juan/
decía que ni se acordaba de comer y que no había problema/

pero el problema fue después/
no había plata para el cajón/
y cuando finalmente pasó el camión municipal a llevárselo
el tío juan parecía un pajarito/

los de la municipalidad lo miraron con desprecio o desdén/ murmuraban
que siempre los están molestando/
que ellos eran hombres y enterraban hombres/ y no
pajaritos como el tío juan/ especialmente

porque el tío estuvo cantando pío-pío todo el viaje hasta el crematorio
municipal/
y a ellos les pareció un irrespeto y estaban muy ofendidos/
y cuando le daban un palmetazo para que se callara la boca/
el pío-pío volaba por la cabina del camión y ellos sentían que les hacía
pío-pío en la cabeza/ el

tío juan era asi/ le gustaba cantar/
y no veía por qué la muerte era motivo para no cantar/
entró al horno cantando pío-pio/ salieron sus cenizas y piaron un rato/
y los compañeros municipales se miraron los zapatos grises de
vergüenza/ pero

volviendo a la poesía
los poetas ahora la pasan bastante mal/
nadie los lee mucho/ esos nadie son pocos/
el oficio perdió prestigio/ para un poeta es cada día más difícil

conseguir el amor de una muchacha/
ser candidato a presidente/ que algún almacenero le fíe/
que un guerrero haga hazañas para que él las cante/
que un rey le pague cada verso con tres monedas de oro/

APIE POEZIJĄ

reikėtų šį tą pasakyti/
beveik nieks jos neskaito/
o ir tų mažai belikę/
visas pasaulis susirūpinęs pasauline krize/ ir

tuo kad kasdien reikia pavalgyt/ tai
svarbus reikalas/ pamenu
kaip iš bado mirė dėdė chuanas/
sakydavo kad net neprisimena maisto todėl ne bėda/

bet bėda atsirado vėliau/
nebuvo pinigų karstui/
o savivaldybės sunkvežimiui pagaliau atvažiavus jo pasiimti
dėdė chuanas buvo panašus į paukštuką/

tie iš savivaldybės pažiūrėjo į jį su panieka ar pasibjaurėjimu/ niurnėjo
kad jiems visad trukdoma/
kad jie yra žmonės ir laidoja žmones/ o ne
paukštukus kaip dėdė chuanas/ ypač

todėl kad dėdė visą kelią iki savivaldybės krematoriumo giedojo čyru vyru/
o tai jiems pasirodė nepagarbu todėl labai įsižeidė/
o kai vožtelėdavo dėdei kad užsičiauptų/
čyru vyru skraidydavo po sunkvežimio kabiną ir čirendavo jų galvose/
toks

jau buvo tas dėdė chuanas/ jam patiko dainuoti/
ir jis nesuprato kodėl mirtis turėtų tapti priežastim nedainuoti/
jis nukeliavo krosnin giedodamas čyru vyru/ išlindę jo pelenai kurį laiką
čireno/
o draugai iš savivaldybės žiūrėjo į savo batus pilki iš gėdos/ bet

grįžtant prie poezijos/
poetams dabar nelengva/
beveik nieks jų neskaito/ o ir tų mažai belikę/
amatas prarado prestižą/ poetui kasdien vis sunkiau

pelnyti merginos meilę/
tapti kandidatu į prezidentus/ pasiekti kad krautuvininkas duotų skolon/
kad karys leistųsi žygin kurį jis apdainuotų/
kad karalius sumokėtų už kiekvieną eilutę tris aukso monetas/

y nadie sabe si eso ocurre porque se terminaron
las muchachas los almaceneros/ los guerreros/ los reyes/
o simplemente los poetas/
o pasaron las dos cosas y es inútil
romperse la cabeza pensando en la cuestión/

lo lindo es saber que uno puede cantar pío-pío
en las más raras circunstancias/
tío juan después de muerto/ yo ahora
para que me quierás/

Hechos, Muertes, La belleza de todo lo creado, La Mexicana, Sobre la poesía, from: Poesía Reunida
© 2012, Heir of Juan Gelman

ir niekas nežino ar taip yra todėl kad pasibaigė
merginos krautuvininkai/ kariai/ ar karaliai/
arba tiesiog baigės poetai/
o gal nutiko ir viena ir kita ir nėra reikalo
sukt apie tai galvą/

bet gera žinoti kad gali sau giedot čyru vyru
net ir pačiomis keisčiausiomis aplinkybėmis/
dėdė chuanas net miręs/ o aš dabar
kad mane mylėtum

DAINIUS GINTALAS

Dainius Gintalas gimė 1973 m. Slabadėlės kaime pietų Lietuvoje. Vilniaus universitete studijavo lietuvių filologiją ir Vilniaus dailės akademijoje – menotyrą. Poetas, vertėjas, libretų autorius. Išleido tris poezijos knygas suaugusiesiems: *Boa* (2007, Jaunojo jotvingio premija), *Adatos* (2016, Metų knyga poezijos kategorijoje), *Vienos vasaros giesmė* (2021), ir dvi vaikams: *Duokit kelią Begemotui!* (2019, Poezijos pavasario premija už eilėraščius vaikams), *Ajerų kisielius, arba varnos, varvekliai, varanai ir varlės* (2011). Parašė libretų įvairaus žanro muzikiniams spektakliams. Iš prancūzų kalbos išvertė G. Debord'o veikalą *Spektaklio visuomenė*, Lautreamont'o poemą *Maldororo giesmės*, H. Michaux, B. Cendrars'o, R. Charo, A. Artaud ir kt. autorių poezijos. Gyvena Vilniuje. Nuo 2000 m. savo sodyboje Širvintų rajone rengia neprofesionalių dailininkų sąskrydį „Maskoliškių meno frontas", kurio metu parodos atidaromos tvarte įrengtoje galerijoje.

BULVINIAI

ten rytuose, sūnau,
    kur teka parako saulė
    juodesnė už juodą šunį
    piktesnė už šunį juoda gerkle
    kur teka juoda nelaiminga saulė
širdys gyvena rūsiuos
ten joms šviesiau

mažas berniukas
braido po savo namų griuvėsius
ir ieško mamos
    jis taip tiki ją rasti
    kad net pamiršo verkti

tėčio tikrai nesuras
    jis toli, karstinėj įgriuvoj
    guli nei gyvas nei miręs
    ir sapnuoja sūnų
    valgantį bulvinius blynus
nenutuokdamas, kad jo mylimoji
pakirsta velnio bizūno jau žiūri į niekur
    o mažas berniukas
    braido po namų nuolaužas
ir ieško mamos taip ieško
    kad net pamiršo verkti

Dainius Gintalas was born in 1973 in the village of Slabadėlė in west Lithuania. He studied Lithuanian philology at Vilnius University, and art criticism at Vilnius Academy of Art. He is a poet, translator and librettist, who has published three collections of poetry for adults: *Viper* (2007, the Young Yotvingian Prize), *Needles* (2016, Poetry Book of the Year), and *One Summer's Song* (2021). He has published two collections for children: *Make Way for the Hippo!* (2019, the Poetry Spring Prize for Children's Poetry), and *Sweetflag Jelly, or Crows, Icicles, Monitor Lizards and Frogs* (2011). He has written the librettos for musicals of various genres. Gintalas has translated *Society of the Spectacle* by Debord, Lautreamont's *Les Chants de Maldoror*, and poetry by Michaux, Cendrars, Char, Artaud and others. He lives in Vilnius. He hosts a non-professional artists' gathering at a small farm in the Širvintos district called the Maskoliškės Art Front, where work is exhibited in a barn.

POTATO

there to the east, my son,
    where the gunpowder sun rises
    blacker than a black dog
    angrier than a dog with a black throat
    where the black sun of misery rises
hearts abide in basements
where they have more light

    a little boy
    wades through the ruins of his home
    looking for his mom
    he believes so hard that he'll find her
    that he even forgets to cry

he will not find his father
    far away, in a crater like a grave
    lying there neither dead nor alive
    dreaming of his son
    eating potato-pancakes
with no apprehension that his beloved
struck down by the devil's scourge, stares into nowhere
    and the little boy
    wades through the shards of his home
    looking for his mom, looking so hard
    that he even forgets to cry

ir čia kai kas nenori
kad mes gyventume, sūnau,
kartais bent taip atrodo

lyg norėtų išvaryt
mus paverst griuvėsiais
o tada ant jų garsiai riaumot
ir čia kybo debesis
gal ne taip matomas
bet nuolat šnabždantis
šnypščiantis
nes jie, tie drungni sutvėrimai,
kvėpuojantys smalkėm
nuolat tariasi

mat ne visi išgeria
jų brukamas piliules
iš kurių lyg iš kiaušinio
išsiperi baimė
o paskui ją kvaitulys
siutas mosavimas kumščiais
dėl nieko,
mat ne visi nematomais varžtais
esam prisisukę
prie jų niūraus fabriko

tad mes nesitrauksim, sūnau
nes mūsų vietą užimtų pilkesni
o ten kur pilki, kaip sakė tokie du broliai,
labai greitai ateina juodi

laikysim frontą, sūnau
kuo tik galėsim atsišaudysim
vinim kuriuos kalam į malkinės sienas
įrankiams pakabinti
žirniais kurie taip gražiai
suveši mūsų sode
raidėm iš naujai atrandamų knygų
užsidengsim jų skydais

šliaužiosim tarp lysvių lyg apkasuos
melsimės saulei mėnuliui ir kriaušei
tratėsim užkalbėjimais:
tra-ta-ta – tegu pravirksta vienas kito ieškantys
pagaliau susitikę
tra-ta-ta – tegu grįžta tėtis iš apkasų
ir suranda berniuką

someone here does not want
us to live, my son
sometimes it seems that way

seems as if they want to drive us out
turn us into ruins
then stand on top of the pile and roar –
a cloud hangs over us
maybe not so visible
but always whispering
sputtering
because those tepid creatures
breathing charcoal fumes
are always conferring

you see, not everyone drinks
the pills pushed on them
from which fear hatches
as if from eggs
then comes giddiness
and rage and the shaking of fists
all for nothing
however, not all of us are screwed
by invisible screws
into their somber factory walls

so we will not retreat, my son
because our place will be taken by grayer ones
and where the gray ones come, said a certain pair of brothers
the black ones quickly follow

we'll hold the line, my son
we'll shoot back with whatever we can:
the nails we use for the walls of our shed
on which we hang our tools,
the peas that flourish so beautifully
in our garden,
and the letters from newly discovered books:
they will be our shields

we'll crawl through garden troughs like trenches
we'll pray to the sun, moon and the pear tree
we'll rattle incantations
rat-tat-tat let the ones looking for each other cry
when they finally find each other
rat-tat-tat let the father return from the trenches
to find his son

tra-ta-ta – tegu saulė rytuos nusipurto pelenus
ir patręšia apkasus
tra-ta-ta – tegu ten pražysta bulvės

chey, bulviai blynai, šauksim
ej, bulviniai blynai, šauks jie
chey, bulviniai blynai ploni ir prisvilinti
ej, bulviniai blynai stori ne visai iškepę
chey, mums tai vienodai, jie dieviški
ej, jie vienodai dieviškai skanūs

prisikimšim į ateitį ir eisim užknarksim
garsiau nei šarvuočiai
o žemė suksis, suksis apsvaigus
nuo žydinčių bulvių laukų
ir tada liks paskutinis mūšis
– tykus toks, ramus toks, juokingas –
su Kolorado vabalais

2016

DUMBLAS

siauro tunelio vedamas
grįžau vakare namo
nustumdytas nutamsintas nuzulintas

nei akmuo nei grumstas
nei vanduo nei kisielius

lyg su akim
lyg be akių

nors atrodo jau priprasta
tokia scena ne pirmoji
šitam nesibaigiančiam
padūmavusiam filme

bet tasai mūsų paukštuko
„na ir kas kad tėtis smirda,
geriau gyvas nei miręs“
nudegino aršiau nei maukas deguto

rat-tat-tat let the sun in the east shake off its ashes
and fertilize the trenches
rat-tat-tat let potatoes sprout in those trenches

hey, potato-pancakes, we'll cry
hey, potato-pancakes, they'll cry
hey, potato-pancakes, thin and crispy
hey, potato-pancakes, fat and undercooked
hey, it's all the same to us, they're divine
hey, they're equally divinely good

we'll stuff ourselves for the future and go for a snooze
snoring louder than armored cars
and the earth will turn, turning in dizzy delight
among the fields of potatoes in bloom
and then we will face the final fight –
a rather quiet one, rather calm, kind of funny –
with the potato-beetles from Colorado

2016

MUD

led down a narrow tunnel
I returned home in the evening
rattled shadowed sore

neither stone nor clod
neither water nor jelly

seemingly with eyes
but seemingly blind

though the scene was usual enough –
not my first performance
in this ever ongoing
ever cloudy film

but our little bird's warble:
"so what if daddy smells,
it's better he's alive than dead"
burned me more than a swig of hot tar

šliaužk iš to rūsio, ėmiau vapėt
palindęs po antklode
šliaužk iš slėpynių su savim pačiu
kur silpnybės lakštingalų
liežuvėliais suokia
kad viską suprastum
taip kaip reikia joms

bet ne mano paukštukui
ir ne mano dukrai

ji tyli ir liūdi
ne dėl to, kad rytoj į mokyklą
kad rytoj ir vėl matematikos kontrolinis
su besidraskančiom formulėm
jos liūdesys kitoks
tamsesnis nei mano bandymas
pritaikyt visą pasiteisinimų
algoritmą
gilesnis nei mano graužatis
sunkiai lyg astmatikui dūsaujant

„esi mano oras, sūnau
esi mano plaučiai, dukra“

noriu tai jiems pasakyt
bet lūpos – per sunkios

2018

crawl out of the cellar, I began to babble
secreted under bedsheets
crawl out of this hide-and-seek with yourself
where weaknesses jug with the throats
of nightingales
to make you understand
what they want you to understand

but not for my little bird
and not for my daughter

she is silent and sad
not because she has school tomorrow
nor that tomorrow there is another math test
with formulas that rend and rend and never end
her sadness is different
and darker than my attempt
to employ all the algorithms
of self-justification
it is deeper than my remorse
which is like an asthmatic trying to sigh

“you are my air, my son
you are my lungs, my daughter”

I want to tell them
but my lips are heavy as lead

2018

VALYTOJOS

demonstratyviai
mūsų akivaizdoj
sukdamos magiškus ratus
raitydamos aštuoniukes
ant stalų ant langų stiklo
su stipriai rankose
sugniaužtomis šluostėmis
jos nebyliai teigia
kad valo ne tik paliekamus
nešvarumus dėmes
bet ir mūsų nuodėmes
apiplauna mus per atstumą

lyg apsauginiņkės
užtikrintai spaudinėdamos
purkštuvų gaidukus
ir aitraus skysčio šratukais
galabindamos visas bacilas
suprask jos vaiko
ir nedoras mūsų mintis
o burbant nepasitenkinimo
užkalbėjimus
jų surauktos nosys
mums kelia šypseną
taigi varo iš mūsų pikta

nors ne kartą matėm
jos tiesiog it šmėklos įslenka
į tualetų kabinas
ir blizgindamos vargšus
apšnerkštus klozetus
šnypščia šiems apie superstą
tiesiog sušiktą
dvikojų padarų kultūrą
norėtų šaukti klykti
atmatos išmatos jūs
bet neleidžia jų slaptas kodeksas

su pažįstamais jos tik pasisveikina
na persimeta vienu kitu žodeliu
– dėl konspiracijos –
bet pletkinasi tik tarpusavy

CLEANERS

demonstrably
in the sight of our eyes
they turn magical circles
and twirl figure-eights
on desks and window glass
or with rags fiercely
gripped in their hands
they mutely proclaim
that they clean not just
the leftover stains
but our sins as well:
they wash us remotely

like professional bodyguards
they accurately press
the triggers of their sprays
and with bitter streams of fluid
they slay all the germs –
it's as if they drive
our immoral thoughts away
and make us smile
mumbling their spells
with disdain
wrinkling their noses
exorcising our corruption

we have seen it more than once:
how they slide into bathrooms
like apparitions
making the sad, filthy
toilets shine
hissing to themselves in their disgust
of the flatulent and
downright shitty culture
of these two-legged creations
while wanting to shout and scream
you are just waste and excrement
but their secret code won't allow it

with friends they just exchange greetings
maybe a word or two
for the sake of the conspiracy
but with each other they gossip

stabtelėjusios kur nors tarp
bibliotekos ar valgyklos stalų
– iš principo viešoje vietoje –
toks nerašytas jų susitarimas
atviras raganų šabas

nors visi žinom
jos pasiekia visas pakampes
atrakina visus kabinetus
aptinka meilužių paliktas
aistrų ir dramų žymes
tiria uostinėja kvapus
dedasi juos į slaptus archyvus
perskaito į šiukšliadėžes išmestus
meilės laiškelius
net jei šie būna suplėšyti

bet svarbiausia – jų šepečiai
jie tik atrodo kaip paprasti įrankiai
o verta pastebėti
kaip jos atidžiai juos apžiūrinėja
kaip pagarbiai liečiasi prie koto
kartais ten kažką parakinėdamos
ne šiaip sau
tas kotas – baisinė antena
su visa jautriausia įranga
puikiausiai gaudančia
mūsų pasąmonės vaifajų

jeigu tik jos užuodžia ką nors įdomaus
spragt slaptą mygtuką
ir viską ką reikia nuskaito
o kai parpėdina namo
įkiša usb rakčiuką į kompiuterį
čiaumoja naktipiečius
spoksodamos į ekraną
ir kikena

mes esam joms
nesibaigiantys komiški serialai

2020

stopped somewhere between
the tables of the library and cafeteria
– a public place in principle –
it's their unwritten agreement
like an open witches' sabbath

though we all know
they reach into every corner
unlock all the cabinets
find the stains of passion
and drama left by lovers:
they sniff out the scents
file them away in secret archives
read the love-letters tossed
into trash cans
even if these are torn up

but most important are their brushes
which seem just like ordinary tools
but it's worth noticing
how carefully they look after them
how respectfully they touch the handles
sometimes picking at something we can't even see
– it's not just
a handle but a great antenna
with all the most sensitive gear
perfectly attuned to
the wifi of our unconscious minds

if they so much as sense something interesting
they click a secret button
and read off everything they need
or when they get home
they stick the usb into the computer
munching on some late-night snack
staring at the screen
chuckling away

for we are to them
the sitcom that never ends

2020

Translated by Rimas Užgiris

VLADIMÍR HOLAN

Vladimir Holan was born in 1905 in Prague. He studied law at Charles University. After giving up his studies, he worked for a pension fund, and took early retirement for health reasons. He edited various cultural journals, and worked as a playwright in theaters. After the Second World War, he joined the Communist Party. However, in 1950 he was reported for his inappropriate views in his writing, and expelled from the Party. His works were not published in Czechoslovakia until 1963. During that time, he would write endlessly, without even leaving his home. He gave up writing in 1977, after the death of his daughter. In 1988, Holan's 11-volume collection was published, mostly poetry and poetic prose. He translated R. M. Rilke, P. de Ronsard, Ch. Baudelaire, M. Lermontov, A. Mickewicz, J. Slowacki, and others. In total, he translated over 100 different authors (usually using literal translations). He was awarded the international Etna-Taormina prize (Italy, 1967) and the International Grand Prix for Poetry (Belgium, 1974), and was nominated for the Nobel Prize. He died in Prague in 1980.

PŘITAŽLIVOSTI

Chmurná nebesa (černí krkavci, jediní to ptáci, zdáli se následkem po příčině pokoušených, ale utajených blesků) dokázala, že srdce hazardního hráče počalo první nocí světa, aby vzývalo chmurná nebesa, jež to dokázala.

Člověk je vždy ve vězení a dýchá, aby oblékl svůj stud.

Nechť je duši jakkoli se oznamovati, jedině bolest je ona sama.

Proč k srdci tiskneme svou kořist? Člověk zahoří láskou, protože obloha smrti byla by bez srdce.

Kraj mého dětství rovná se mé vůli, jestliže má vůle je vítězící.

Mám nejvíce sebevědomí, když jsem co nejvíce nevědomý.

Minulost je mi prozřetelností se zjevenimi na hlubokých popředích.

Není druhé nadřaděnosti. Zákonem přirozeným je mi jedině zákon nadpřirozený.

Lidská bytost, rozhodná ve zlu, vyvolala by zázračno, majíc touž sílu v dojetí.

Z dávna ta touha po dávnu. Přes všechny dnešní slunovraty temnot, přes všechna temná účastenství zahlédám tím první kruciátu.

Vydati svědectví lidem? Po celou minutu se kutálí peníz. Po celý život tomu naslouchají.

Vladimiras Holanas gimė 1905 m. Prahoje. Karolio universtitete studijavo teisę. Metęs studijas, dirbo pensijų fonde, dėl silpnos sveikatos anksti išėjo į pensiją. Redagavo įvairius kultūros leidinius, dirbo teatre dramaturgu. Po Antrojo pasaulinio karo įstojo į komunistų partiją, tačiau jau 1950 m. įskųstas dėl netinkamų pažiūrų kūryboje ir iš partijos pašalintas, o jo kūriniai komunistinėje Čekoslovakijoje nespausdinami iki 1963 m. Visus tuos metus nuolat rašė beveik neišeidamas iš namų. Nustojo rašyti 1977 m., mirus dukrai. 1988 m. išleistas 11 tomų raštų rinkinys – daugiausia poezijos ir poetinės prozos. Išvertė R. M. Rilkės, P. de Ronsard'o, Ch. Baudelaire'o, M. Lermontovo, A. Mickevičiaus, J. Słowackio poezijos – iš viso daugiau kaip šimto autorių iš įvairių pasaulio kalbų (daugiausia naudojosi pažodiniais vertimais). Apdovanotas tarptautine *Etna-Taormina* premija (Italija, 1967), Tarptautiniu poezijos Didžiuoju prizu (Belgija, 1974). Buvo nominuojamas Nobelio premijai. Mirė 1980 m. Prahoje.

PATRAUKLUMAI

Dangus apniukęs (ir juodi krankliai, vieninteliai čia paukščiai, kaip rezultatas gundytų, bet nuslėptų žaibų) įrodo, kad širdis azartinio žaidėjo pradės naktį, atskleidžiančią dangaus niukumą, kurs tai įrodo.

Žmogus visad kalėjime, ir alsuoja, kad prisidengtų.

Pranešimai apie netektis nesvarbūs sielai, nes vienas skausmas ji pati savy.

Kam savo naudą glaudžiam prie širdies? Žmogus įsiplieskia su meile, antraip mirties dangus išliktų be širdies.

Mano vaikystės kraštas lygus mano valiai, jeigu valia ta pergalinga.

Savimi kliaujuosi labiau, kuo mažiau nutuokiu.

Praeitis tarytumei apvaizda, apsireiškianti giliojoj avanscenoj.

Nėr kito pranašumo. Gamtos dėsniu laikau tai, kas antgamtiška.

Žmogaus būtis, į blogį linkusi, stebuklu plyksteltų susigraudinus.

Iš seno ilgesys to, kas sena. Per visas sąvartas šiandieninių tamsybių, per visus tamsius dalyvavimus, tame įžvelgiu aš pirmą kryžiaus žygį.

Stot liudyti žmonėms? Minutę ištisą auksiną ridinėjo. Visą gyvenimą klausosi to garso.

Přátelství? Smýkat poháry podél ostří meče a právě na jeho hrotu zvedat jeden z nich.

Kdysi básníci vábili supy, házejíce vytržená křídla písařům. Objevuji se bědným. Je to můj objev, objev jediný.

Neviditelno, toť slova mlčení. Běda, bylo-li nutno pronésti je. Ó noci slova, zoufalství a slova! Kterak se vzpírala dáti víc, kterak křičela „ty nemáš srdce!“, zatímco srdce, žel, nebylo v nich.

Toť právě důkaz velikosti umění, když umění je bez důkazu.

K tomu, abyste v němé bázni pochopili moc a slávu pouště, stačí, aby jediné zrnko jejího písku bylo neviditelné a promluvilo.

Co bylo láskou ve snu, co bylo snem v lásce? Hle, sudička, sudička mlčenlivá. Kdyby se smála, jmenovala by další závoje!

Ode všeho tajemství dělily mne vždy jenom dveře, dveře neuzamčené. A přece jsem jimi nemohl nahlédnout.

KONEČNĚ! Lze vůbec kdy užíti tohoto slova, aniž bychom nepocítili, jak lež nám nelže výsměch?

Nedokončím větu, abych nezasadil smrtelnou ránu sobě, že jsem ji dokončil.

Vydati svědectví lidem! Ne bílá souložnice jistého natěrače rakví, ta, která nosila šat černý nad světlou odměnou, ale cikánka, pravá cikánka to říkávala: „Podejte mi svou levou ruku a nakreslím vás špínou vašeho palce.“

Hrál jsem v kterémsi filmu malou úlohu asi tohoto obsahu: dělal jsem slepce. Ale nikdo mi nic nedal. Dělal jsem jednookého, abych to viděl. Později v kině hleděl jsem na to oběma očima.

Není prvního Anděla, protože by byl nějaký Andél poslední.
Ale ovšem je První Anděl.

To jsi byl ty, jako by někdo stál za oknem? Měl jsem jasnou předtuchu, ale její stín mne zmátl. Potom kdosi pokoušel se vhodit na mne svěrací kazajku a já namítal: „Tak ne! Tak se to nedělá!“

Jsou srdce oplodněná žhavou lávou, srdce spálená a pustá, aby fičel vítr, jen naslouchejte! Jsou srdce, ve kterých stále někdo mává šátkem na pouští Gobi.

Draugystė? Taures leist slysti kardo ašmenim, ir tiktai smaigaliu pakelti vieną jų.

Kadais poetai viliojo maitvanagius, rašėjams svaidydami nuplėštus sparnus. Dabar jie pasirodo vargšams. Tai mano atradimas, ir vienintelis.

Neregima, tai tylos žodžiai. Ir vargas, jeigu reikia juos ištart. O, naktie žodžio, nevilties ir žodžio! Kaip priešinaisi duot daugiau, kaip kaltinai: „tu neturi širdies!“, o juk širdies, deja, juose nebuvo.

Įrodymas meno didybės tame, kad jam nereik įrodymo.

Tam, kad su siaubu suvoktum dykumos didybę ir jos galią, tereikia, kad viena smiltelė jos nematoma mums prakalbėtų.

Kas buvo meilė sapne ir sapnas meilėj? Ak tu, lemėja, laimele tylinti. Jei nusijuoktum, atskleistum šydą!

Nuo paslapčių visad skirdavo tik durys, durys neužrakintos. Neįžvelgiamų vis dėlto.

PAGALIAU! Ar galim kada nors ištarti šitą žodį, nejausdami, kaip melas nemeluoja pasityčiodamas?

Nebaigsiu sakinio, nesmogdamas sau mirties smūgio už tai, kad užbaigiau.

Liudyti žmonėms! Ne balta graboriaus sugulovė, ta, kuri ryši juodą skarą viršum šviesios, tačiau čigonė, tikra čigonė sakydavo: „Duokite kairę, ir nupiešiu jus jūsų nykščio purvu.“

Kažkuriam filme vaidinau mažutį vaidmenį: apsimečiau akluoju. Bet niekas nieko man nedavė. Apsimečiau vienakiu, kad tai matyčiau. Paskui abiem akim mačiau tai ekrane.

Nėr pirmo Angelo, nes tuomet turėtų būt ir paskutinis. Bet, žinoma, yra Pirmasis Angelas.

Tai buvai tu, tarsi kažkas stovėjęs užu lango? Turėjau nuojautą, bet jos šešėlis mane sutrikdė. Paskui kažkas bandė užmest man tramdomuosius. Prieštaravau: „Ne, juk taip nedaroma!“

Yr širdys apvaisintos lavos pliūpsnio, širdys tuščios ir išdegintos, tik vėjai kaukia ten, jūs paklausykit! Yra širdys, kuriose kažkas mosuoja nuolat skarele dykumoj Gobio.

Vrátíme se, i když vyjdeme s nožem do nocí? Právě se utopil pavouk v mé černé kávě. Byl jsem tím zmaten. A teprve když jsem dopíjel, jazyk nalezl mouchu.

Viděl jsem mrtvé. Mrtví hledí na živé. A jako by vyžadovali pohrobní diváky.

Ale jistě se pootevře dvacet dveří, když se za den pětkrát přestrojíte. Don Juan to ovšem pokládá za nedorozumění, tím spíše, že ví, že je chápán.

Ach, paní, setkala jste se se mnou před rokem, před devíti, osmi, sedmi, čtyřmi měsíci, před měsícem a dnes, aniž bylo lze co vyvozovati pro obraz příliš prudce vytvořený v těch ulicích otevřených zcela. Vidíte, tak vznikají profily.
A tu se mi zdává, že by bylo nutno, abychom zvěděli více, státi se tanečníkem. Abychom se pohnuli a vše pokazili.

Den je ještě pln nerozhodných okamžiků a oči, denní jako den, se klamou.
Ale protože, milujíce bez rozmyslu, nevědí ničeho o tisíciletích, jež jsou každou vteřinou, – vášniví scházejí se jen ve tmě, noční jako noc.

Jen pojď, ať zvím, že nevěděl jsem o tvé lásce!
Jak tomu rozuměti? Odtamtud se přece už nevrátime.

Jsme velmi znaveni lidmi, netřeba dodat překážkami. Lže-li nám někdo prázdnou krajinu, pak hroby budou tam postaveny kolmo.

Někdo se zimomřivě smál a pasáci holek to slyšeli na jaře. Tak na mne působí „pokoje v přízemí“.

Tak vášnivě miloval závrať, že vykřikl ne!, když už padal z věže. Ale cítil ano!

Jsem zmaten, napadne-li mne, že je to „špatně dobré“ nebo „dobře špatné“. Mrtvoly dobrých prolezlé červy? Mrtvoly lotrů prolezlé červy?

Kat odestýlá lože básníkům. Mlč, země, dostaneš kost!

Ar grįšime, ir su peiliu išėję tamsią naktį? Ką tiktai voras mano kavos puodelyje nuskendo. Buvau sutrikęs. Tik baigiant gert liežuvis užčiuopė dugne musę.

Mačiau numirusius. Žiūrėjo į gyvuosius. Lyg reikalautų šermenims žiūrovų.

Turbūt reikėtų dvidešimtkart varstyt duris, norint persirengt penkiskart per dieną. Don Žuanas laiko tai nesąmone, tuo labiau kad žino būsiąs suprastas.

Ak, ponia, susitikom prieš metus, prieš pusmetį, prieš mėnesį ir šiandien, kad nė nebūtų ką pridurti prie paveikslo, per greit sukurto kiaurai atvertoj gatvėj. Matote, taip gimsta profiliai. Dingojas man, norint žinot daugiau, reikėtų tapt šokėju. Kad sujudėtume ir viską sugadintume.

Diena dar pilna neapibrėžtų akimirkų, ir akys, dieninės kaip diena, vis apsirinka. O kadangi mylintieji be atodairos nežino nieko apie tūkstantmečius kiekvienoje sekundėj, – aistringi susitinka tamsoje, naktiniai kaip naktis.

Ateik, tesužinosiu, kad nežinojau apie tavo meilę. Kaip tai suprast? Iš ten juk nebegrįšim.

Esame išvarginti žmonių, o dar ir kliūčių. Jei kas meluoja mums apie kraštovaizdį, tai ten karstai susmaigstyti stačiai.

Kažkas kvatojos šaltmiriškai, o suteneriai išgirdo tai tiktai pavasarį. Taip mane veikia „kambariai iš gatvės“.

Aistringai jis mylėjo svaigulį, kai šaukė: „Ne!“ jau krisdamas nuo bokšto. Bet jautė: „Taip!“

Suglumsti, kai tenka rinktis: „prastai geras“ ar „gerai prastas“. Dorųjų palaikai, pragraužti kirmių? Lavonai latrų, kirmių pragraužti?

Poetams ruošia guolį budelis. Patylėk, žeme, gausi kaulų!

SOUSED

Můj soused zpívá. Můj soused zpívá v určité výšce a jaksi zvenčí. Protože bydlím ve čtvrtém patře, čekám, že mne jedenkráte navštíví oknem. A hle, bude to žena s čelenkou ze sedmi Atlantidek! Tam, kde jiní zešílí krásou, předstihnu krásu šílenstvím. Jako lakomec peníz povleču ji mezi zrcadla. Budu se opájet výběrem síly. Jeden z těch obrazů (spoléhám na velikost a přesnost Osudu) vezmu a přibiji na stěnu. Bude-li se pohybovati, jako déšť pohybuje krajinou, bude-li plakati, křičeti a strašlivě se pohybovat – bude to osudně ona živa, která nakonec rozboří to kruté stavení mých snů, jež ji věznily.

Svoboden!

Přitažlivosti, Soused, from: Kolury
© The Estate of Vladimir Holan
c/o Aura-Pont s.r.o, Prague, Czech Republic

KAIMYNAS

Mano kaimynas dainuoja. Dainuoja tam tikram lygy ir tarsi išorėj.
Kadangi būnu penktame aukšte, tikiuosi, kartą aplankys mane per langą.
Vaje, tai moteris su kepuraite jaunų atlantidžių! Kur kitas išprotėtų gal nuo grožio, beprotybe aš nugalėsiu grožį. Kaip trokštąs aukso tempsiu ją tarp veidrodžių. Svaiginsiuosi jėgos pasiūlymais.
Vieną tų paveikslų (kliaujuosi Likimo tikslumu ir dydžiu) imsiuos prikalt prie sienos. Jeigu judės, kaip lietūs juda laukais, jeigu verks, rėks, jei blaškysis siaubingai – tai bus likimiškai jinai, gyva, ir pagaliau sugriaus tą žiaurų statinį mano sapnų, kuriuos ji kali.

Laisvas!

LIUDVIKAS JAKIMAVIČIUS

Pagal kilmę esu pusiau žemaitis, pusiau lietuvis, mat motina Lizdenytė buvo nuo Viekšnių (tikrų tikriausia žemaitė), tėvas – iš Pernaravos – vidurio Lietuvos lietuvis. Gimiau 1959 m. Chruščiovo kolektyvizacijos laikais Kulių miestelyje, vyr. lyties – kaip parašyta gimimo liudijime. Nuo ketverių gyvenau Dzūkijoje – etnografiniame Marcinkonių kaime, o nuo šešerių Naujojoje Vilnioje ir Vilniuje, tad 55-erius metus esu vilnietis, kur baigiau mokyklą ir aukštuosius mokslus VU Filologijos fakultete – lietuvių kalbą ir literatūrą, bei kino scenaristiką Lietuvos konservatorijoje. Esu parašęs penkis poezijos rinkinius, eseistikos ir vaikų literatūros knygelių, pjesių teatrams ir kino scenarijų televizijai, kritikos ir publicistikos straipsnių kultūrinei ir nekultūrinei spaudai. Dabar esu laisvas menininkas, Lietuvos poilsio partijos pirmininkas – partijos, kuri nėra registruota Lietuvos partijų registre, bet veikia legaliai kaip nonkonformistinis menininkų ir laisvų piliečių sambūris. Vedęs. Žmona Rūta.

Turiu dvi augintines bajoriškos kiemo veislės juodas kates – Obamą ir jos dukterį Kemzūrą.

SUGRĮŽAU

Aš ir vėl
su savo vaikystės dviračiu –
su tuo,
atsispindinčiu tvenkinio vandeny
kitame krante,
kur meškerioja
atsispindintis vaikas,
pakrantėj numetęs dviratį,
rugpjūčio saulei
leidžiantis už debesų.

***

Didžiausias stebuklas yra,
kad mes dar čia esame.
O,
kiek gyvenime buvo kartų,
kad mūsų nebūtų,
ir per kartų kartas
iki mūsų.

By birth, I'm half Samogitian, half Lithuanian. My mother, Lizdenytė, was from Viekšniai (a true Samogitian), and my father was from Pernarava, – a Lithuanian from the middle of the country. I was born in 1959, the time of Khrushchev's collective leadership, in the town of Kuliai, a male (as is stated on my birth certificate). From the age of four, I lived in Dzūkija, in the 'ethnographic' village of Marcinkonys, and from the age of six in Naujoji Vilnia, and then Vilnius. For 55 years, I've been a denizen of this city. I finished school, and went on to higher education in the Faculty of Philology at Vilnius University, studying Lithuanian literature and language, as well as screenwriting at the Lithuanian Conservatory. I've written five collections of poetry, essays, children's books, plays for the theater and television scripts, as well as criticism in the cultural press and other fields. I'm now a free artist, the leader of the Lithuanian Leisure Party, an organization which is not registered in the Lithuanian Party Register, but which works legally as a collection of nonconforming artists and free citizens. I'm married. My wife is Rūta. I have two pet black cats, of noble pedigree, Obama and her daughter Kemzura.

I RETURNED

Me again
with my childhood bicycle –
reflected
in the water of the reservoir
on the other shore,
a reflected child,
fishing,
bike let fall on the bank,
the August sun
setting behind the clouds.

***

The biggest miracle is
that we are still here.
Oh
how many times in life
could not have been,
time and time again
until us.

ŠV. KALĖDOS

Krito Kalėdų žvaigždė iš Dangaus
ir pažiro.
Ėjo žmonės nustebę
pasirinkti švieselių rusenančių –
tirpstančių snaigių į delnus.
Kai kam kliuvo,
kai kam nekliuvo,
ir atsirado tokių žmonių
su keista šviesa akyse.
Trys Karaliai pametė kryptį,
kelio ieškojo,
žiūrėdami žmonėms į akis.

EMIGRANTAS

Įkišu ranką
seno švarko
kišenėn -
raktai šalti
nuo paliktų namų.

KOMPOZITORIAUS VAIKAS KIEME, KAI ĖJAU IŠMESTI Į KONTEINERĮ ŠIUKŠLIŲ MAIŠĄ:

– Dėde,
nori blynų su obuoliais?
– Noriu. Bet tu jų neturi.
– Turiu. Jie nematomi.
– Kaip nematomi?
– Daug yra nematomų, bet jie yra.
Ar matai, kas už tos plytų sienos, dėde?
– Nematau.
– Ten dramblys nuo ryto pučia valtorną.
– Negirdžiu.
– Negirdi, dėde, todėl,
kad nematomas dramblys
labai tyliai pučia.

CHRISTMAS

The Christmas Star fell from the Heavens
and shattered.
People came, astonished,
to collect the smouldering heavenly bodies –
snowflakes melting in their palms.
Some caught them,
some did not,
and then people appeared
with a strange light in their eyes.
The Three Kings lost their way,
and searched for their path
looking people in the eye.

EMIGRANT

I put my hand
into the pocket
of an old coat -
keys cold
from the home forsaken.

THE COMPOSER'S CHILD IN THE YARD, WHEN I WENT TO THROW A BAG OF RUBBISH INTO THE BIN

– Uncle,
do you want pancakes with applesauce?
– I do. But you don't have any.
– I have some. They're invisible.
– What do you mean invisible?
– Lots of things are invisible, but they exist.
Uncle, can you see what's behind that brick wall?
– I can't.
– There's an elephant who's been playing the French horn all day.
– I can't hear it.
– You can't hear it, Uncle because
it's an invisible elephant
and he's playing very quietly.

***

Laivai
yra patys didžiausi narcizai,
nori slapčia,
kad į juos žiūrėtų
nuo kranto tolstančius.
Kad meilužės ir žmonos krante,
išlydėdamos
brauktų susižavėjimo
ašaras,
ilgesio, skausmo ir liūdesio,
kai jie nebegrįžta.
Jūros dugne
griaučiai laivų
ilgisi jūros archeologų,
nes
nuskendusių jungų kišenėse
blunka nebeįskaitomi
neišsipildžiusių meilių laiškai.

VORIUKO SERENADA SMILGAI

Smilga, smilgele,
ko raudi
šaltą rugpjūčio naktį,
pasidabinus gailiais karoliais?
Tu neraudotum,
jeigu matytum,
jeigu žinotum,
kokia tu graži,
kai tavo šluotelė
saulėj suspindi,
kai susigėdus suvirpi,
kai žemėn krenta karoliai.

***

Boats
are the worst narcissists,
they secretly wish
for you to watch them
as they grow distant from the shore.
So that the lovers and wives on the shore,
seeing them off
will wipe away their charming
tears,
longing, pain and sadness,
when they do not return.
At the bottom of the sea
skeletons of boats
long for underwater archeologists,
because
in the pockets of drowned yolks
letters of unrequited love
bleach illegible.

A SMALL SPIDER'S SERENADE TO AGROSTIS

Redtop, little redtop
why are you blushing
on this cold August night?
adorned with tearful beads?
You wouldn't weep
if you saw,
if you knew,
how beautiful you are
when your panicle
shines in the sun,
when you tremble, ashamed,
when your beads fall to the ground.

***

Rapolas –
mano žaltys
įsikūrė senam avily
per laką, pelių pragraužtą.
Nuostabus būstas –
skleidžias kvapų kvapai –
lyg smilkytų kas
bičių duoną, medų, pikį ir vašką -
visai kaip Egipto šventykloj.
Giliai susimąsto Rapolas –
„Visi tušti aviliai
kvepia prabėgusiom vasarom“,
ir,
vieną akį pramerkęs,
užsnūsta laimingas Rapolas –
įkurtuvėms laukia svečių –
tų,
kur skylę lakoj pragraužė.

RYTAS

Henrikui Nagiui

O, koks rytas skaidrus,
lengvas vėjukas pastogėj
groja varveklių vargonais.

Saulėje
greitėjančiu pizzicato
cvaksi auksuotos lašų vinutės
į mėlyno sniego plutą.

***

Rapolas –
my grass-snake
took up quarters in an old hive
where mice had gnawed through the sealing wax.
A remarkable dwelling –
emanating the most intense scent –
an incense of
propolis, honey, pitch and wax –
like an Egyptian altar.
Rapolas thinks deeply –
"All empty hives
smell of summers past,"
and,
with one eye open,
Rapolas falls asleep, happy–
the housewarming awaits its guests,
those
who chewed a hole in the seal.

MORNING

for Henrikas Nagys

Oh what a clear morning,
a light wind across the roof
plays the icicle organ.

In the sun
a quickening pizzicato
of golden droplets dripping
into the blue snow crust.

***

Šiurkšti ta gyvenimo drobulė
iš dilgėlių austa
kandys baigia kapot
detales ir metaforas -
prakiurę šviesūs peizažų skvernai –

ir pasiutusiai dilgina nuojauta -

kad tik trakšt
pieštuko grafitas,
ir eilėraštis
apie gyvenimo drobulę
baigsis.

RYTO KLIENTAS

Tuščios gatvės,
tuščios kavinės –
snūduriuoja kepėjas
su baltu, pilnu sapnų kepelūšu -
blynelių su sūriu,
ir banguojančią jūrą ąsoty!

***

Coarse is the shroud of life
woven from nettles
the moths finish chewing
details and metaphors –
vivid landscaped skirts breaking through

and a frantic stinging feeling –

that the pencil
lead will break,
and the poem
about the shroud of life
ends.

MORNING CLIENT

Empty streets,
empty cafes –
the cook is snoozing
with white hat full of dreams –
pancakes with cottage cheese
and the sea heaving in a jug!

RIEDULIAI

I
Darda vežimai per grindinį -
viskas prasideda nuo akmenų –
keliai, Šventyklos ir kapinės,
pradžios ir pabaigos.

Kraustomės –
nuo amžių pradžios
mūsų gentis kelionėj –
darda vežimai per akmenis

paukščiai ir vėjas
danguj virš mūsų.

O protėvių galvos,
iš žemės iškišusios kietus pakaušius -
po svieto tekiniais kaukši.

II
Nieko negalim pakeisti,
nes pavasariais
po žiemų
įšalas išstumia
suakmenėjusias
protėvių galvas.

BOULDERS

I
Wagons clatter over the cobbles –
everything begins from stones –
roads, altars and cemeteries,
beginnings and ends.

We are moving house–
from the start of the century
our tribe has journeyed –
wagons clatter over stones
the wind and birds
in the sky above us.

And our ancestors‘ heads,
their hard crowns protruding from the earth –
knocking under a throng of wheels.

II
We cannot change anything,
because every spring,
after winter,
the frost pushes up
our ancestors’
petrified heads.

Translated by Medeinė Tribinevičius

AUŠRA KAZILIŪNAITĖ

Aušra Kaziliūnaitė gimė 1987 m. Vilniuje, užaugo Biržuose. Baigė istorijos ir religijos mokslų studijas. 2020 m. Vilniaus universitete apgynė filosofijos daktaro disertaciją.

Penkių eilėraščių knygų autorė: *Pirmoji lietuviška knyga* (2007), *20 % koncentracijos stovykla* (2009), *Mėnulis yra tabletė* (2014), *esu aptrupėjusios sienos* (2016) ir *Jūros nėra* (2021). Apdovanota daugeliu premijų: Jurgos Ivanauskaitės, Jaunojo kūrėjo (teikia LR kultūros ministerija), Elenos Mezginaitės. Eilėraščių išversta į 18 užsienio kalbų.

2018 m. Jungtinės Karalystės leidykloje *Parthian Book* išleistas jos eilėraščių rinkinys *The Moon Is A Pill* (vertė Rimas Užgiris). Dalyvavo įvairiuose tarptautiniuose poezijos festivaliuose, Europos ir JAV menininkų rezidencijų programose. 2018 m. Ajovos universitetas suteikė jai garbės nario (*Honorary Fellow in Writing*) vardą.

***

dabar aš išprotėjau
mano suknelė guli ant žemės
niekada jos nemėgau
dabar aš išprotėjau
mano griaučiai pagaminti iš seno veidrodžio
juose atsispindi miškan grįžtantis elnias

SALA

naktį po jo akių vokais neramiai šniokščia jūra
kyla baisi audra, dūžta laivas
niekas neišsigelbėja, išsigelbėja raudonplaukė
ją išmeta į krantą
balta suknelė, balta dėmė vidury pilko paplūdimio
gyvena viena
trijų kambarių bute
valgo akmenis ir salos augmeniją, jos veidas raukšlėjasi
dabar be dešimt septynios, ji it negyva guli šalia jo lovoje

Aušra Kaziliūnaitė was born in Vilnius in 1987, and grew up in Biržai. She studied history and religion, and gained a PhD in philosophy from Vilnius University in 2020. She is the author of five poetry collections: *First Lithuanian Book* (2007), *20% Concentration Camp* (2009), *The Moon is a Pill* (2014), *I am Crumbling Walls* (2016) and *There Is No Sea* (2021). She has won numerous prizes, including the Jurga Ivanauskaitė Prize, the Young Artist's Award from the Lithuanian Ministry of Culture, and the Elena Mezginaitė Prize. Her poetry has been translated into 18 foreign languages. A selection of her poems, *The Moon Is A Pill* (translated by Rimas Uzgiris) was published in the UK by Parthian Books in 2018. She has participated in many international festivals and artist's residencies in both Europe and the USA, including as an Honors Writing Fellow at the University of Iowa.

***

now i've lost my mind
my dress lies on the ground
i never liked it
now i've lost my mind
my skeleton is made of an antique mirror
reflecting a buck returning to the woods

ISLAND

the sea murmurs restlessly under his eyelids at night
a storm rises, a ship is wrecked
no one survives, a redhead survives
she is tossed onto shore
her white dress is a white stain in the middle of a gray beach
she lives alone
in a three-room apartment
she eats stones and the island's plants, her face grows wrinkled
and it is ten minutes to seven: she lies beside him in bed as if dead

YRA UPĖ

yra tiesios kaip stygos moterys. visada pasitempusios.
ant jų paltų nerasi nė vieno pūkelio.

yra vyrai su kostiumais, kurie susitikę visada spaudžia ranką.
jei šypsosi – stengiasi tai daryti apdairiai.

yra bomžas, miegantis Šilo stotelėje.
yra netoliese tekanti upė. yra krūmai, kalnai ir pakalnės.
yra neatsakyti laiškai ir šaltame vandeny plūduriuojančios antys.

ir esu – aš
mąstanti, ar kas nors bent kada tikrai
žinojo, ką nori daryti gyvenime.

ir yra upė.

yra juokas stiklainiuose. nuo neatmenamų laikų paliktas
mūsų mažuose tamsiuose sandėliukuose. apipelijęs juokas.
ir yra spalvos. tos gražios dangaus spalvos. jos keičiasi.

yra tavo rankos. yra noras norėti tave paimti už rankos.
yra miestas. yra gatvės. yra namai. yra laiptinės. yra laiptai.
kartais mes lipam aukštyn. kartais leidžiamės.

yra naktis. naktį mes miegam. yra diena.
yra valgyklos, universitetai ir parduotuvės. yra ofisai, kabinetai ir galerijos.
yra paveikslai. yra paveikslai. yra paveikslai.

ir yra upė.

THERE IS A RIVER

there are women as straight as strings, always straining to be in tune.
you won't find a single piece of fuzz on their coats.

there are men in suits who always shake your hand in greeting.
they smile – but circumspectly.

there is a vagrant who sleeps at the Šilo bus stop.
there is a river nearby. there are bushes, hills and vales.
there are unanswered letters, and ducks floating in cold water.

and there is I – I
thinking about whether someone sometime really
knew what they want to do with their life.

and there is a river.

there is laughter in glass jars – left from long-forgotten times
in our small dark pantries – moldy laughter.
and there are colors, those pretty sky colors. they change.

there are your hands. there is the wanting to want to take your hand.
there is a city. there are streets. there are houses. there are stairwells.
there are stairs.
sometimes we climb higher. sometimes we descend.

there is night. we sleep at night. there is day.
there are cafeterias, universities and stores. there are offices and galleries.
there are pictures. there are pictures. there are pictures.

and there is a river.

IŠĖJAU

išėjau į lauką
savo kambario vidury

ten tuščios gatvės
visi vienas kitą aplenkia

sukumpus senutė
iš paskutiniųjų tempia maišą

iki viršaus pilną pavasario

I WENT OUT

i went outside
in the middle of my room

the streets are empty there
everyone passes everyone by

a crooked old woman, bent
drags a bag with the last of her strength

it's filled to the brim with spring

KONFERENCIJA

iš tiesų tai jokios jūros net ir nėra
mus apgavo, bet kartais labai puiku būti apgautam
ypač kai ta apgavystė tokia keista, tokia nei šiokia, nei tokia
o per kavos pertraukėles yra cinamoninių bandelių

viskas labai paprasta
tiesiog nuvedi žmogų prie jo tuštumos ir duodi maudymuką
visą likusį darbą atlieka pats
šniokščia, ošia, banguoja, klykia, ūžia ir visos kitos nesąmonės

vadinasi, jau užkibo, dabar jau pasakos visiems, kad yra jūra
atsiveš čia, prie tos tuštumos, per vasaros atostogas šeimą, žais
paplūdimio žaidimus
gal jei labai pasistengs, net gaus saulės smūgį
vaikščios visas romantiškas vakarais ir žiūrės į saulėlydžius
o rytoj su visai nepažįstamais žmonėmis išsirengs ir sausakimšame
plotelyje deginsis
paskui pliuškensis tuštumoj, gal net kur giliau įbridęs šiek tiek
nusišlapins

matys savo veidą jūroje, matys mirgėjimą
visi tie įvairių spalvų akmenėliai, negyvų moliuskų kriauklės
stiklo šukės glotniais paviršiais, anksčiau jie buvo aštrūs
tada, kai dužo, ir dar gerokai po to
aštresni nei dabar

matys jūržoles, jos slepia daug paslapčių, jos slapukės
žino daugiau nei mes, jos žalios, o paskui gelsvos, kartais netgi labai
juodos
išmestos ant kranto dvokia, jas kapsto tie maži paukščiai, kurių
pavadinimo nežinau
prieš nusisukdami nuo tavęs jie visada džiugiai sucypsi

vėlai naktį stovėdamas priešais veidrodį girdės žuvėdras
matys atspindį, banguojantį veidą ir ant kranto išmestus skenduolių
kūnus
jų rožinės lūpos švelniai šypsosi
jų rožinės akys yra rožinės
pasilabini su visais, paspaudi ranką, pasiūlai kavos ar arbatos
ir susėdę diskutuojat, kas apie žvynus, kas apie tai, kaip iš tiesų niekas
nieko nereiškia
tie, kur geriau pasiruošę, net turi power point skaidres su jūrine lydeka

CONFERENCE

to tell the truth, there is no sea at all
they tricked us, but sometimes it's good to be tricked
especially when the trickery is so strange: neither here nor there
and during the coffee break they give us cinnamon buns

everything is quite simple
you just lead a person to their emptiness, give them a bathing suit
and they do all the rest themselves:
gurgle, sough, swell, scream, bluster and all that other nonsense

that means they're hooked, now they'll tell everyone of the sea
and bring them here to this emptiness, the family on summer vacation
will play
beach games and maybe, if they try really hard, they'll get sun stroke
and they'll take romantic walks in the evening, watch the sun set
and tomorrow disrobe among complete strangers to sunbathe in a
crowded space
then they'll splash about in the emptiness, maybe go a bit farther in to pee

they'll see their faces in the sea, see the glimmer
of all the multicolored stones, shells of dead mollusks
glass shards with gentle surfaces that were sharp once
when they broke and for a while after remained
sharper than now

they'll see sea weed, full of secrets, whose folds hold more
knowledge than ours, it's green, turns yellow, sometimes even quite
black
thrown out on shore, it smells, and little birds pick at it: I don't know
their names
but before turning away from you they always cheep in that cheery way

late at night, standing before the mirror, the people will hear seagulls
and see reflections, wavering faces and the bodies of the drowned tossed
on shore
their pink lips tenderly smile
their pink eyes are pink
you greet everybody, shake hands, offer them coffee or tea
and sit down to argue, one about fish-scales, another about how nothing
really means anything
and those who are better prepared even have power point slides with
pictures of deep-water hake

MUMYSE NARVE

mumyse
savo narve ramiai poruojasi makakos
liūtas žaidžia sviediniu
pandos, neatlaikę smalsių praeivių žvilgsnių, nyksta
o povą ir vėl kažkas pasiskolino
jo narvas tuščias

dar nelabai tamsu, bet patvory, ten, kur želia dilgėlės
pamažu jau žiebiasi šviesos

būna pavasarių, kai krūmai nepakeliamai lėtai žydi –
paimu tave už rankos
ir mes ilgai vaikštom tylėdami

lankytojai vėl tiesia riešutus

BURĖS

nuogi lauke ilgai žiūrėjo į pilką cemento sieną

ant savo pečių jautė vėją
savo raukšlėse jautė vėją
savyje jautė

jautė kaip kitame pasaulio gale skruzdėlės tempia į skruzdėlyną
už save didesnius seno medžio spyglius

kaip ašramuose medituoja vienuoliai

kaip nepilnametės vemia Vilniaus gatvėje

kaip plečiasi Visata ir krenta laikas

kaip plečiantis Visatai
plečiasi
Vilniaus gatvėje vemiančios mergaitės

IN THE CAGE INSIDE US

macaques calmly mate in their cage
inside us
a lion plays with a ball
pandas, unable to endure the curious glances, waste away
but the peacock has been lent out –
once more, his cage stands empty

it's not dark yet, but along the fence, where nettles flourish
the lights turn on, one by one

there are springs when bushes bloom unbearably late –
i take you by the hand
and we walk in silence for a while

visitors offer us peanuts as before

SAILS

naked outdoors, they looked long at the gray cement wall

they felt the wind on their backs
they felt the wind in their wrinkles
they felt it in themselves

they felt how ants on the other side of the world
drag pine needles bigger than themselves to their anthill

they felt how monks meditate in ashrams

how underage girls vomit on Vilnius Street

how the universe expands and time collapses

how the expanding universe
expands
girls vomiting on Vilnius Street

KAIP MES BUVOME DIEVAIS

buvo likusios dvi dienos iki velykų, didysis penktadienis
anot vikipedijos, tai sielvartingiausia krikščionių kalendoriaus diena
kristaus mirties ir palaidojimo diena
mes ėjom panevėžio gatve, naujininkuose, ten už geležinkelio
dominykui tėvai davė autobusiuką, tad galėjom varyti prie ežero
skubėjom, nes buvo jau vakaras
nors ir šiltas pavasaris, bet nusileidus saulei būna labai šalta
ir tada ten už posūkio kitoj gatvės pusėj pamatėm jį, gulintį ant žolės
ne, pirma pastebėjom tris vaikus, tokius tarp vaiko ir paauglio
vieną mergaitę ir du berniukus
mergaitė ir vienas iš berniukų stabtelėjo ant šaligatvio, nė žingsnio pirmyn
drąsesnis patraukė prie jo
sekdama akimis berniuką pamačiau ant žolės tįsantį ir tą, prie kurio jis priėjo
žvalgyba pavyko, netrukus pamojo ranka kitiems
galiausiai visi trys jau stovėjo aplink jį, tokį bejėgį
galėjom praeiti, bet negalėjom, tai apsižvalgėm į šalis, ar nėra mašinų
ir perėjom į kitą gatvės pusę, prie jų
norėjom klaust, kas nutiko, bet visi kalbėjo tik rusiškai, o mes nemokam rusiškai
tad po mūsų nipanimaju įsivyravo tyla
galiausiai vyras su nešvaria beisbolo kepuraite įsmeigė į mus šviesiai mėlynas akis
kalbėjo rusiškai, bet aš ėmiau suprasti, ką sako
pasakojo apie afganistano karą, kad buvo kontuzytas
mes su vaikais norėjom suprasti, ar jis gali paeiti, klausėm, ar iškviesti greitąją
tada prakalbo lietuviškai ir klausė, iš kokios mes televizijos, ir prašė iš jo nesijuokti
galiausiai atsistojo nuo žolės ir parodė, kad gali paeiti
tada ėmė grabinėti savo krepšį ir tyliai murmėti
tuoj išsitrauksiu revolverį, tuoj išsitrauksiu patranką
vaikai pamatę, kad jis pastovi ant kojų ir dar ieško ginklo, susižvalgė ir patraukė savo keliu
norėjau nueiti ir aš, norėjau būti nepriėjusi, bet supratau, kad jau per vėlu
nebūčiau nustebusi, jei būtų išsitraukęs ginklą, bet buvau rami
jo rankose netrukus atsidūrė sena odinė piniginė
ištraukė vieno euro monetą ir ištiesė dominykui
žiūrėjau į jo sugrubusias, ištinusias, apdaužytas rankas ir šlykštėjausi
ir norėjau nekęsti savęs, kad šlykščiuosi, bet nepavyko
tada jis vėl pažvelgė į mus, tokiom mėlynom mėlynom akim
sako, aš, gediminas, noriu paaukoti pinigą dievui, nes žmogus irgi dievas
dominykas paėmė eurą ir grąžino jam, sakydamas, kad mes ne dievai
bet vyras beisbolo kepuraite nepasidavė
tai, kad grąžinom eurą, buvo galutinis įrodymas, kad esam dievai
dabar jis jau žiūrėjo į mus tokiom akim, kokiom dar nebuvo žiūrėjęs
meldė pagalbos ir atleidimo
ir meluočiau, jei sakyčiau, kad tuo metu negalvojau
kaip šalta bus nuvažiavus prie ežero

HOW WE WERE GODS

there were two days left until easter, good friday
according to wikipedia, is the most dolorous day in the christian calendar
the day of christ's death and burial
and we were walking down panevežio street, in naujininkai, behind the railway station
dominykas's parents let us borrow the van so that we could drive to a lake
we were in a hurry because it was already evening
though spring was warm, once the sun goes down it gets downright cold
then around the bend we saw him lying on the grass
no, we first noticed three children, well, the vague age of almost-teenagers
one girl and two boys
the girl and one boy were stopped cold on the sidewalk
while the brave one went forward
and following the boy with my eyes i saw the man lying on the grass
the scouting mission was successful, and he waved the others forward
then, all three of them were standing over the rather helpless one on the ground
we could have walked past, but we also couldn't, so we looked both ways for cars
and crossed the street to them
we wanted to ask what happened, but they all spoke russian and we didn't know russian
so after our nipanimayu a silence followed
finally, the man with a dirty baseball cap fixed his bright blue eyes on us
he spoke russian, but i began to understand what he said
he talked about the war in afghanistan, how he had been shell-shocked
we all wanted to know if he could walk, we asked if we should call an ambulance
then he asked us in lithuanian what television channel we were from
and he asked us not to laugh at him
finally he got up off the grass and showed us he could walk
then he started to rummage through his bag and quietly mumble:
i will pull out a revolver, i will pull out a cannon, he said
the children saw that he could stand and that he was looking for a weapon
they gave each other a glance and went quickly on their way
i wanted to go too, i wanted to never have come up to him, but i understood it was too late
i wouldn't have been surprised if he pulled out a weapon, but i was copacetic
his hands pulled out an old leather wallet instead
he extracted a one euro coin and extended it to dominykas
i looked at his stiff swollen battered hands and was disgusted
i wanted to hate myself for being disgusted but i couldn't
then he looked at us again with his blue blue eyes
he said, i, gediminas, want to offer a coin to the gods, because a person is also a god
dominykas took the euro and returned it to him, saying, we are not gods
but the man in the baseball cap did not give up
the fact that we returned the euro was the final proof that we were gods
now he looked at us as he had not looked at us before, it was all in the eyes
he prayed for help and forgiveness
and i would lie if i said that at that moment i was not thinking
about how cold it will be when we get to the lake

Translated by Rimas Užgiris

GIEDRĖ KAZLAUSKAITĖ

Giedrė Kazlauskaitė gimė 1980 m. Kėdainiuose, užaugo Kybartuose. Vilniaus universitete baigė lietuvių literatūros studijas. Dirbo knygyne, LRT televizijoje, rašė radijo esė (*Mažoji studija*), buvo įvairių leidinių bendraautorė. Nuo 2011 m. dirba kultūros savaitraštyje *Šiaurės Atėnai*. Lietuviškos kultūrinės spaudos skaitytojams žinoma kaip eseistė ir kritikė. Lietuvių literatūros ir tautosakos institute nesėkmingai bandė rašyti disertaciją apie lietuvių rašytojo klasiko Vinco Mykolaičio-Putino gyvenimo ir kūrybos paraleles. Pirmoji knyga – prozos (*Sudie, mokykla*, 2001), antroji – poezijos (*Heterų dainos*, 2008, Jaunojo jotvingio premija), trečioji – evangelijų komentarai, su kunigu Julium Sasnausku (*Postilės*, 2009). Išleido dar tris poezijos rinkinius: *Meninos* (2014, Metų knygos rinkimų finalininkė, J. Ivanauskaitės ir E. Mezginaitės premijos), *Singerstraum* (2016, Rašytojų sąjungos premija, LLTI išrinkta kūrybiškiausia metų knyga), *Gintaro kambarys* (2018). Eilėraščių versta į anglų, prancūzų, vokiečių, rusų, lenkų, baltarusių, latvių, ukrainiečių, hebrajų, ispanų, vengrų kalbas. Gyvena ir dirba Vilniuje.

KRIŠTOLINIS KALNAS

Pranešk, kad neišnykai, bet ne sapne.
Esu nakties paukštis ir žalingas
psichoanalizės produktas.

Norėčiau, kad būtum pasaulyje, kuriuo nelabai tikėjai,
į kurį įslystama jau be ego, pelytės pavidalu –
tai miestai, kolonos, chorai;
geltoni laukai, kalnų ežerai,
akmenis nešantys debesys.

Po juos vaikšto mūsų prijaukintieji žvėrys,
anksčiau kandę ir draskę.

Duok man regimą ženklą, kad nepyksti,
kad nelikai vandeny, kad kelionė į stiklo kalną
prasideda oro uoste, toj vartojimo ir graužaties bažnyčioj,
kurioje iš baimės ištinka dvasinė turbulencija.
Lėktuve pilna lietuvių valstiečių, nuo veidrodėlio
šoka saulės zuikutis.

Tai įvyksta sūpuoklėse – išsigąsti, kad būdama
jau suaugusio amžiaus, patiri tą neva
erotinį perkėlimą.

Vėjas kvėpuoja, pasaulis sukasi,
supimasis primena santykius.

Giedrė Kazlauskaitė was born in 1980 in Kėdainiai and grew up in Kybartai. She studied Lithuanian literature at Vilnius University. She has worked in a bookshop and for LRT Television, has written essays for the radio, and has co-authored in numerous journals. Since 2011, she has worked for the weekly cultural paper Šiaurės Atėnai, of which she is now the editor-in-chief. She is known as a poet, essayist and critic. While at the Lithuanian Institute of Literature and Folklore, she unsuccessfully tried to write a dissertation on the parallels between the life and work of the Lithuanian classic author Vincas Mykolaitis-Putinas. Her first book, *Bye-Bye School!*, (2001), was prose, her second *Hetaera Songs*, (2008) was poetry, and won the Young Yotvingian Prize. Kazlauskaitė's third book, *Postils* (2009), written together with Fr Julius Sasnauskas, presents a commentary on the gospels. Three more poetry collections followed: *Las Meninas* (2014, the Jurga Ivanauskaitė Prize, finalist for Poetry Book of the Year), *Singerstraum* (2016, the Writer's Union Prize, Most Creative Book of the Year), and *Amber Room* (2018). Her poems have been translated into English, French, German, Russian, Polish, Belarusian, Latvian, Ukrainian, Hebrew, Spanish and Hungarian. She lives in Vilnius.

CRYSTAL MOUNTAIN

Give me word you haven't vanished, just don't tell me in a dream.
I am a nocturnal bird, a noxious
product of psychoanalysis.

I would like you to be in that world you never really believed in,
the one into which one slides without an ego, in the shape of a mouse –
a world of cities, columns, choirs;
yellow fields, mountain tarns,
clouds that carry stones.

Creatures who once bit and tore
walk through it, now domesticated by us.

Give me a visible sign that you are not angry,
that you did not remain in the water, that the journey to the glass mountain
begins at the airport, in that church of guilt and consumption
where spiritual turbulence happens out of fear.
The airplane is full of Lithuanian peasants, a rabbit
made of sun rays hops from the mirror.

It happens on the swing-set – already an adult
you become afraid to experience
that ostensibly erotic displacement.

The wind sighs, the world turns,
the swing reminds you of relationships.

Iš manęs atimtas mano
mylimiausias žaislas.

Palikai mane miegančią, išplaukei
vienviečiu mediniu laiveliu, į kurį
aš sėsti bijojau.

Tikiuosi, ten auga vangogiškos gėlės.

POPIEŽIAUS APSILANKYMAS

Laukiame popiežiaus, kaip vergai laukdavo imperatoriaus.
Šv. Kazimiero mūruose meldžiasi Dostojevskis,
o Achmatova – Aušros vartuose.

Pas mus atvažiuoja popiežius ir mes džiaugiamės,
ne taip jau toli nuo hospiso
plaka Pilsudskio širdis.

Kai būsiu vyru, aš tapsiu kunigu –
teiksiu sakramentus, laidosiu,
pamokslausiu per mikrofoną.

Visas miestas džiūgauja ir laukia per naktį,
piligrimai nuo nemiegojimo
kvaištelėję iš euforijos.

Laukiame popiežiaus, nes neturime tėvo,
riebūs peniukšliai iš berniukijos
į jį nepanašūs.

Jie sako žodžius, kurie manęs nepasiekia –
apie Jėzų, kuris pasiliko
Tėvo meilės lauke.

Į mus bloškiasi geltoni lapai,
atvažiuoja popiežius ir mes mojame jam vėliavomis.
Dar nežinome, kur mūsų impulsai mus nuves.

Miesto merai iškirto parkus, ministrai
sudėjo parašus ant bažnyčių.

My favorite toy
was taken from me.

You left me sleeping, you sailed off
in a single-seated wooden boat that I
was afraid to climb into.

I hope Van Gogh flowers grow there.

THE POPE'S VISIT

We wait for the Pope like the slaves awaited the emperor.
Dostoevsky prays in the walls of St. Casimir's Church,
and Akhmatova at the Gates of Dawn.

The Pope is coming to us and we are happy,
the heart of Piłsudski beats
not far down the road from the hospice.

When I become a man, I'll be a priest –
I'll render the sacraments, bury people,
I'll proclaim my sermons through a microphone.

The entire city rejoices and waits through the night,
sleepless pilgrims have gone mad
with euphoria.

We are waiting for the Pope because we don't have a father,
the fatty porkers from the boyhood-ary
aren't much like him.

They speak words that fail to reach me –
about Jesus, who remained
in the field of His Father's love.

Yellow leaves flutter into us,
the Pope drives by and we wave flags.
We don't know where our impulses will lead.

The mayors of the city have cut down the trees, the ministers
have put their signatures on the churches.

Žydas, pasislėpęs gete, išvengė kelionės į Panerius.
Praėjus savaitei, Mėsinių gatvėje
jis bandė išlįsti pro kaminą
ir buvo nušautas sargybinio.

Tiek daug moterų, kurias prievartavo
kunigai bažnyčiose, bet jos nesuprato, kas vyksta,
nes buvo per mažos. Vėliau jos informavo, ką reikia,
bet jie liko nenubausti.

Po mūsų kojomis – šunų
ir žmonių ekskrementai.

Veržiamės prie jo, norėdami prisiliesti
arba kad jis mus, tapusias vyrais,
priglaustų.

The Jew, hiding in the ghetto, avoided the trip to Ponary.
A week later, on Butcher's Street,
he tried to get out through the chimney
and was shot dead by a guard.

So many women raped by priests in churches
who didn't understand what was happening
for they were small. Later, the proper authorities were informed,
but the priests remained unpunished.

Under our feet – dog
and human excrement.

We push our way to him, wanting to touch
or be touched, or now that we're men –
to be embraced.

STOJAMIEJI EGZAMINAI

Paukščių iškamšos, Dovydo galvos, antablemento detalės.
Kaukolės, batai, arbatinukai ir visas tas šlamštas,
statomas į natiurmortus – negaliu į jį net žiūrėti.

Fazanas yra girių paukštis,
deda kiaušinius ant žemės.

Išdidžiai, tarsi būtum daug kartų
tą dariusi, pieši sudulkėjusią iškamšą.

Jų šlėkta baltomis apykaklėmis,
patelės deramai neprižiūri vaikų.

Šita mokykla dinastijoms.
Nejaugi tikrai egzistuoja neva savastis, kurios
nesužeidė net tėvų girtuoklystės?..
Iš kur tavyje visa tai, kas buvo ir manyje?

Fazanas yra gražus paukštis,
vilioti jam tiek pat natūralu,
kiek tau piešti.

Man rodos, jį piešiau dar ir aš.
Praėjusiame tūkstantmetyje,
prieš praslenkant ledynams.

Jauniklis klykia, jeigu motina dingsta.
Tol, kol suvokia, kad žuvo arba jį paliko.
Nutyla ir prisiploja prie žemės, kad jo
nesunaikintų kiti plėšrūnai. Žmonijoje
tuo aiškinamas depresyvumas.

Tavęs nepriims, jei tik sužinos,
jog tai aš pasidauginau. Mane čia vis dar prisimena,
buvau padegus prausyklą.

Šios emocijos pavojingos.
Ašaros, nunirimas savin.
Kliaukis ranka, ją vedžioja instinktas.

Kiek tolėliau nuo mokyklos, ten, kur pirkdavom cigaretes,
trys paaugliai stoviniuoja, jau kėsinasi
veikti ką nors gyvūniško.

ENTRANCE EXAMS

Stuffed birds, heads of David, entablature details.
Skulls, shoes, teapots and all that junk
arranged for still lifes – I can't even look.

The pheasant is a forest bird,
laying eggs on the ground.

Proudly, as if you've done it many times,
you draw the dusty stuffed thing.

Like Polish nobles with white collars,
their females don't properly watch kids.

This school is dynastic.
Can it be that an ostensible self exists that
has not been damaged by even parental alcoholism?
From where does all that come in you that was in me as well?

The pheasant is a beautiful bird,
to seduce is as natural to him
as drawing is to you.

It seems I drew him as well.
In the last millennium,
before the glaciers retreated.

The baby cries when the mother vanishes
until he understands that she died or left him.
He grows silent and presses himself to the ground
so that other predators would not find him.
Among humans this is explained as depression.

They won't accept you if they find out
I am the one who reproduced you. They still remember me here:
I set the washroom on fire.

These emotions are dangerous.
Tears, a withdrawal into oneself.
Trust your hand, led by instinct.

A little farther from the school, where we bought cigarettes,
three teenagers loiter, already threatening
to do something beastly.

PREZIDENTO RINKIMAI

Pagaliau įrodėme sau, kokie esame svarbūs –
tai dėl mūsų sukasi planeta ir planetos,
o juodosios skylės ėda materiją.

Gyvatė apžioja krokodilo kiaušinį ir grūdasi jį į burną,
kol triokšteli kamuolys jos kakle – išspjauna lukštus,
nusivalo nuo baltymo lūpas.

Šunys nešasi papjautas žiurkes nasruose įsikandę,
katė balkone tyko žioplo balandžio.

Tokie svarbūs esame čia, po žvaigždėmis,
taip gerai apskaičiuojame išlaidas
ir ledynų slinkimo pagreitį.

Dievas, jei jis tik yra, juk taip pat turėtų
tenkinti teisingus įgeidžius,
vadovautis sveiku protu.

Ant mūsų kapų – marmuras ir granitas,
kasdien laistomos gėlės. Kartu su jomis
gauname nesunaikinamą puodelį kavai.

Mūsų namuose įrengs muziejus, todėl jau dabar
rūpinamės eksponatais – briedžių ragus
prie galvų prisitvirtinom.

Mūsų vienatvė šventa, papročiai nepajudinami.
Rankogalių sąsagos paauksuotos.

Kas aš esu? – naktį klausia
savęs narkoleptikas, nutvilkytas
transcendentinio būdravimo.

Ar Visata tikrai egzistuoja? Kodėl
turiu sąmonę? Ar tai mano gyvenimas,
kodėl jis toks apgailėtinas?

Kas mane įtikino, kad esu to vertas?

PRESIDENTIAL ELECTIONS

we finally showed how important we are –
because of us, the planets have their orbits
and black holes eat all matter.

The snake engulfs the crocodile egg in its maw
until the ball breaks in its throat – it spits out the shell,
wipes the protein from its lips.

Dogs carry slaughtered rats in clenched jaws,
the cat on the balcony stalks the foolish pigeon.

We are so important here, under the stars,
we count our expenses so accurately
along with the acceleration of the glaciers' retreat.

God, if he exists, should also satisfy
our correct caprices,
led by a healthy mind.

Marble and granite for our graves,
flowers watered daily. Along with these,
we receive an unbreakable coffee cup.

They'll make a museum of our home, so we
make ready for the exposition – moose antlers
attached to our heads.

Our solitude is holy, our rituals unmovable.
Our cuff links are gilded.

Who am I? asks the narcoleptic
at night, seared
by transcendental wakefulness.

Does the universe really exist? Why do I
possess consciousness? Is this my life?
Why is it so pathetic?

Who made me believe that I deserve it?

MARIJOS KAPINĖSE

Apsamanojusiais nuometais,
viena suzmegus į žemę ligi juosmes,
kita – nuskilusia galva.

Trečiosios rožinis nuspalvintas,
šliužas pamintas. Veidai romūs,
net jei atėmė vienintelį vaiką.

Baigėsi karantinas, o niekur
iš kalbos ribų neišėjome.

Neužgėrėme. Perskaitėm Dekameroną.
Tik laikinai išsiskyrėm, dukrai nekliuvo į kailį,
priešingai, ji mus mušė.

Asketės, kaip mano mama.
Stipresnės už terakotinę armiją.

O gerosios dievų motinos,
jūs suprantate tik karoliukų mantras,
apie kitką negaliu papasakoti.

Ateinu pas jus, beveik beraštes,
pažįstančias juodąją bedugnę.

Dabar aš myliu šituos žmones.
Jie guli čia ramūs, nieko pikto
negali man padaryti.

MARYS IN THE GRAVEYARD

With head shawls covered in moss,
one – sunk in the ground up to her waist,
another – a cracked head.

The head shawl of the third is colored pink.
A slug has been trampled. Their faces are peaceful,
even with the loss of an only child.

Quarantine comes to an end, and we never left
the borders of language.

We didn't go on a bender. We read the Decameron.
We only separated for a little while, my daughter
didn't have it hard, rather, it was she who hit us.

Ascetics, like my mother.
Stronger than a terra cotta army.

And you, good mothers of God,
who only understand the mantras of beads,
I can't tell you about the rest.

I come to you who are almost illiterate,
yet familiar with the black abyss.

Now, I love these people.
They lie here peacefully, they can't
do anything bad to me.

HENRYKA

Man norėjo duoti šį vardą,
o per visą gyvenimą nesutikau
Henrikos nė vienos.

Radau palaidotą Bernardinuose.
Nuotraukoj – pusamžė moteris.
Ji, be abejo, jautė jaunystės drebulį,
neužmigo naktim, būtų galėjusi
kaip ir aš, išsinerti iš kailio,
kad tik gautų geresnį pažymį.

Atleisk man, Viešpatie, mylėjau pavidalus.
Geltonas mimozas kosmetikos parduotuvėj.
Šunų kirpyklas, kvepiančias jorkiais ir fyfomis.
Stetoskopą ant kaklo, sinusitą balse.
Baltas kelnaites po raudonom suknelėm.
Pirmūniškas banalybes.

Švelnias namų valdoves, pjaustančias
gleibius virtinių vikšrus;
krienų įdaras šokolade.

Jau pakaks, viską mačiau, galėčiau ir mirti.
Kiek kartų tariau šį sakinį,
o vis nuostabiau išsiskleidžia garšva,
užgoždama katekizmo kičą.

Sulig jos mirtes data išnyko akedija –
taip norėtųs tikėti, kad tai ji mane užtaria.

HENRYKA

They wanted to give me this name,
but in all my life I have not met
a single sole Henryka.

I found one buried in the Bernardine Cemetery.
Her grave has a photo – a middle-aged woman.
She, no doubt, had felt the tremors of youth,
couldn't sleep at night, felt she could –
as I felt – crawl right out of her skin,
just to get a better grade.

Forgive me, Lord, that I loved forms.
Yellow mimosas in the cosmetics store.
Dog salons scented with Yorkies and Barbie girls.
A stethoscope on my neck, sinusitis in my voice.
White pants under a red dress.
The banalities of being a teacher's pet.

We were gentle sovereigns of the home,
slicing sticky strings of caterpillar dough,
making chocolates with horseradish filling.

Enough already, I've seen it all, I can die.
I've said this line so many times,
but bishop's weed opens ever more gloriously,
choking the catechism's kitsch.

My acedia vanished with the date of her death –
I want to believe she intercedes for me.

ORFĖJAS

Šaipiausi iš bendraamžių poetų,
sakiau, ar nerandat kitų įvaizdžių –
vis Orfėjas ir Orfėjas, gal
jums vaidenasi.

Kvailiukai, norit save matyti
tauresniais, negu iš tikrųjų.
Dukrai pramokus važiuoti dviračiu,
mindavome per miestą.
Aš pirmoji, kaip vilkas, turįs pražvalgyti taką.
Vis atsigręždavau, ar ji neparkrito.
Judesys ėmė šį tą priminti.

Krantinės užeigoje šokome lindyhopą.
Kvepėjo dumblu, tarp meldų traškėjo šiukšlės,
žybčiojo girliandos.

Smėlio spalvos vaikas tinklinio aikštelėje
žaidė su tuštuma, danguje į klaustuką
rikiavosi oro balionai.
Tai laisvas pasaulis. Niekas jame nesėdi
juodmedžio soste, mirusieji
negrįžta, Hadas įkalintas Hagoje.
Pasikeitė politinė santvarka.

Liko tryliktas, gnostinis žingsnis –
melsti dievų, kad ji priimtų jų globą.

Dabar man aiškiau,
protas dar blyksteli, kūnas
jau nelabai.

ORPHEUS

I mocked the poets of my own age.
I said, can't you find some other tropes?
Orpheus, always Orpheus, maybe
you are possessed?

Silly boys, you want to see yourselves
more noble than you are.
When my daughter learned to ride a bike,
we pedaled through the city, I –
leading the way, like a wolf, always
looking back to see if she fell.
That reminded me of something.

We danced lindyhop at the riverbank bar.
It smelled of mud, trash rustled among the reeds,
garlands glimmered.

In the volleyball court, a child the color of sand
played with emptiness, hot air balloons mustered
in the sky like question marks.
This is the free world. No one here sits
on an ebony throne, the dead
do not return, Hades is imprisoned in the Hague.
The political system has changed.

Only the thirteenth gnostic step is left –
pray to the gods that they take her into their care.

Now, it is more clear to me,
my mind still flashes, my body
not so much.

Translated by Rimas Užgiris

KERRY SHAWN KEYS

Kerry Shawn Keys was born in 1946 in Pennsylvania, USA. He is a poet, writer, playwright and translator. After graduating from high school, he joined the Peace Corps in 1968, and spent two years as an agricultural assistant in the south of India. Returning to the United States, he majored in English literature, and later he taught sylviculture and English language in Pennsylvania. Kerry has published over 40 books of poetry. He has been living and writing in Vilnius since 1998.

DYBBUKIM

In the alley of my sorrow/stands a temple white as snow
Peretz Miransky

Here high above Lowland Street
in my occupied roost of a flat, dybbukim
in grisly esprit de corps are rampant.
Often, I have to fight them off
blandishing orisha amulets and pen.
Other times, they sneak in
as homesick secondary smoke
attacking me surreptitiously, poaching
around my fontanel or Achilles heel
with miniscule IV needles or breathtaking osmosis.
These are the ghoulish fossils of Strashun Street's
heydays of morbid, penitentiary activity,
of the pits of Hell, of forests of the Inferno,
of a Purim puppet theatre of death-throes.
They want me to take them in, swallow their medicine.
But I have nothing to atone for not being one of them
born into an advocacy of guilt and messianic redemption.
Nor do I wish to atone for them, or the condition
that brought them to this pass, this karmic perdition.
We are alien and foreigners to the ash of the bone.
No, I own no psalm or kaddish to mourn or moan.
I tell them to go fuck off and leave me alone.

Keris Šonas Kisas gimė 1946 m. Pensilvanijoje, JAV. Poetas, prozininkas, dramaturgas ir vertėjas. Baigęs mokyklą 1968 m. su Peace Corps organizacija dvejus metus praleido pietų Indijoje, dirbdamas žemės ūkyje. Grįžęs į Jungtines Valstijas įgijo anglų literatūros magistro laipsnį, vėliau Pensilvanijoje dėstė miškininkystę ir anglų kalbą. Išleido daugiau nei 40 autorinių poezijos knygų. Nuo 1998 m. gyvena ir kuria Vilniuje.

DYBUKAI

Mano sielvarto skersgatvy stūkso šventykla balta it sniegas
Peretz Miransky

Viršum Žemaitijos gatvės,
mano bute, primenančiam apgyvendintą vištidę,
šėlsta šiurpūs dybukų spiečiai.
Dažnai tenka juos vaikyti
meilikaujant orišos amuletams ir rašikliui.
O kartais jie įsliūkina vidun
lyg namų išsiilgę rūkoriaus dūmai
ir puola mane iš pasalų, kėsindamies
mano pakaušio ar Achilo kulno, baksnodami
graikiško šventraščio adatėlėm, ir smelkias it kvapą gniaužianti osmozė.
Šios pamėkliškos fosilijos liudija dienas, kai Strašūno gatvėje
vešėjo negalia, plušo kaliniai,
vėrės Pragaro bedugnė, šlamėjo Inferno giria,
nesiliovė Purimo marionečių priešmirtiniai traukuliai.
Jie nori, kad juos priglausčiau, patirčiau, ką jie patyrė.
Tačiau neturiu ko atgailauti, nesu vienas iš jų, negimiau
ten, kur išpažįstama kaltė ir mesijo atpirkimas.
Ir netrokštu dėl jų atgailauti ar apraudoti būvio,
atvedusio juos čionai, į šią nelemtą pražūtį.
Mes prašalaičiai, mums svetimi pelenais virtę kaulai.
Liepiu jiems atsipisti ir palikti mane ramybėj.
Ir tuomet įsivaizduoju, kaip jie kankina mano atžalas

It's then I imagine they turn to suffer my children
under their irresistible and horrible dominion.
Yet nothing I say or swear to them makes them
pay heed to relieve themselves and me
of their continual mockery of our condition
here in this raven-dark ghetto of a rookery
where they once frolicked, drank black and herbal tea,
ate kasha, chocolate, played lethally at hide-and-seek and tag,
partied, prayed, and artlessly sinned like my own fledglings.
I wonder what necessity or daemon in retribution
for their scandalous felicity and ingrown capability
cut them down – their own jealous God or the Germans
and their henchmen, Lilith or some private tribal guardian.
Do ghosts and men choose their lives, their deaths, this wandering,
or is all of this inscribed in them as if on tablets from Heaven.
And inscribed for my kind and me as an unwitting
but knowledgeable accomplice, an Aaron and victim.
Does their God envy them for choosing him
before he chose them to hang the door on their freedom,
or to open and close it on mine, an unbeliever standing
in line for some miraculous exorcism from the human condition.

TO A FRIEND WHO I'M TOLD WAS TORTURED TO DEATH

after Gabriel Rosenstock's *To My Husband Who Is Labouring...*

I just want to say hello, old buddy, camará.
It's been over twenty years since I last saw you.
Before your eyes chalked over like a snowdrift in death.
The moon we used to howl at howls at us.
What once was a breeze of fragrant nicotina now smells
like rotten fish.
I guess you don't have a grave, no grass, or even plastic flowers.
If you're in the earth, maybe the Spring thaw twiddles a knuckle or two.
If you weren't buried, I bet a raven had a field day
sipping the tarn of your eyes.
Did they rain down knives or acid on you before you croaked?
Did your spurting blood tattoo the cell wall with a dragon or did they paint
in cold blood an I Love Momma as your last wish?

savo nenumaldomoje, kraupioje viešpatijoje.
Jokie mano žodžiai ar pažadai neprivers
jų sustoti ir liautis be perstojo
šaipiusis iš mūsų būvio
šiame tamsiam it naktis gete, painiame skruzdėlyne,
kur jie šėlo kadaise, gurkšnojo žolelių ar juodąją arbatą,
valgė kašą, krimsnojo šokoladą, ėjo mirtinų slėpynių,
puotavo, meldės ir neįmantriai nuodėmiavo it manieji vaikigaliai.
Tebesvarstau, kokia neišvengiama lemtis ar demonas jiems
atkeršijo už begėdišką džiugesį ir įgimtus talentus, –
jų pačių pavydus Dievas, ar vokiečiai su savo pakalikais,
Lilit ar kokia kita globoti turėjus namų dvasia.
Ar šmėklos ir žmonės renkasi savo gyvenimus, mirtį, klajones,
o gal visa tai išraižoma juose tarytum lentelėse iš Dangaus.
Man ir manajai padermei išraižytas negudraus, bet
žingeidaus pagalbininko likimas, paskirta būt Aronu ir auka.
Ar jų Dievas pavydi jiems todėl, kad šie išsirinko Jį
pirmiau nei Jis išsirinko juos siekdamas užtrenkti duris jų laisvei,
o gal atverti ir užverti jas manajai – laisvei bedievio, stovinčio eilėje,
laukiančio, kolei koks dangiškas egzorcizmas išvaduos iš žmogiškojo būvio.

DRAUGUI, KURĮ, KAIP GIRDĖJAU, MIRTINAI NUKANKINO

Gabrielio Rosenstocko eilėraščio „Mano triūsiančiam vyrui...“ motyvais

Tenoriu pasilabint, senas bičiuli, camará.
Paskutinį sykį mačiau tave prieš daugiau nei dvidešimt metų.
Tau mirštant akių obuoliai užsivertė aukštyn baltuodami it sniego pusnys.
Mėnulis, į kurį staugėme, nūnai staugia mums.
Kvapnus nikotino dvelksmas dvokia
lyg pašvinkusi žuvis.
Spėju, neturi jokio kapo, kurį dengtų žolė ar bent jau puoštų dirbtinės gėlės.
Jei tu po žeme, gal pavasario atlydys vis paklibina tavo krumplius.
Jei tavęs neužkasė, tada neabejoju – kaip reikiant nuskilo varnui,
siurbčiojusiam iš gėlavandenių tavo akių.
Ar prieš pakratant kojas tave badė peiliais, apliejo rūgštim?
Ar trykštąs tavo kraujas ištatuiravo vienutės sieną slibino atvaizdu, ar budeliai
jau atvėsusiu krauju užrašė Myliu tave, mama, pildydami tavo paskutinį norą?

I hear they got a few of your friends after they got you.
I won't mention their last names in case they resurrect the case.
Some were social workers, others that they call indigenous types.
Their stories have gone up in smoke.
Hey, I saw a graduation picture of Mary in the obit section. God,
she was beautiful, wasn't she.
It said she was unrecognizable except for that brilliant scar on her shin.
Last week I hear, they took Raoul away, for a long vacation, as they say.
They found him on the border, his head that is. An unidentifiable
prick in his mouth until they DNA'd the mush.

Maybe you're not dead and you were just abducted and allocated elsewhere.
Where's elsewhere – in a bag of cement under an iceberg somewhere.
Your children were never found. Rumors are they ground them up,
or their hearts, anyway, for your last supper garnish.
I don't believe it. I've heard similar tall tales about how Jews
just a few decades ago drank baby blood in Eastern Europe.

I wish you could answer me, say something, anything, like maybe "take care."
Or maybe say we're watching the same howling moon, don't worry.
Or maybe something banal, like nothing lasts forever and so take it easy, brother.
Yesterday, I heard your ex, that gorgeous whore, was arrested smoking crack
on the stoop where you used to sit before you vanished.
And someone told me the Peace Prize is going to go to the School
of The Americas. Wow.
That would be something, wouldn't it. I can hear you laughing
your ass off.
Time to row back across the Styx, you old piker. We'll go fishing, get lost
way out on a lake somewhere, make plans for the assholes, get totally pissed.

Girdėjau, jog kai pričiupo tave, pričiupo ir keletą tavo draugų.
Neminėsiu jų pavardžių, jei kartais atnaujintų bylą.
Vieni buvo soc. darbuotojai, kiti, kaip sakoma, čiabuviai.
Jų istorijos išsisklaidė lyg dūmai.
Beje, nekrologo skiltyje mačiau Marijos mokyklos baigimo nuotrauką. Dievulėliau,
kokia ji buvo gražuolė, tiesa?
Kalbėta, kad jos kūnas buvo nebeatpažįstamas, išskyrus tą dailų randą jos blauzdoje.
Girdėjau, praeitą savaitę Raulą išvežė, kaip sakoma, ilgų atostogų.
Jį, tiksliau, jo galvą, rado pasienyje. Iš pradžių nieks nežinojo,
kieno pimpalas sugrūstas jo burnon, kol neištyrė tos mėsėtos pliurzos.

Gal tu visai ne miręs, gal tave tiesiog pagrobė ir perkėlė kitur.
Kur tas kitur – matyt, cemento maiše po kokiu ledkalniu.
Tavo vaikų niekad nerado. Sklando gandai, kad jų mėsą
ar bent jų širdis sumalė tavo paskutinei vakarienei.
Netikiu šiomis paskalomis. Esu girdėjęs panašių paistalų, kaip žydai
Rytų Europoje vos prieš kelis dešimtmečius neva gėrė kūdikių kraują.

Norėčiau, kad atsakytum, ištartum ką nors, bet ką, kad ir „iki, laikykis“.
Ar patikintum – mudu žvelgiam į tą patį staugiantį mėnulį, nesijaudink.
Ar numestum ką banalaus, pavyzdžiui, niekas netrunka amžinai, nesisielok, brolau.
Girdėjau, vakar tavo buvusią, tą žavingą šliundrą, suėmė rūkant kreką
prieangyje, kur pats sėdėdavai, kol nepradingai.
Kažkas minėjo, kad Nobelio taikos premija atiteks „School
of The Americas“. Nieko sau.
Būtų kažkas tokio, ar ne? Girdžiu tave žvengiant
iki apsišikimo.
Metas persiirti atgalios per Stiksą, senas veltėdi. Plauksime pažvejot, pasiklysim
kur vidury ežero, sumąstysim, kaip prigriebti tuos šunsnukius, gerai prisiliuobsim.

THE DOE

She lies on the bank, serene, lavender
lake water laps the shore. Nearly morning
and a breeze settles swishing in the reeds.
She stares at you or at nothing, hard to know
the difference when seen from her eyes
or even your own at times.
A few fuchsia clouds clot in the sky.
A hatch of mayflies. A dancing damselfly.
Birds began chirping an hour or so ago.
She hears nothing or does she hear you
silently breathing above her. After all, she's
waited all this time for you to return.
Tufts of carrot brown hair strewn around.
You brush the insect air with your hand.
Tiny worms are joyfully working
toward her heart's palette.
Kick the shovel into the ground,
know you'll never leave here alone.

ELNAITĖ

Ji guli rėvoje, skaidrus, melsvas
ežero vanduo skalauja krantą. Brėkštant
lengvutis vėjas rimsta šnarėdamas nendrynuose.
Ji stebeilijas į tave, o gal į niekur, vargiai
supaisysi žvelgdamas jos, retsykiais
net ir savosiomis akimis.
Sodrūs purpuriniai debesys kreši danguje.
Dūzgia mašaliukai. Skraidžioja laumžirgis.
Vos prieš valandėlę ėmė čiulbėti paukščiai.
Ji nieko negirdi, o gal girdi tave,
pasilenkusį, tyliai šnopuojantį. Juk galų gale
visą šį laiką ji laukė tavęs sugrįžtant.
Rusvo kailio kuokštai pasklidę aplinkui.
Ranka išvaikai zujančius vabzdžius.
Smulkučiai kirmėliukai džiugiai griaužiasi
link jos širdies raudonuojančios paletės.
Beski kastuvą žemėn,
žinoki – vienas iš čia neišeisi.

HONDURAN HIATUS

unused tropes...tamales, tapas, Yuscaran, dead of night outside the barroom,
banana peels, whores in the brothels across the river in the Heavenly City.
Mariachis and Elvis on the jukebox. Not one good woman or one good line
to bring up the dawn. What town? underfoot. Not one...to bed down with, no
see never nancite in the guaro, the small, round yellow fruit soaking the spirits
under the silk cotton trees. Clay rooster on the deck back at the Hotel Iberia.
Somewhere, though, up in the hills, maybe near crazy Juana's house, there's
a cock drunk on imported Flor de Caña in the backroom of a poolhall, testing out
a filibuster because he's not ready for the block, and another poet and another
flamenco guitarist shooting turtle eggs across green felt while firecrackers of
pigeons shingle suddenly into dark-blue patterns across the cobbled sky matching
the balls going down smooth, dark rails into burning, endlessly devout pockets...
somewhere up in the hills there's a radiant rooster perched on a mile-high
eucalyptus tree relishing the starlight and listening to the mangoes falling on
the tin roofs far away in Managua, and keeping an eye on the giant, leather
frogs, the bronze, dismembered horse, the star-broken starfruit, the guitar hanging
in the window next to the gun leaning on the sill at the DNI hangout called
the Picnic...and that rooster is also drunk on caña, and there's Paco and O'Henry
and another poet shooting turtle eggs, etc., he seems to be me breaking open
the triangle.

HONDŪRIETIŠKAS HIATAS

nenaudoti tropai... tamalės, tapos, Juskaranas, gūdi naktis plyti užu baro sienų,
banano žievelės, kekšės viešnamiuos kitapus upės Dangiškajame mieste.
Muzikinis automatas groja Mariači ir Elvį. Į lovą neparsivesiu jokios moters,
neparsinešiu nė vienos geros eilutės. Koks čia miestas? sutryptas. Nė vienos... į lovą,
jokios nansitos guaro taurėj, jokio smulkučio apvalaus, geltono vaisiaus, kuris sugertų
dvasias kapokmedžių paunksmėj. Molinė gaidžio figūrėlė stovi verandoje Iberijos viešbuty.
Visgi kažkur kalvose, galbūt netoli Pakvaišusios Chuanos[1] namo, biliardo salės kampe
gieda gaidys, nusitašęs nuo importinio Flor de Caña, gieda tempdamas laiką,
nepasirengęs dėti galvą ant kaladės, poetas ir flamenko gitaristas mušinėja vėžlio kiaušinius
ant žalio pulo audeklo, o balandžiai sproginėja it petardos ir pažyra po tamsiai
mėlyną padangės grindinį lyg krentančios malksnos, pažyra drauge su kamuoliukais, riedančiais
palei juodus glotnius stalo rėmus į liepsnojančias, karštligiškas, dievobaimingas kišenes...
kažkur kalvose gaidys švitriom plunksnomis, nutūpęs ant didžiulio eukalipto,
laka žvaigždžių šviesą ir klausos, kaip mangai dunksi į skardinius stogus
tolimojoj Managvoj, akylai stebėdamas odines, gremėzdiškas varlių iškamšas,
bronzinį žirgą nutraukytom galūnėm, žvaigždžiabriaunę karambolą, gitarą, kabančią
lange, greta ginklo ant palangės Picnic kavinukėje, kur renkasi DNI[2] smogikai...
o tas gaidys vis dar pasigėręs nuo caño, o Paco[3] su O'Henriu[4] ir anuo poetu
mušinėja vėžlio kiaušinius ir t. t., regis, tas poetas – tai aš,
kalantis į trikampį.

1 Pakvaišusi Chuana – Hondūro poetės Margaritos Velásquez Pavón pseudonimas. *Pastabos vertėjo*

2 *Direccion Nacional de Investigaciones* (isp.) – Hondūro saugumo tarnybos būstinė, kurioje buvo kankinami politinių reformų šalininkai. Kankinimuose dalyvavę pareigūnai buvo apmokyti Jungtinėse Amerikos Valstijose.

3 Paco de Nada – flamenko gitaristas ir poetas

4 Amerikiečių rašytojo Williamo Sydney Porterio pseudonimas. XX a. pradžioje O'Henris dažnai lankėsi Hondūre.

OPERA

It will be good to get some rest
at last, to request a balcony seat
and look at the stars, and configure
with Prospero once again the wondrous tales
of the constellations, the battles for blood,
love and glory, the metamorphoses,
the sorrowful arias of young lovers
chained to one another and released.
It would be good to get some rest,
roost high up there, eyes closed in mist,
and sleepwalk through the curtain calls
in a slow motion stupor, knowing that all
is a dream, that Romeo may or may not
love forever. Yes, get some rest. Tomorrow
Troy will fall, Hector will be dust to dust
again, the dead have already feasted on the dead.

OPERA

Gera bus pagaliau kiek
atsikvėpti, užsiimti vietą balkone
ir žvelgti į žvaigždes, drauge su Prosperu
dar sykį kurpti neįprastas istorijas
apie žvaigždynus, kruvinus mūšius
meilės ir šlovės vardan, persimainymus,
sielvartingas arijas jaunų meilužių,
prikaustytų vienas prie kito ir galop išlaisvintų.
Gera būtų kiek atsikvėpti, atsitūpus
ten aukštai, akims apsitraukus migla, gera
nustėrus iš lėto vaikštinėt per miegus
tarp pertraukos skambučių, žinant,
jog visa – tai sapnas, jog Romeo meilė gal
ir netruks amžinai. Taip, atsikvėpki. Rytoj
kris Troja, Hektoras ir vėl atguls
po velėna, mirusieji pasisotins mirusiaisiais.

THE OTHER SIDE OF THE WOUND

for Petr Mikes

Save me tonight
from the path that goes down
to the creek.
To the creek's crooked water
where the moon drops icicles
on the stones.

Save me tonight
from the path that cuts up
through the pines.
To the pines' fragrant lungs
where crouched stars sharpen blue knives
on my breath.

Save me from the slow halo
of the copperhead's tail,
from the sniper's silver bullet,
the priest's purple cross.
Save me from drinking the poisoned seepage
of my tracks,
from backtracking my desire
to the perfect, silent crystal
on the other side of the wound.

KITAPUS ŽAIZDOS

Skiriama Petr Mikes

Šiąnakt sergėki mane
nuo tako, kur leidžias
prie upokšnio.
Link painaus upokšnio vingio,
kur mėnuo svaido varveklius
į uolas.

Šiąnakt sergėki mane
nuo tako, kur skrodžia
pušynais.
Į pušų gaivius plaučius,
kur susigūžę šviesuliai galanda mėlynus ašmenis
į mano atokvėpį.

Sergėk mane nuo vangaus
variagalvės nimbo,
nuo sidabrinės snaiperio kulkos,
nuo šventiko purpurinio kryžiaus.
Sergėk mane – iš mano pėdsakų
sunkiasi nuodas,
sergėk nuo troškimo, atsekto
lig tobulybės, tykaus krištolo
spingsinčio kitapus žaizdos.

Vertė Dominykas Norkūnas

LAIMA KREIVYTĖ

Laima Kreivytė gimė 1972 m. Vilniuje. Studijavo Vilniaus dailės akademijoje ir Vidurio Europos universitete (CEU) Budapešte. Nuo 1996 m. VDA dėstytoja. Dirbo kultūros leidiniuose *7 meno dienos* bei *Literatūra ir menas*. Išleido dvi poezijos knygas: *Sapfo skai(s) tykla* (2013) ir *Artumo aritmetika* (2019); sudarė Kęstučio Zapkaus ir Marijos Teresės Rožanskaitės kūrybos albumus. Kuravo per 50 parodų Lietuvoje ir užsienyje, tarp jų Lietuvos paviljoną 53 Venecijos bienalėje ir Nacionalinės dailės galerijos nuolatinę XX–XXI a. ekspoziciją. Kuria poetinius performansus ir dalyvauja parodose su grupe „Cooltūristės“. Išvertė A. Rich, A. Sexton, S. Plath ir E. Bishop eilėraščių.

SUTAPIMAI

1972-ais grigiškės pradėjo gaminti
pirmą sovietų sąjungoj
tualetinį popierių
tais pačiais metais gimiau aš
sutapimas ir tiek
gal yra koks gilesnis ryšys?
laikraštis ant vinies medinėj būdelėj
transformavosi į rulonėlį
juostinį magą pakeitė kasetinis
politinį kontūrinį žemėlapį
punktyru pažymėtomis valstybėmis
uždengė gorbio dėmė ant kaktos
sutapimas ir tiek
1991 sausį prie TV bokšto
tankas sutraiškė mergaitę
bet greitai
eterį užėmė kiti tankai
kariniame seriale „audra dykumoje“
sutapimas ir tiek

Laima Kreivytė was born in Vilnius in 1972. She studied at the Vilnius Academy of Art and the Central European University in Budapest. She has been a professor at the Vilnius Academy of Art since 1996. She has worked for the cultural journals 7 meno dienos and Literatūra ir menas. Kreivytė has published two books of poetry: *Sappho's Purgatory* (2013) and *Arithmetic of Closeness* (2019). She has also prepared collections of work by the artists Kęstutis Zapkus and Marija Teresė Rožanskaitė. She has curated over 50 exhibitions in Lithuania and abroad, including the Lithuanian pavilion at the 53rd Venice Biennale and the permanent 20th and 21st-century exhibition at the National Gallery of Art in Vilnius. Kreivytė creates poetic performances and participates in exhibitions with the group Cooltūristės. She has also translated the poems of Adrienne Rich, Anne Sexton, Sylvia Plath and Elizabeth Bishop into Lithuanian.

COINCIDENCES

in 1972, grigiškės started manufacturing
toilet paper for the first time
in the soviet union
i was born that same year
a coincidence and that's it
perhaps there's a deeper connection?
newspaper hanging on a nail in a wooden outhouse
transformed into a roll
cassettes replaced reel-to-reel
the contour political map
with countries marked by dotted lines
covered by the stain on gorbachev's forehead
a coincidence and that's it
in january1991, a tank crushed a girl
at the TV tower
but soon
other tanks took over the screen
in a war serial called "desert storm"
a coincidence and that's it

FEMINISTĖS KLAUSIMAI BAŽNYČIOJE

tėve mūsų neaprėpia motinų mūsų
joms tik sveika marija ir rožinis
tėvui ir sūnui visos kitos spalvos
ar vaivorykštė yra sandora
vyrų prieš vyrų meilę?
kodėl gyvybė šventa kol negimus
o jaunos merginos daužomos ir žaginamos
deginamos bagažinėse?
kur tie šventieji ir šventosios
saugantys choro berniuką?
kur mažos išniekintų paauglių statulėlės
prie kurių nieks nesimeldžia?

DANGUS VIRŠ BERLYNO

skiriama I

paskui buvo visa diena su kitais žmonėmis
žodžiai spietėsi į skruzdėlynus
nesutapo su mintimis
sukdama tabaką jaučiau tavo pirštus
visi praeiviai žvelgė tavo akim
atėjai kaip dievo pyktis
išdeginai plynę širdies brūzgynuos
baisūs visi angelai – staigūs kaip antausis
tavo tiesa didesnė
nes nieko nenori nieko nesitiki
ir nieko po savęs nepalieki
atsikėlus iš lovos nueini vandeniu
o aš klupdama ieškau irklų

A FEMINIST ASKS QUESTIONS IN CHURCH

our father doesn't include our mothers
for them it's just hail mary and the rosary
all of the other colors are for the father and son
is a rainbow the covenant
of men against men's love?
why is life sacred for the unborn
while young girls are beaten and raped
burned in trunks?
where are the saints
who protect the choir boy?
where are the small statues of molested teens
where no one prays?

THE SKY ABOVE BERLIN

for I

then there was an entire day with other people
words swarmed into anthills
didn't correlate with the thoughts
i felt your fingers while rolling tobacco
all of the passers-by glanced with your eyes
you arrived like the wrath of god
you burned an open field in my heart's thicket
every angel is terrifying – sudden like a slap in the face
your truth is greater
because you want nothing expect nothing
and you leave nothing behind
getting out of bed you walk away on water
while stumbling i look for oars

IŠ TŪKSTANČIO NAKTŲ

nėra kada filmuoti
montuoju akimis
tu nusirengi marškinius
aš išsineriu iš odos
sustingusių kobrų frizas dykumoje
atgyja
kažkas pučia nematomą dūdelę
vidinės gyvatės kyla ir leidžiasi
laukiniu kairo ritmu
iš tūkstančio naktų
ši vienintelė
įsirašė į sielos drebulę

kai nukirs
jos melodija skambės aiškiai
lyg pirmą kartą

11.11.18

šiandien naktį pasibaigė pasaulinis karas
mes pasidavėm džinui cuba libre ir nemigai

mieste be stogų
apkerpėjusiam satelitais
vis dar kariaujame
asmeniniuose frontuose
bet ir ten kaip pas remarką
nieko naujo
ta pati kūnų mėsmalė
suplėšytos gabalais sielos
ištaškytos smegenys
nežinia kieno galūnės
sumestos į vieną lovą
svetimų žaizdų tvarstymas
nesterilioj operacinėj
su uodų tinkleliu
niekas nemirė
niekas negimė

FROM A THOUSAND NIGHTS

there's no time to film
i edit with my eyes
you take off your shirt
i shed my skin
in the desert a frieze of frozen cobras
comes to life
someone blows an invisible fife
internal snakes rise and descend
to the wild rhythm of cairo
of a thousand nights
this is the only one that
was engraved on the aspen of my soul

when they cut it down
its melody will ring clearly
as if for the first time

11.11.18

the world war ended tonight
we gave in to gin, cuba libre, and insomnia

in a city without roofs
mossy with satellites
we still battle
on personal fronts
but there just like in remarque's book
all is quiet
that same meat grinder of bodies
souls shredded to pieces
spattered brains
don't know whose unidentifiable extremities
are tossed into one bed
dressing a stranger's wounds
in an unsterile surgery
with a mosquito net
no one died
no one was born

AUTODETEKTYVAS

Stabteliu tarsi atsitiktinai, nesitikiu pamatyt –
ar viliuosi visgi?
Miegamojo ir virtuvės langai prasižioję į viršų –
kažkas kvėpuoja kambario viduriuos.
Medžiai dar nesusprogę braižo tinklainę.
Tykau ne savo, ne sau –
kas paaiškins mano jausmų trajektorijas?
Verias bedugnė, auga šakos gilyn –
traukia mane iš savęs
tuštumos dygliakiaulė.
Bandau ją užmušt greitu ir lėtu maistu,
visokio taurumo gėrimais,
tabletėm, kvailom pareigom...
Gerai, kad paskambinai –
stovėjau penkto aukšto balkone
tarp durų ir šiukšlių vamzdžio
pakeliui į laiptinę.
Stovėjau šventą migrenos valandą –
Nežinojau, kur eiti, ko griebtis? Pas ką
išmelsčiau smulkios užuojautos.
Nors tarp dangaus ir žemės
nenorėjau smulkių:
viskas arba nieko!
Šachtos tamsoj
nieko aidas stipresnis.
Todėl esu tik užribio pėstininkė –
vagis, mintantis tavo drebuliu.

AUTODETECTIVE

I stop as though by chance, I don't expect to see you –
but do I hope to?
The bedroom and kitchen windows gape upward –
someone is breathing in the room's insides.
The trees that haven't yet bloomed scratch my retina.
I'm on the watch not for mine, not for me
who will explain the trajectories of my feelings?
A chasm opens, the branches grow deeper –
a porcupine of emptiness
pull me from itself.
I try to kill it with fast and slow food,
with drinks of varied kinds of nobility,
pills, silly obligations...
It's good that you called –
I was standing on the fifth floor balcony
between the door and the trash chute
on the way to the stairwell.
I stood for the holy hour of a migraine –
I didn't know where to go, what to grasp? Who can
I pray to for a little sympathy.
Though between heaven and earth
I didn't? want a little:
all or nothing!
The echo of nothing is stronger in
the darkness of mines.
That's why I'm just a frontier foot soldier –
a thief, who feeds on your trembling.

ETERIO BANGOMIS

Yra moterų, kurios įkvepia norą jas laimėti ir jomis mėgautis;
bet šioji žadina geismą lėtai mirti jos žvilgsnyje.
Charles Baudelaire

Akimirką šią
norėčiau išverst savo vidurius
į tavo kalbą,
rasti tikslius atitikmenis banalybėms,
asketiškais judesiais nubrėžt melodijos kreivę
it koks ekvalaizeris – – – – – –
Norėčiau būti laikrodis ant tavo riešo
(tu nenešioji laikrodžio),
kuprinė ant baleto ištemptų tavo pečių
(pamiršai baletą, kuprinę su puantais).
Norėčiau būti tavo kompiuterio ekranas,
slapta kamera,
ir kartu nežinoti, ką ir kodėl transliuoju:
neskaityti laiškų, neklausyti pokalbių –
tiesiog būti tame pačiame kambary
tavo akivaizdoj.

LOVE IS

meilė yra turkiška kramtomoji guma
su paveikslėliais beraščiams
jausmų katekizmas pradedantiesiems
spąstai akims
sakai patiklioms ausims
I love you yra daugiausia žalos pridaręs
kompiuterinis virusas

meilė yra kažkur anapus lėktuvų išarto
horizonto
kalbos redaktorių ir dirigentų
ji slepiasi po vaikų
ir naminių gyvūnų kaukėmis
meilė yra ramus alsavimas šalia
apkabinus katiną
kamikadzės ryžtas vis tiek
atverti pandoros skrynią
virusų gyvatynui

ALONG THE WAVES OF THE ETHER

There are women who inspire you with the desire to conquer them and to take your pleasure of them; but this one fills you only with the desire to die slowly beneath her gaze.
Charles Baudelaire

In this moment
I'd love to translate my insides
into your language,
to find precise equivalents to banality,
to draw a curve of melody with ascetic movements
like some kind of equalizer – – – – – –
I'd love to be a watch on your wrist
(you don't wear a watch),
a backpack on your ballet-toned shoulders
(you forgot ballet, a backpack with pointe shoes).
I'd love to be your computer screen,
a hidden camera,
and also to not know what and why I'm broadcasting:
not read letters, not listen to conversations –
just be in the same room
in your presence.

LOVE IS

love is turkish chewing gum
with pictures for the illiterate
a catechism of feelings for beginners
traps for eyes
resin for trusting ears that
I love you is a computer virus
that has caused the most harm

love is somewhere beyond the horizon ploughed
by airplanes
beyond language editors and conductors
it hides behind the masks of children
and pets
love is calm breathing holding a cat
next to you
and yet with a kamikaze's resolve
you open pandora's box
to a snake pit of viruses

ENE MIHKELSON

Ene Mihkelson was born in 1944 in Tammeküla, in central Estonia. She lost her partisan parents as a child, and was brought up by her aunt. She studied philology at Tartu University, became a teacher, and worked in a museum of literature. She published 13 poetry collections and four novels, and wrote short stories and reviews. She was awarded the J. G. Herder Prize (2007), the Baltic Assembly Prize for Literature (2010), and the National Estonian Prize for her life's work (2015). She died in 2017 in Tartu.

***

Roostekarvaline lumi kollase taeva all ühes väikelinnas
Tumesinised lillakad varjud kui põletushaavad
õlgi ja laaste teeservas
viimase talumehe regi majade tagant vilksatamas
tänavanurgal telefoniautomaadid
Tundide kaupa helistan teise linna
läbi ragina ja kõneluste kostab su hääl
plekist ja võõras
ei ole midagi pahasti ütled ei ole midagi
lause lõpp mattub ärasignaali
telefonitoru käes kui automaat
tulistan läbi klaasi
tabades ennast
Külm raksub metsades
tulistatakse vahetpidamata
öösiti hauguvad koerad pauguvad uksed
ikka veel telefoniputka üksikkongis
märklaud mis kaugele nähtav
linn langeb ümbert tänavad taanduvad
rooste lumel on kellegi veri
Süüdatakse aknad selja taga terve linn leekides
hubisevad varjud üle lagendiku
puude mustad siluetid
Rooma rooma hangede vahele
lume kaitsvasse vangi

Enė Mihkelson gimė 1944 m. Tamekiuloje, vidurio Estijoje. Vaikystėje neteko partizanavusių tėvų, augo pas tetą. Tartu universitete baigė filologijos studijas, mokytojavo, dirbo literatūros muziejuje. Išleido trylika poezijos rinkinių, keturis romanus, parašė apsakymų, kritikos straipsnių. Apdovanota J. G. Herderio premija (2007), Baltijos Asamblėjos literatūros premija (2010), Estijos valstybine premija už viso gyvenimo kūrybą (2015). Mirė 2017 m. Tartu.

***

Sartakailis sniegas po geltonu dangum vienam mažam miestely
Tamsmėlyniai violeto šešėliai it gaisražaizdės
šiaudų ir skalų kelkrašty
paskutinio ūkininko rogės iš už namų švysteli
gatvių sankirtoj telefonai automatai
Valandų valandas skambinu į kitą miestą
per traškesį ir klegėjimą pasigirsta tavo balsas
skardinis ir svetimas
nieko bloga sakai nieko
sakinio pabaigą užkloja nutrūkusio ryšio signalas
telefono ragelis rankoje lyg automatas
peršaunu stiklą
susižeidžiu
Šaltis stūgauja miškuose
šūviai pliupa be paliovos
naktimis loja šunys durys pokši
tebesu telefono būdelės vienutėje
taikinys kur iš tolo matyti
miestas krinta gatvės atsitraukia
rūdžiam sniege – kažkieno kraujas
Įsižiebia langai užnugary visam miestui liepsnojant
numirga šešėliai per plynę
medžių juodi siluetai
Šliaužki šliaužk tarp pusnių
sniego globion nelaisvėn

***

Ta ootab katastroofi päritud talus
maalapil mis kasvatab varemeid
aga õnnetus ei tule see on möödunud
ammu enne kui sammal sai
kividele pehmeks roheliseks mütsiks
igavesed on põllud metsade võim
on murtud
keset asfalti nooruke vaher
sügisel veretab

***

Varemed ei põle need vajuvad mulda
mitu põlve tagasi
mälestusedki hääbuvad
malts vohab vanal peenral
pihlakad leegivad punaselt
kõik algab otsast peale
Ma ehitan maja
alustan katusest kasvatan juuri
olen pikaldane
ring kerkib siiski
on tihe ja vastupidav
peaaegu raudne
ainult õhk
Ei pääse sa endagi juurde
vaikimine on
põline

***

Ji laukia katastrofos paveldėtame sodžiuj
plotely žemės auginančiam griuvėsius
tačiau nelaimė neateina ji įvykusi
seniai dar samanų minkštai žaliai kepurei
neaptraukus akmenų
amžini yra laukai miškų galia
palaužta
vidur asfalto jaunutėlis klevas
rudeniop pasrūva krauju

***

Griuvėsiai nedega jiems reikia žemės
kelios kartos atgal
nunyksta ir prisiminimai
balandūnė kėtojasi senoj lysvėj
šermukšniai raudonai liepsnoja
visa imas iš naujo
Statau namą
pradedu nuo stogo auginu šaknis
esu lėtapėdė
ratas plečiasi visgi
glaudus ir patvarus
kone geležinis
tik oras
Į save nepabėgsi
tyla
prigimtinė

***

Mu ema tuleb
kehastunud umbusk peatub uksel
suletus silmis avasilmi
ta vaatab aja möödumist
mina
üks võõras teiste seas kes on varastanud lootuse
Lootusevaras sünnist peale
pagan ei tunnista lunastust
pagan ei usu ülestõusmist
ei vaimset ega tegelikku
äärmusest äärmusesse vangun
mõlema poole tina jalgades
seisan
sulgedes võimalused lõplikult

***

Tõi väravale sügis
ilmalõpu
nii lage kõik ja hele
nii kirju kõik ja suur

***

Maa tirib kannast
rohi kasvab varvastest läbi
pealpool pilvi on avarus
lennuks puuduvad tiivad
Maa on pilvede põhi

***

Härmas puu sinu akna all keskpäeval
sätendab päike pudeneb kaskedelt
kilgates alla Minu lapsepõlv nii
hangedes väreleb suured vildijäljed
pehmes sõredas jahus Siin ma
päkapikuna mustendan kasvatan
kõrgemaks varju

***

Ateina mano motina
įkūnyta dvejonė prie durų stabteli
užmerkusi akis atmerkusi
praeinantįjį laiką stebi ji
aš
viena svetimoji tarp kitų pavogusioji viltį
Vilties vagis iš prigimties
pagonis nepripažįsta atpirkimo
pagonis netiki prisikėlimu
nei dvasiniu nei tikru
nuo kraštutinumo prie kraštutinumo blaškaus
į abi puses alavinėm kojom
stoviu
galutinai užsklęsdama galimybes

***

Ruduo prie vartų atnešė
pasaulio pabaigą
kaip visa atlapa šviesu
kaip visa marga ir didu

***

Žemė traukia kulnus
žolė pro kojų pirštus auga
virš debesų – platybės
skristum trūksta sparnų
Žemė – debesų dugnas

***

Apšerkšnijęs medis po tavo langu vidudienį
žėri saulė krinta nuo beržų
pasikrykštaudama Mano vaikystė šitaip
pusnyse tirta dideli veltinių pėdsakai
minkštuose rupiuose miltuos Čia aš
kaip nykštukas juoduoju auginu
šešėlį

***

Ühel väga pimedal lagedal väljal kus must taevas neelab
lumevalge maa ja vaid üks tee lookleb reejalaste jäljena
kuhugi eemale seisan mina
Taevas on nagu hiiglakõrge kupliga kirik pilvede metalne
must vahetab pooltoone külmalt ja nukralt
Maa õhkab valgust sellesse videvusse
Kusagil sünnitakse ja surrakse kusagil on keegi õnnelik ja
keegi meeleheitel ja keegi mõtleb väljast millel ma seisan ja
maast mida ma näen
Ta ei tea et siin olen mina ja mina ei tunne teda
Selles tühjas ja lõppematus kirikus olen ma üksi

***

Mu vanaema oli suur tuul kuristiku
kohal kuhu kord kukkusin
mis kandis teda ei aidanud mind
niisiis olid mu rännakud suunatud aina
ülespoole kuid polnud see tema Emagi
mitte Elulooline fakt saab harva kujundiks
loobun luuavarrest kõnelemast
nõidade sabatist vaikin
Üks mees ootas mind nõlvakul rist selja taga
naelad löömata küpsetati piparkooke
õhtupoolikul kumises kell
Mu vanaema oli könksus sõrmedega talueit
töökas rügaja Haralast ja Spoon
Riverist ei teadnud tema ega mina
Igaüks on ainuke terves maailmas
Rääkides ei usu ma raamatusse
poeesia koltub südameis ja riiuleil
Võta käest kinni sellel vanal naisel
aita keerisest üle

***

Vienam labai tamsiam lauke kur juodas dangus ryja
sniego baltumo žemę ir tik vienas kelias vingiuoja rogių pavažų pėdsaku
kažkur tolėliau stoviu aš
Dangus lyg debesų bažnyčia baisingai aukštu kupolu metalinė
juoda maino pustonius šaltai ir graudžiai
Žemė iškvepia šviesą į šią prieblandą
Kažkur gimstama ir mirštama kažkur kažkas laimingas o
kažkas neviltimi vaduojasi o kažkas galvoja apie lauką kuriame sėdžiu ir
apie žemę kurią regiu
Jis nežino kad esu čia o aš jo nepažįstu
Šioj tuščioj bekraštėj bažnyčioj esu viena

***

Mano močiutė buvo didelė vėtra viršum bedugnės
kurion sykį įkritau
kuri ją išnešiojo man nepadėjo
tad mano klajonės visad krypdavo
aukštyn tačiau tai ne ji buvo Ir ne
motina Biografinis faktas retai įgauna pavidalą
susituriu nuo šnekų apie šluotkotį
apie raganų sueigą tyliu
Atšlaitėj manęs laukė vyriškis su kryžiumi už nugaros
vinių nekalus kepti sausainiai
pusiaunakty varpas sužvango
Mano močiutė buvo kaimo boba išklaipytais pirštais
darbo bitė Haraldo ir Spūn
Riverio nežinojo nei ji nei aš
Visi šiam pasauly vieninteliai
Kalbėdama netikiu knygomis
poezija širdyse ir lentynose gelsta
Apkabink tą senutę
padėk apsisukt

***

Küla jäi päris tühjaks
kõik läksid surnuaia
pühale
läksid puhkepaika vaatama
tühi kirik külateede
vahel
Laisk koer koduvalvaja
haigutab lehm mäletseb
koplis Mis pühast neile
nüüd tööd on lihtsalt
vähem
Eit tuleb haige taadi
juurde ja räägib mis ta seal
kuulis ja nägi tuttavaid
napiks jääb haudade
peale Lilled kasvavad
nagu varem

***

Matuseid on elus mitu tulnud ette
(iseenda omad on veel teistel ees)
mälu matused on kõige hullemad
viivad ära terve tüki
Ei saa seda kohta panna kinni
Igavesti tuulte käes

***

Vana Jakob nägi kuradeid ihusilmaga
tileeriumis nagu ütles
mu ema Kui pitsi konjakit
võtan heas seltskonnas kuradeid
ei näe Niisama sarved ja kühmud
kerkivad mõnest salvitud peast
Jakobi terviseks klaasi tõstan
peenejalgse ja kõrge

***

Kaimas beveik ištuštėjo
visi išėjo į kapines
į šventę
išėjo apžiūrėti poilsio vietos
tuščia bažnyčia tarp kaimo
kelių
Tingus šuva namų sargas
žiovauja karvė atrajoja
ganykloj Koks čia jiems poilsis
darbo dabar paprasčiausiai
mažiau
Eina boba prie ligoto
dėdulio ir šnekina ką jis ten
girdėjęs ir matęs pažįstamų
mažai teliko ant kapų Gėlės auga
kaip kadais

***

Laidotuvių teko su kaupu gyvenime
(manosios dar priešaky kitiems)
o baisiausios laidotuvės – atminties
visa su savim išsiveda
Nėr nuo šito jokios užverties
Vėjų amžinųjų pastvertiems

***

Senasis Jokūbas savom akim velnius regėjo
„deryle“ kaip sakė
motina mano Stiklelį konjako
geroj draugėj išmetus velnių
nesimato Šiaip sau ragai ir ataugos
iš galvų nekurių pateptų kyšo
Į Jokūbo sveikatą taurę keliu
laibakoję ir aukštą

***

Minevik on müüa
viis põlve Üks tuhat
nende eest Aga tee
on porine
ei ole enam kindlat
põhja Ostjad keelduvad
Naeltega löön kinni aknad
ukse ette taba
Maga rahus lapsepõlv
esiema maga

Roostekarvaline lumi kollase..., Ta ootab katastroofi..., Väremed ei põle..., Mu ema tuleb..., Tõi väravale sügis..., Maa tirib kannast..., Härmas puu sinu akna..., Ühel väga pimedal..., Mu vanaema oli..., Kiila jäi päris tühjaks..., Matuseid on elus..., Vana Jakob nägi kuradeid..., Minevik on müüa...
© Marju Lauristin/Ene Mihkelson Society

***

Praeitis parduodama
penkios kartos Tūkstantis
už jas O kelias
purvinas
nebėr tvirto
dugno Pirkėjai
atsisako
Užkalu langus
spyna ant durų
Miegok ramiai vaikyste
pramote miegoki

EUGENIO MONTALE

Eugenio Montale was born in 1896 in Genoa. After his teenage years, he worked as an accountant in his family's business, educated himself independently, and attended opera singing lessons. As a cadet in the Parma Military Academy, he became a volunteer in the First World War, where he fought in an infantry division. In 1925, he signed the Manifesto of Anti-Fascist Intellectuals. In 1927, he moved to Florence, which at that time had become the centre of Italian poetry. Montale worked as an editor, and was later employed at the Gabinetto Scientifico Letterario G. P. Vieusseux library, and was eventually relieved of his duties for his anti-fascist views. He resided in Milan from 1948, cooperated with the Corriere della Sera newspaper, and wrote numerous articles on literature, music and art. He was a member of the liberal Action Party (Partito d'Azione). In 1967, the president of Italy appointed Montale a senator for life, for his contribution to culture. He wrote poetry and essays, and translated W. Shakespeare and T. S. Eliot. He was an honorary doctor of the universities of Milan, Cambridge and Rome. Awarded the Golden Wreath of Struga Poetry Evenings (1973) and the Nobel Prize for literature (1975), he died in 1981 in Milan.

LA PRIMAVERA HITLERIANA

Né quella ch'a veder lo sol si gira…
Dante (?) a Giovanni Quirini

Folta la nuvola bianca delle falene impazzite
turbina intorno agli scialbi fanali e sulle spallette,
stende a terra una coltre su cui scricchia
come su zucchero il piede; l'estate imminente sprigiona
ora il gelo notturno che capiva
nelle cave segrete della stagione morta,
negli orti che da Maiano scavalcano a questi renai.

Da poco sul corso è passato a volo un messo infernale
tra un alalà di scherani, un golfo mistico acceso
e pavesato di croci a uncino l'ha preso e inghiottito,
si sono chiuse le vetrine, povere
e inoffensive benché armate anch'esse
di cannoni e giocattoli di guerra,
ha sprangato il beccaio che infiorava
di bacche il muso dei capretti uccisi,
la sagra dei miti carnefici che ancora ignorano il sangue
s'è tramutata in un sozzo trescone d'ali schiantate,
di larve sulle golene, e l'acqua séguita a rodere
le sponde e più nessuno è incolpevole.

Tutto per nulla, dunque? – e le candele
romane, a San Giovanni, che sbiancavano lente

Eudženijus Montalė gimė 1896 m. Genujoje. Nuo paauglystės dirbo sąskaitininku šeimos versle ir lavinosi savarankiškai, lankė operinio dainavimo kursus. Būdamas Parmos karo akademijos kursantu, išėjo savanoriu į Pirmojo pasaulinio karo frontą, kariavo kaip pėstijos karininkas. 1925 m. pasirašė „Antifašistinį intelektualų manifestą“. 1927 m. apsigyveno Florencijoje, tuo metu tapusioje didžiausiu italų poezijos židiniu, dirbo leidykloje redaktoriumi, vėliau bibliotekoje „Gabinetto Scientifico Letterario G. P. Vieusseux“, iš jos už antifašistines pažiūras 1938 m. buvo atleistas. Nuo 1948 m. gyveno Milane. Bendradarbiavo su dienraščiu *Corriere della Sera*, parašė daugybę straipsnių apie literatūrą, muziką, dailę. Liberalios Veiksmo partijos (*Partito d'Azione*) narys. 1967 m. už nuopelnus kultūrai Italijos prezidento paskirtas senatoriumi iki gyvos galvos. Rašė poeziją, eseistiką, išvertė W. Shakespeare'o, P. Corneille'io, T. S. Elioto kūrinių. Milano, Kembridžo, Romos universitetų Garbės daktaras. Apdovanotas Strugos poezijos vakarų „Aukso vainiku“ (Makedonija, 1973), Nobelio literatūros premija (1975). Mirė 1981 m. Milane.

HITLERIŠKAS PAVASARIS

Nė ji, kuri pasisuka į saulę pažiūrėti...
– Dantė (?) Džovaniui Kviriniui

Tirštas baltas pamišusių drugių debesis,
sukasi aplink blankius žibintus ir virš tilto turėklų,
ant žemės patiesta skraistė traška po kojom
lyg cukrus. Artėjanti vasara išlaisvina
nakties speigą, įkalintą
slaptuose mirusio sezono urvuose,
soduose, kurie driekiasi nuo Majano iki šių smėlynų.

Gatve ką tik pralėkė pragaro pasiuntinys,
pro pakalikus, skanduojančius *alala!*, šviečianti, svastikom
išpuošta orkestro duobė jį griebė ir prarijo,
užsivėrė vitrinos, vargšės,
nepavojingos, nors ir jos ginkluotos
pabūklais ir karo žaislais,
užšautos mėsininko, uogom
puošusio nužudytų ožiukų snukučius, durys,
krauju dar nesusitepusių romių budelių šventė
pavirto į šlykščią sulūžusių sparnų ir lervų ant krantų
polką, o vanduo skuba graužti
upės kraštus ir nebėra nė vieno be kaltės.

Viskas perniek tuomet? – ir fejerverkai
šventajam Jonui Krikštytojui, lėtai balinantys

l'orizzonte, ed i pegni e i lunghi addii
forti come un battesimo nella lugubre attesa
dell'orda (ma una gemma rigò l'aria stillando
sui ghiacci e le riviere dei tuoi lidi
gli angeli di Tobia, i sette, la semina
dell'avvenire) e gli eliotropi nati
dalle tue mani – tutto arso e succhiato
da un polline che stride come il fuoco
e ha punte di sinibbio...
Oh la piagata
primavera è pur festa se raggela
in morte questa morte! Guarda ancora
in alto, Clizia, è la tua sorte, tu
che il non mutato amor mutata serbi,
fino a che il cieco sole che in te porti
si abbàcini nell'Altro e si distrugga
in Lui, per tutti. Forse le sirene, i rintocchi
che salutano i mostri nella sera
della loro tregenda, si confondono già
col suono che slegato dal cielo, scende, vince –
col respiro di un'alba che domani per tutti
si riaffacci, bianca ma senz'ali
di raccapriccio, ai greti arsi del sud...

horizontą, ir įžadai, ilgi atsisveikinimai,
tvirti kaip krikštas, niūriai laukiant
ordos (bet brangakmenis perrėžė orą
virš ledų ir tavo pajūrio krantų,
paleisdamas Tobijo angelus, septynis, ateities
sėklą) ir saulėgrąžos, gimusios
iš tavo rankų, – viskas perdžiūvę ir iščiulpta
žiedadulkės, kuri čirškia kaip ugnis,
duria kaip pūga...
Ak, sužeistas
pavasari, vis tiek tai šventė, jeigu sustings
mirtis šitoj mirty! Pažvelk darkart
aukštyn, Klitija, tai tavo lemtis, tu
ir pasikeitusi nekintančią savo meilę saugai,
kol akla saulė, kurią nešiojiesi,
apakinama Kitame ir sunaikinama
Jame, visiems. Galbūt sirenos, varpų dūžiai,
sveikinantys monstrus jų Valpurgijos
naktį, jau maišosi
su garsu iš dangaus atsklindančiu, jis leidžiasi ir nugali –
kvėpavimu aušros, kuri rytoj sugrįš
visiems, balta, bet be sparnų
siaubingų, išdegusiuose pietų krantuos...

Eilėraštis kalba apie Hitlerio apsilankymą Florencijoje. 1938 m. gegužės 9 d. Hitleris kartu su Musoliniu dalyvavo iškilmėse operos teatre, klausėsi Verdžio operos „Simonas Bokanegra“. (Visos pastabos vert.)

Epigrafas paimtas iš Dantei priskiriamo soneto, dedikuoto bičiuliui Dž. Kviriniui. Aliuzija į mitologinę Klitijos vardo kilmę.

Alala! – senovės graikų karo šūkis, Italijoje naudotas fašizmo režimo.

L'ANGUILLA

L'anguilla, la sirena
dei mari freddi che lascia il Baltico
per giungere ai nostri mari,
ai nostri estuari, ai fiumi
che risale in profondo, sotto la piena avversa,
di ramo in ramo e poi
di capello in capello, assottigliati,
sempre più addentro, sempre più nel cuore
del macigno, filtrando
tra gorielli di melma finché un giorno
una luce scoccata dai castagni
ne accende il guizzo in pozze d'acquamorta,
nei fossi che declinano
dai balzi d'Appennino alla Romagna;
l'anguilla, torcia, frusta,
freccia d'Amore in terra
che solo i nostri botri o i disseccati
ruscelli pirenaici riconducono
a paradisi di fecondazione;
l'anima verde che cerca
vita là dove solo
morde l'arsura e la desolazione,
la scintilla che dice
tutto comincia quando tutto pare
incarbonirsi, bronco seppellito;
l'iride breve, gemella
di quella che incastonano i tuoi cigli
e fai brillare intatta in mezzo ai figli
dell'uomo, immersi nel tuo fango, puoi tu
non crederla sorella?

DAL TRENO

Le tortore colore solferino
sono a Sesto Calende per la prima
volta a memoria d'uomo. Così annunziano
i giornali. Affacciato al finestrino,
invano le ho cercate. Un tuo collare,
ma d'altra tinta, sì, piegava in vetta
un giunco e si sgranava. Per me solo
balenò, cadde in uno stagno. E il suo
volo di fuoco m'accecò sull'altro.

UNGURYS

Ungurys, šaltųjų
jūrų sirena, palieka Baltiją,
kad pasiektų mūsų jūras,
mūsų deltas, mūsų upes,
plaukia giliai, prieš srovę,
iš intako į intaką,
iš plaukelio į plaukelį,
vis mikliau, vis arčiau uolos
širdies, prasibraudamas
tarp drumzlinų versmių, kol vieną dieną
nuo kaštonų atsispindinti šviesa
blyksteli užsistovėjusio vandens balose,
tarpekliuose, kurie leidžiasi
nuo Apeninų šlaitų į Romaniją;
ungurys, fakelas, botagas,
meilės strėlė žemėje,
tik mūsų kanalai ar išdžiūvę
Pirėnų upeliai parveja jį
į vaisingumo rojus,
žalioji siela, ieškanti
gyvybės ten, kur tik
sausra ir nykuma kandžiojas,
kibirkštis, sakanti,
kad viskas prasideda, kai atrodo
suanglėję, lyg palaidotas rąstgalis;
trumpoji vaivorykštė, dvynė
tos, kuri inkrustuota tarp tavo blakstienų,
tu žėri nepalytėta tarp žmogaus
sūnų, panirusių tavo purve, ar gali
netikėti, kad ji tavo sesuo?

PRO TRAUKINIO LANGĄ

Rausvai violetiniai purpleliai
pirmą kartą per žmonijos
istoriją pasirodė Sesto Kalendėje. Taip praneša
laikraščiai. Persisvėręs per langą
tuščiai jų dairiausi. Tavo vėrinys,
tiesa, kitos spalvos, nusvėrė nendrės
viršūnę ir pabiro. Man vienam
jis blykstelėjo ir įkrito į tvenkinį. Jo
ugninis skrydis mane apakino visam kitkam.

Sesto Kalendė (it. *Sesto Calende*) – miestelis Italijos šiaurėje.

CASA SUL MARE

Il viaggio finisce qui:
nelle cure meschine che dividono
l'anima che non sa più dare un grido.
Ora i minuti sono eguali e fissi
come i giri di ruota della pompa.
Un giro: un salir d'acqua che rimbomba.
Un altro, altr'acqua, a tratti un cigolio.

Il viaggio finisce a questa spiaggia
che tentano gli assidui e lenti flussi.
Nulla disvela se non pigri fumi
la marina che tramano di conche
i soffi leni: ed è raro che appaia
nella bonaccia muta
tra l'isole dell'aria migrabonde
la Corsica dorsuta o la Capraia.

Tu chiedi se così tutto vanisce
in questa poca nebbia di memorie;
se nell'ora che torpe o nel sospiro
del frangente si compie ogni destino.
Vorrei dirti che no, che ti s'appressa
l'ora che passerai di là dal tempo;
forse solo chi vuole s'infinita,
e questo tu potrai, chissà, non io.
Penso che per i più non sia salvezza,
ma taluno sovverta ogni disegno,
passi il varco, qual volle si ritrovi.
Vorrei prima di cedere segnarti
codesta via di fuga
labile come nei sommossi campi
del mare spuma o ruga.
Ti dono anche l'avara mia speranza.
Ai nuovi giorni, stanco, non so crescerla:
l'offro in pegno al tuo fato, che ti scampi.

Il cammino finisce a queste prode
che rode la marea col moto alterno.
Il tuo cuore vicino che non m'ode
salpa già forse per l'eterno.

NAMAS PRIE JŪROS

Kelionė baigiasi čia:
menkuose rūpesčiuose, kurie atskiria
sielą, nebegalinčią šaukti.
Minutės dabar vienodos, fiksuotos,
kaip šulinio rankenos sūkiai.
Pasuki: vanduo pakyla, aidi.
Dar kartą: dar vandens, girgžteli.

Kelionė baigiasi šiame paplūdimy,
stropių ir lėtų srovių iščiupinėtam.
Nuo kranto matyti tik
tingios miglos, audžiančios įdubas
švelniai pūstelint vėjui: ir retai pasirodo
ramioje jūroje
tarp klajojančių oro salų
kalnuotoji Korsika ar Kapraja.

Tu klausi, ar viskas taip ir pradingsta
retame atsiminimų rūke,
ar vangioje valandoje arba jūros
mūšoje išsipildo kiekvieno likimas.
Norėčiau ištarti tau – ne, valanda,
kai žengsi kitapus laiko, artėja,
gal tik tas, kas nori, tampa amžinas,
gal ir tau pavyks, kas žino, bet ne man.
Manau, kad daugumai mūsų išsigelbėjimo nėra,
bet yra tokių, kurie likimo planus sugriauna,
perėjas įveikia, ko ieško, tą randa.
Prieš pasitraukdamas norėčiau parodyt tau
šį pabėgimo kelią,
netvirtą kaip puta ar raukšlė
sujudintos jūros laukuose.
Dovanoju tau savo viltį, nors ir karčią.
Per daug pavargau, kad auginčiau ją ateičiai:
kaip užstatą tavo likimui siūlau, kad išsigelbėtum.

Kelias baigiasi šiame krante,
kramtomam potvynių ir atoslūgių.
Manęs negirdinti tavo širdis šalia
gal jau išplaukė link amžinybės tolių.

PICCOLO TESTAMENTO

Questo che a notte balugina
nella calotta del mio pensiero,
traccia madreperlacea di lumaca
o smeriglio di vetro calpestato,
non è lume di chiesa o d'officina
che alimenti
chierico rosso, o nero.
Solo quest'iride posso
lasciarti a testimonianza
d'una fede che fu combattuta,
d'una speranza che bruciò più lenta
di un duro ceppo nel focolare.
Conservane la cipria nello specchietto
quando spenta ogni lampada
la sardana si farà infernale
e un ombroso Lucifero scenderà su una prora
del Tamigi, del Hudson, della Senna
scuotendo l'ali di bitume semi-
mozze dalla fatica, a dirti: è l'ora.
Non è un'eredità, un portafortuna
che può reggere all'urto dei monsoni
sul fil di ragno della memoria,
ma una storia non dura che nella cenere
e persistenza è solo l'estinzione.
Giusto era il segno: chi l'ha ravvisato
non può fallire nel ritrovarti.
Ognuno riconosce i suoi: l'orgoglio
non era fuga, l'umiltà non era
vile, il tenue bagliore strofinato
laggiù non era quello di un fiammifero.

La primavera hitleriana,
L'anguilla, Dal treno, Casa sul
mare, Piccolo testamento
© Mondadori Libri S.p.A.,
Milano

MAŽASIS TESTAMENTAS

Tai, kas naktį šmėkščioja
mano minčių mitroje –
perlamutrinės sraigės pėdsakas
ar skaldyto stiklo žėrutis –
ne bažnyčių ar fabrikų šviesa,
maitinama
juodųjų ar raudonųjų klerikalų.
Tik šią vaivorykštę galiu
palikti tau liudyti
sumuštą tikėjimą,
viltį, sudegusią lėčiau
už storą pliauską židiny.
Išsaugok veidrodėlyje jos pudrą,
kai užges visos lempos,
sardana taps pragariška
ir šešėlių Liuciferis nusileis ant vandens
Temzėje, Hadsone, Senoje,
mojuodamas vargo aplaužytais
dervos juodumo sparnais,
kad ištartų tau: jau laikas.
Tai ne palikimas, ne talismanas,
galintis atlaikyti musonams siaučiant
atminties voratinkly,
bet istorija netrunka ilgiau už pelenus,
užsispyrimas tėra pražūtis.
Teisingas buvo ženklas: kas atpažino,
ir vėl jį ras.
Kiekvienas randa savo: likti garbingam –
tai ne pabėgti, nusižeminti –
ne išsigąsti, silpnas blykstelėjimas
apačioje nebuvo įžiebtas degtuko.

Sardana – katalonų liaudies šokis.

Vertė Ramunė Brundzaitė

FRANK O'HARA

Frank O'Hara was born in 1926 in Baltimore, and grew up in Grafton, Massachusetts. He studied piano at the New England Conservatory of Music. During the Second World War he served in the US navy in the Pacific Ocean. Taking advantage of his war veteran scholarship, he studied at Harvard, and later – at Michigan University in Ann Arbor, where he gained an MA in English literature. In 1951, he moved to New York, where he worked in the Museum of Modern Art. A poet, journalist and art critic, he belonged to the New York School (along with John Ashbery, Kenneth Koch, James Schuyler and Barbara Guest). He would find his inspiration in jazz, surrealism and expressionism. His debut poetry collection *A City Winter, and Other Poems* (1952) was well received, and attracted positive reviews. O'Hara was close friends with abstract expressionist painters such as Jackson Pollock, Larry Rivers and Jasper Jones, and tried to implement the principles of their painting in his own poetry. He died in 1966 at only 40 years of age: while on vacation on Fire Island, he was hit and fatally wounded by a beach automobile at night.

TO THE HARBORMASTER

I wanted to be sure to reach you;
though my ship was on the way it got caught
in some moorings. I am always tying up
and then deciding to depart. In storms and
at sunset, with the metallic coils of the tide
around my fathomless arms, I am unable
to understand the forms of my vanity
or I am hard alee with my Polish rudder
in my hand and the sun sinking. To
you I offer my hull and the tattered cordage
of my will. The terrible channels where
the wind drives me against the brown lips
of the reeds are not all behind me. Yet
I trust the sanity of my vessel; and
if it sinks, it may well be in answer
to the reasoning of the eternal voices,
the waves which have kept me from reaching you.

Frenkas O'Hara gimė 1926 m. Baltimorėje, augo Graftone Masačusetso valstijoje. Studijavo Bostono Naujosios Anglijos konservatorijos fortepijono klasėje. Antrojo pasaulinio karo metais tarnavo jūrų laivyne Ramiajame vandenyne. Su karo veterano stipendija studijavo Harvardo universitete, vėliau – Mičigano universitete An Arbore, įgijo anglų literatūros magistro laipsnį. 1951 m. persikėlė į Niujorką, dirbo Moderniojo meno muziejuje (MoMA). Poetas, žurnalistas ir meno kritikas, priklausė poetinei Niujorko mokyklai (su Johnu Ashbery, Kennethu Kochu, Jamesu Schuyleriu ir Barbara Guest). Sėmėsi į kvėpimo iš džiazo, siurrealizmo, ekspresionizmo. Jau pirma jo poezijos knyga *Miesto žiema ir kiti eilėraščiai* (*A City Winter, and Other Poems*, 1952) sulaukė susidomėjimo ir palankių recenzijų. Artimai bendravo su abstrakčiojo ekspresionizmo dailininkais Jacksonu Pollocku, Larry Riversu, Jasperu Jonesu ir rašydamas poeziją stengėsi remtis tokiais pačiais principais, kokiais jie tapydami. Žuvo 1966 m., vos keturiasdešimties – atostogaujantį Ugnies saloje jį naktį partrenkė ir mirtinai sužalojo paplūdimio automobilis.

UOSTO VIRŠININKUI

Taip stengiausi tave pasiekti;
nors mano laivas išplaukė, jis įsipainiojo
tarp lynų. Aš visada švartuojuosi
o tada vėl išvykstu. Per audras
ir saulei leidžiantis geležiniai potvynio žiedai
apsiveja mano bedugnes rankas ir aš nesugebu
suvokti savos tuštybės pavidalų arba suku
griežtai pavėjui, įsikibęs į lenkišką vairą
o saulė skęsta jūroj. Tau dovanoju
savo korpusą ir sudraskytą valios
takelažą. Aš dar neperplaukiau visų
siaubingų sąsmaukų, kuriomis neša mane vėjas
pro rudalūpius nendrynus. Tačiau
pasitikiu sveiku laivo protu ir jeigu
jis nuskęs, tai atsakydamas
į argumentus amžinybės balsų, kurių bangos
man neleido pasiekti tavęs.

AVE MARIA

Mothers of America
let your kids go to the movies!
get them out of the house so they won't know what you're up to
it's true that fresh air is good for the body
but what about the soul
that grows in darkness, embossed by silvery images
and when you grow old as grow old you must
they won't hate you
they won't criticize you they won't know
they'll be in some glamorous country
they first saw on a Saturday afternoon or playing hookey

they may even be grateful to you
for their first sexual experience
which only cost you a quarter
and didn't upset the peaceful home
they will know where candy bars come from
and gratuitous bags of popcorn
as gratuitous as leaving the movie before it's over
with a pleasant stranger whose apartment is in the Heaven on Earth Bldg
near the Williamsburg Bridge
oh mothers you will have made the little tykes
so happy because if nobody does pick them up in the movies
they won't know the difference
and if somebody does it'll be sheer gravy
and they'll have been truly entertained either way
instead of hanging around the yard
or up in their room
hating you
prematurely since you won't have done anything horribly mean yet
except keeping them from the darker joys
it's unforgivable the latter
so don't blame me if you won't take this advice
and the family breaks up
and your children grow old and blind in front of a TV set
seeing
movies you wouldn't let them see when they were young

AVE MARIA

Amerikos motinos,
leiskit savo vaikus į kiną!
iškrapštykit juos iš namų, kad jie neįsikirstų, ką sumanėt
taip, tiesa, šviežias oras naudingas kūnui
o kaipgi siela
išaugusi tamsoj, sidabriškais įdagais pažymėta
ir kai jūs susensite, kaip ir turėtumėt susenti
jie nejaus jums neapykantos
jie nesmerks jūsų jie tiesiog nežinos
jie pasiliks kerinčioj blizgioj šaly
kurią pirmąkart pamatė šeštadienio popietę ar pasiplovę iš pamokų

gal net bus jums dėkingi
už pirmąją seksualinę patirtį
kuri kainavo jums tik ketvirtuką
ir nesukėlė skandalo ramiuos namuos
jie sužinos iš kur atsiranda šokoladukai
ir nebūtini spragėsių maišeliai už dyka
tokie nebūtini, kaip pasprukti iš filmo jam dar nesibaigus
su maloniu prašalaičiu, turinčiu butą daugiaaukštyje Rojus Žemėj
greta Viljamsburgo tilto
ak motinos būsite išauklėjusios tuos mažus nenaudėlius
tokiais laimingais, nes jei kine jų niekas nepakabins

tai viskas liks kaip buvę
o jei pakabins bus grynas kaifas
ir jie bet kokiu atveju bus susiradę pramogą
užuot trynęsi po kiemą
ar kiurksoję kambary
nekęsdami jūsų
be ypatingos priežasties nes jūs iki šiol dar nesat jiems nieko baisaus
padariusios

tik saugojot juos nuo slaptų pagundų
to jie nedovanos jums
todėl nekaltinkit manęs, jei neklausysite šio patarimo
ir šeima iširs
o jūsų vaikai susens ir apaks spoksodami į televizorių
žiūrėdami
filmus, kuriuos draudėte jiems jaunystėje

POEM

Lana Turner has collapsed!
I was trotting along and suddenly
it started raining and snowing
and you said it was hailing
but hailing hits you on the head

hard so it was really snowing and
raining and I was in such a hurry
to meet you but the traffic
was acting exactly like the sky
and suddenly I see a headline
LANA TURNER HAS COLLAPSED!
there is no snow in Hollywood
there is no rain in California
I have been to lots of parties
and acted perfectly disgraceful

but I never actually collapsed
oh Lana Turner we love you get up

EILĖRAŠTIS

Lana Turner apalpo!
Risnojau sau gatve ir staiga
ėmė lyti ir snigti
o tu sakei kad kruša
bet kruša juk daužo per galvą

stipriai tad iš tikrųjų snigo
ir lijo o aš taip skubėjau
su tavimi susitikti bet eismas
aikštijosi visai kaip dangus
ir staiga matau antraštę
LANA TURNER APALPO!
Holivude juk nesninga
ir Kalifornijoje nelyja
esu buvęs daugybėj vakarėlių
ir elgiausi labai nepadoriai

bet niekad nebuvau apalpęs
ak Lana Turner taip mylim tave kelkis

THE DAY LADY DIED

It is 12:20 in New York a Friday
three days after Bastille day, yes
it is 1959 and I go get a shoeshine
because I will get off the 4:19 in Easthampton
at 7:15 and then go straight to dinner
and I don't know the people who will feed me

I walk up the muggy street beginning to sun
and have a hamburger and a malted and buy
an ugly NEW WORLD WRITING to see what the poets
in Ghana are doing these days
I go on to the bank
and Miss Stillwagon (first name Linda I once heard)
doesn't even look up my balance for once in her life
and in the GOLDEN GRIFFIN I get a little Verlaine
for Patsy with drawings by Bonnard although I do
think of Hesiod, trans. Richmond Lattimore or
Brendan Behan's new play or *Le Balcon* or *Les Nègres*
of Genet, but I don't, I stick with Verlaine
after practically going to sleep with quandariness

and for Mike I just stroll into the PARK LANE
Liquor Store and ask for a bottle of Strega and
then I go back where I came from to 6th Avenue
and the tobacconist in the Ziegfeld Theatre and
casually ask for a carton of Gauloises and a carton
of Picayunes, and a NEW YORK POST with her face on it

and I am sweating a lot by now and thinking of
leaning on the john door in the 5 SPOT
while she whispered a song along the keyboard
to Mal Waldron and everyone and I stopped breathing

DAMOS MIRTIES DIENĄ

Niujorke 12.20 penktadienis
trys dienos po Bastilijos paėmimo dienos, aha
dabar 1959-ieji, ir aš einu nusišveisti batų
nes 4.19 išvykstu į Ist Hamptoną, išlipsiu
7.15 ir tada tiesiai vakarieniauti
o žmonių, kurie mane valgydins nepažįstu

žingsniuoju drėgna, jau pradžiūstančia gatve
žiaumoju mėsainį užgeriu salykliniu pieno kokteliu nusiperku
tą bjaurų NEW WORLD WRITING įdomu
ką dabar veikia Ganos poetai
užsuku į banką
ir panelė Stilvagon (vardu Linda, kažkada nugirdau)
pirmąkart gyvenime nepatikrina mano balanso
tada „Auksiniame grife“ perku Petsei kišeninį Verlaine'o
leidimą, su Bonnardo piešiniais, nors galvoju paimt
Heziodą, verstą Richmondo Lattimore'o, ar
naują Brendano Behano pjesę arba Genet *Le Balcon*
ar *Les Nègres*, bet neperku, pakaks man ir Verlaine'o,
taip sudėtinga, kad akys merkiasi

o dėl Maiko dar užsuku į PARK LANE
gėrimų krautuvę, paprašau butelio Stregos
o tada grįžtu ten, iš kur atėjau, į 6-ąją aveniu,
užsuku rūkalų prie Zigfrydo teatro ir
atsainiai paprašau bloko *Gauloises*, bloko
Picayunes ir NEW YORK POST su jos veidu
pirmame puslapyje

ir staiga mane išmuša prakaitas ir prisimenu
kaip stovėjau atsirėmęs į tuliko duris 5 SPOT kavinėje
kaip ji niūniavo tyliai skambant pianinui
niūniavo Malui Waldronui, ir visiems, ir man užima kvapą

AT JOAN'S

It is almost three
I sit at the marble top
sorting poems, miserable
the little lamp glows feebly
I don't glow at all

I have another cognac
and stare at two little paintings
of Jean-Paul's, so great
I must do so much
or did they just happen

the breeze is cool
barely a sound filters up
through my confused eyes
I am lonely for myself
I can't find a real poem

if it won't happen to me
what shall I do

AUTOBIOGRAPHIA LITERARIA

When I was a child
I played by myself in a
corner of the schoolyard
all alone.

I hated dolls and I
hated games, animals were
not friendly and birds
flew away.

If anyone was looking
for me I hid behind a
tree and cried out "I am
an orphan."

And here I am, the
center of all beauty!
writing these poems!
Imagine!

PAS DŽOANĄ

Jau beveik trečia
sėdžiu ant marmurinio stalviršio
rūšiuoju eilėraščius, nelaimingas
vos švyti blausi lempelė
o aš visai nešvyčiu

Įsipilu dar konjako
ir spoksau į du mažus Jeano-Paulio
paveikslus, jie nuostabūs
turiu tiek daug padaryti
nejaugi jie ėmė ir nutiko

vėjelis vėsus
garsai vos prasisunkia
pro mano sutrikusias akis
aš ilgiuosi savęs
aš nerandu tikro eilėraščio

jei jis man nenutiks
ką tuomet darysiu?

AUTOBIOGRAPHIA LITERARIA

Kai buvau vaikas
žaidžiau pats vienas
mokyklos kiemo
kampe.

Lėlių nekenčiau ir
nekenčiau žaidimų, gyvūnai
manęs nemėgo ir paukščiai
skrido šalin.

O jei kas manęs
ieškodavo, už medžio
slėpdavausi, šaukdavau:
„Esu našlaitis!“

Ir štai dabar esu aš
visų grožybių vidury!
rašau šitas eiles!
Tik pamanykit!

WHY I AM NOT A PAINTER

I am not a painter, I am a poet.
Why? I think I would rather be
a painter, but I am not. Well,
for instance, Mike Goldberg
is starting a painting. I drop in.
"Sit down and have a drink" he
says. I drink; we drink. I look
up. "You have SARDINES in it."
"Yes, it needed something there."
"Oh." I go and the days go by
and I drop in again. The painting
is going on, and I go, and the days
go by. I drop in. The painting is
finished. "Where's SARDINES?"
All that's left is just
letters, "It was too much," Mike says.
But me? One day I am thinking of
a color: orange. I write a line
about orange. Pretty soon it is a
whole page of words, not lines.
Then another page. There should be
so much more, not of orange, of
words, of how terrible orange is
and life. Days go by. It is even in
prose, I am a real poet. My poem
is finished and I haven't mentioned
orange yet. It's twelve poems, I call
it ORANGES. And one day in a gallery
I see Mike's painting, called SARDINES.

Ave Maria, Poem (Lana Turner has collapsed!), The Day Lady Died from Lunch Poems. Copyright © 1964 Frank O'Hara

Why I Am Not a Painter, Autobiographia Literaria, At Joan's from THE COLLECTED POEMS OF FRANK O'HARA by Frank O'Hara, copyright © 1971 by Maureen Granville-Smith, Administratrix of the Estate of Frank O'Hara, copyright renewed 1999 by Maureen O'Hara Granville-Smith and Donald Allen. Used by permission of Alfred A. Knopf, an imprint of the Knopf Doubleday Publishing Group, a division of Penguin Random House LLC. All rights reserved.

"To the Harbormaster" from Meditations in an Emergency. Copyright © 1957 by Frank O'Hara. Reprinted with the permission of Grove/Atlantic, Inc., www.groveatlantic.com.

KODĖL AŠ NE TAPYTOJAS

Nesu aš tapytojas, esu poetas.
Kodėl? Manau, mieliau jau būčiau
tapytojas, bet nesu. Na,

tarkim, Maikas Goldbergas
pradeda paveikslą. Aš užsuku pas jį.
„Prisėsk ir įsipilk išgerti“, sako
jis. Aš išgeriu, jis išgeria. Pakeliu
akis. „O, ten SARDINĖS nutapytos.“
„Taip, man kažko ten trūko.“
„A-a.“ Aš išeinu, bėga dienos.
Vėl užsuku. Paveikslas
baigtas. „O kur SARDINĖS?“
Iš viso to telikusios tik raidės.
„Per daug ten buvo visko“, sako Maikas.

O aš kaip? Vieną dieną galvoju
apie spalvą. Oranžinę. Parašau
eilutę apie ją. Netrukus ištisas
puslapis pilnas žodžių, ne eilučių.
Ir kitas puslapis. Turėtų būti dar
daugiau, ir ne apie spalvą, apie žodžius,
ir apie tai, kokia oranžinė siaubinga,

ir pats gyvenimas. Bėga dienos. Net
prozoje esu tikras poetas. Eilėraštis
baigtas, o aš dar net nepaminėjau
oranžinės. Jau dvylika eilėraščių,
pavadinu juos APELSINAIS. O vieną
dieną galerijoje pamatau Maiko
paveikslą, jis pavadintas SARDINĖS.

Vertė Marius Burokas

TOMAS PETRULIS

Tomas Petrulis gimė 1987 m. Panevėžyje. Vilniaus universitete baigė istorijos bakalauro ir religijos studijų magistro studijas. Dirbo įvairiuose archyvuose, Valdovų rūmų muziejuje. Šiuo metu – VU bibliotekos Rankraščių skyriaus bibliotekininkas. Dviejų poezijos rinkinių autorius: *Triukšmo gyvatė* (2017, LLTI metų kūrybiškiausių knygų dvyliktukas, Metų knygos rinkimų finalininkė), *Sterili* (2020, LLTI metų kūrybiškiausių knygų dvyliktukas). 2020 m. ukrainiečių kalba išleista jo eilėraščių knyga *Išnaša apie mirusį dievą* (vertė Jurij Zavadskyj ir Marius Burokas). Eilėraščių taip pat išversta į anglų ir lenkų kalbas.

***

vaikštau guliu važinėju
ir apsiperku dykumoj
kur tu šėtone esi?
murma aplink lyg driežai
lyg drugiai slampinėja
krečia pokštus šiurpius
tik tavęs nesigirdi tarp jų
tu vis garsą išjungęs slepies
ir siaubinga nutvilko mintis
kad tavęs gal visai ir nėra
ką daryt kaip gyventi tada
egzorcistui dvasiškiui uoliam
kuris meldžia tik vieno tavęs
kambarėly parklupęs tamsiam
kaip surast išvaryt jam tave
kai jis jaučiasi liūdnas darbe?

KONSTITUCIJA

esant panašiai įvykių ir „draugų“ konstitucijai
ir vėl panorėti to pačio kas jau vienąkart neįvyko
(pagrindiniam) herojui pabūgus atsitraukus į
išvirkščią pusę užmigus negatyvo paunksmėje
panorėti ir dieną ir naktį tuo pačiu panorėjimu
ypač naktį per sapną per aiškiausią regėjimą
galimybėje likusio ir taip pat atminty jos aky
kažkurioj slapto išmatų kąsnio skaisčiausiame
odos maiše panorėt to paties tam tiesos sūkury
kuris atveria viską po laiko kada kvapo pristigęs
negatyvo herojus sukasi ratais ir apsvaigusia galva
parkritęs paklodės pusny staigiai išvemia viską

Tomas Petrulis was born in 1987 in Panevėžys. He gained a BA in history and an MA in religious studies from Vilnius University. He has worked in various archives and at the Palace of the Grand Dukes of Lithuania, and is now a librarian at the Vilnius University Library's Manuscript Department. Petrulis has published two collections of poetry: *Cacophonous Snake* (2017, finalist for the Most Creative Book and Poetry Book of the Year awards), and *Sterile* (2020, finalist for the Most Creative Book). A selection of his work was published in Ukraine: *Footnote on a Dead God* (translated by Jurij Zavadskyj and Marius Burokas). His poems have also been translated into English and Polish.

***

i walk around i lie about i drive
i go shopping in the desert
where are you satan?
it's as if lizards murmur all around
or moths who loaf at their ease
playing ghastly tricks
but i can't hear you from them
you hide with the sound turned off
and a horrible thought sears my mind
that maybe you don't exist at all
so what to do and how to live
for a zealous ecclesiast exorcist
who prays to you alone
kneeling in a small dark room
how can he find you and drive you out
when he feels so sad at his work?

CONSTITUTION

as in the similar constitution of my "friends"
wanting the same again as what did not happen once before
when the (primary) hero withdraws frightened to
his inside-out side, asleep in the shade of a film negative
wanting day and night with the same damn want especially
at night with a dream with the clearest revelation
with the possibility left over with the memory in her eyes
in some secret mouthful of excrement in the purest
bag of skin wanting the same in the gyre of truth
that opens everything after time when the negative hero
has lost his breath turning in circles dizzy and falling
into a snowdrift of sheets he vomits everything out

IŠEITIES TAŠKAS

„erdvės gerklėje ant jos dančio karunkos
jau šiepiasi laikas ir žinau kad kentėdamas
mirsiu“ – galvojo sau mąstė kantrusis
kentauras bet jam buvo vis vien nes
mirgėjo ekranas ir pisosi pismas (visatoj)
savo dulkių žiedais atakuodams pačią
skaidriausią struktūrą – moralinio dėsnio
varputę ir kanto išeities tašką prie jo
plataus išėjimo kuris virpėjo visaip ir
plėtės ir traukės ir traukės ir plėtės
virpėjo visaip kol iš jo antikristas iššoko
ir sušuko visiems susirinkusiems:
„priekabiaukit broliai ir sesės lieskit
viens kitą ir piskit ligi ataušimo!“

FISTINGAS

viskas per daug vienoda
kad būtų kartu dar ir tikra
(o dieve matyt panikuoju)
tu atėjai lygiai taip pat
daug daugiau negu kartą
ir kalbėjai viską tą patį
ir viską žodis į žodį
kol išnyko visas judėjimas
ir taip pat supratimas
kas tokia per viena tu
ir į ką aš nuolat kreipiuosi
nes esi daug daugiau
nei viena ir vienoda
ir labai jūsų daug
tų vienų ir vienodų – –
todėl kišiu aš kumštį
ten į tarpą tarp mūsų
mums abiems taip staiga
atsivėrusį (dieve matyt panikuoju)
ir ištrauksiu su kumščiu kažką
nors ten nieko nėra
dėl tavęs aš ištrauksiu

GROUND ZERO

"in space's maw, on her tooth's crown
as time bares its teeth i can see i will die
suffering," thought the stoic centaur to himself
and it was all the same to him because
the screen flickered and the fucker fucked
(in the universe) his stamen assaulting with pollen
(made of the clearest structure) the pistil clit
of moral law: kant's ground zero at its
widest egress that trembled all over and
expanded and contracted and contracted and expanded
it trembled all over until the antichrist jumped out
and shouted at all who were assembled there:
"harass each other brothers and sisters, touch
each other and fuck until you chill the fuck out!"

FISTING

everything is too similar
for it to also be real
(oh, god, i seem to be panicking)
you came the same way
much more than just once
and you said the same things
everything word for word
until all motion ceased
and all understanding too
what kind of thing are you
whom am i always addressing
because you are so much more
than just one and the same
and there are so many of you
also just one and the same –
so i'm going to stick my fist
in the space between us
that has suddenly opened up
(god, i seem to be panicking) and
pull something out along with my fist
though there is nothing there to pull
i'll pull it out for you

KOLIBRIAI

pati brutaliausia pornografija visai be sekso scenų
kada skleidžias Tiesa ir atskrenda musė žalioji
iš Jos atsigerti ir ant biblijos tupia jos kūnas
ir nutupia tiesiai ant negyvojo Jėzaus žaizdų
kurios pūdamos klimatą keičia ir kviečia visus
prie kovos prisijungti į vaikų kryžiaus žygį ir nustot
priekabiauti prie artimo savo moters bei vaiko
o filosofijos daktaro kaklas jo seminaro metu
ima temptis kol tampa labai panašus į likerio
butelio stemplę ten jau gyvena Jinai ir jam
sakė kažkas kad atskris tuoj kolibriai iš gyvūnų
planetos kanalo Jos atsigerti „bet jiems sekso nereiks“ –
nuramino

...IR JOMS TAI PATINKA

šita pasaka apie tai kas sukelta ir integruota
(į vidų) apie tai kaip raidės turi angas kaip jos
vaikščioja kojomis kaip kankina jas vaizdiniai
kaip nutraukia rankas ar nupjauna kiaušius
šita pasaka apie tai kaip raidės atsiveria savo
„kankintojų“ polinkiams ir liepia jas penetruoti
didžiuliais virbais kuriuos pačios vadina
brūkšniais ir joms tai patinka visoms joms
patinka ir skauda ir tinsta ir tvinksta ir tinka
kada žiojas burna ir per burną iškrinta raidė
ne koks garsas bet būtent raidė tarkim „ė“ –
jos draugutės be saiko nudžiunga – „ė gražuole
ateiki čionai ir būsim kartu nemirtingos“

HUMMINGBIRDS

the most brutal pornography has no sex scenes
as when Truth spreads herself and a green fly alights
to drink from Her and its body alights on the Bible
directly on the wounds of the unliving Jesus
that cause the climate to change as they rot inviting
all to join the fight in a children's crusade to stop
harassing one's wife and child while during seminar
the neck of the doctor of philosophy
begins to stretch until it starts to look like the neck
of a liquor bottle where She already lives and someone
tells him that the hummingbirds are coming
from the animal planet channel to drink of Her
"but they won't need sex," the person says, soothingly

...AND THEY LIKE THAT

this story is about what is uploaded and integrated
(inside) about how letters have apertures how they
walk on legs how images torture them how
their hands are pulled off and their balls castrated
this story is about how letters open up to their
"torturer's" inclinations and demand that huge rods
penetrate them which they call dashes
and they like that and they all like that
and it hurts and they swell and distend and it fits
when they open their mouths and a letter falls out
not some sound but a letter, let's say, "a" –
and their friends grow immodestly happy – "a pretty one,
well come on over, eh, so we can be immortal together"

PERSONAŽO VARDU

užmiršti vardą pamiršti net vardo turėjimą
visi momentai susipina ir pradingsta tas vienas
įžanginis momentas užkibimo akimirka
kai buvau pavadintas vandenin panardintas
personažo vardu kai buvau suformuotas
kai buvau padabintas personažo vardu
bet dabar atvadina išformuoja mane
deformuoja atgal personažo vardu
nudabina mane kas kas kas?
gal gamta gal mama prisidengusi medžio lapu?
kad tai stoviu ne aš kad tai stovi tik jis
prisidengęs manuoju prisidengęs savuoju vardu
tarsi ošia kartoja ji man gal mama gal gamta?
o gal ten tik šuva sako „au”?

O!

pats efemeriškiausias būdas yra gyvenimo būdas
(čia turėtų būti kursyvas tiktai rašant ranka nepavyko)
bet o cigarete žiūrėk kaip tu sensti visų akyse
ir tau net negėda taip senti visų akyse? – – ir staiga
jis suprato kad „tai” yra šauksmininkas jog tai tu esi
šauksmininkas visų akyse ir tau ar negėda juo būti
visų akyse? ir kad jam tavęs trūks jo paties akyse
(gal ne jam „jis” tik vyr. giminė) šitam būdui keistam
kurio būdas gyventi ir vis tęsti save esamajam laike
ir vis šauktis tavęs visados ateity vis mirties tavo sąskaita
kai tavęs labiausiai nebus nes tu jau ir dabar netikra
jau dabar esi dirbtina (cigarete) tik apreikši jam šitai po laiko

IN THE NAME OF THE CHARACTER

to forget one's name to forget the having of a name
all moments jumbled together and the one introductory
moment disappears at the very moment it cohered
when i was called by the name of a character
who was dipped in water when i was formed
when i was adorned with the character's name
but now i am unnamed unformed deformed
back again adorned with the character's name
by whom and whom and whom? maybe nature
maybe mom covering her modesty with a leaf?
but here i stand not me here i stand just him
who has covered himself with me covered in my name
repeated to me as a murmur maybe mom maybe nature?
or is it just a dog saying bow wow wow?

O!

the most ephemeral way is the way of life
(this should be in italics but i couldn't do it in long hand)
but O cigarette look how you grow old in everyone's eyes
aren't you ashamed to get old in everyone's eyes? – suddenly
he understood that "there" is the vocative and that there you are
the vocative in everyone's eyes and aren't you ashamed to be that
in everyone's eyes? and that he will miss you in his own eyes
(maybe not "he" it's just a gendered word) in this strange way
whose way is to live and to always perpetuate himself in the present tense
and to always call you always in the future always in the ledgers of death
when you will not be at the utmost because even now you're not real
even now you're artificial (a cigarette) but will reveal this at the end of
time

***

kai prisirpsta savižudžiai
„raudoni“ jų vaisiai
tabaluoja siūbuoja
ir šypsodami krinta
savo vardo bedugnėn
neliūdėk o numanomas „tu“
kurs nespėji su jais
ar nedrįsti prie jų prisijungti
tik stebėk jų byrėjimą
suspendavęs griežtą sprendimą
jų lyg snaigių sukimąsi
savo rūme vaizduotės
o kodėl nežinia
bet galbūt tai padės tau užmigti

TEOGONIJA

„ar yra išeitis?“ – paklausė mamytė
kai ištraukė save iš savo...ištraukė save lyg dukrytę
bet ji buvo chirurgo mamytė.
„o dangau ar matai! – sušnabždėjo josios chirurgas
savo kūno demiurgui –
neturiu smegenų bet man reikia randų
kad galėčiau pagrįsti chirurgo vaikystę
ir tų kūno dalių be kurių net numirt negaliu –
galingiausio variklio ir juodų tepalų
o tada ir užvest ketinu savo peilį raudoną
kad ištirčiau mamytės lavoną.“

***

when the suicides grow ripe
and their "red" fruits
swing and sway
and fall with a smile
into the abyss of their own name
don't grieve my implicit "you"
too slow to go with them
or too shy to join them
just watch how they fall
your serious decision suspended
watch them twist like snowflakes
in the hall of your imagination
the why is unknown
but maybe it will help you sleep

THEOGONY

"is there a way out?" mommy asked
when she pulled herself out of her... pulled herself like a daughter
but she was the surgeon's mommy
"o heaven, do you see!" whispered her surgeon
to his body's demiurge –
"i don't have any brains but i need some scars
to prove the existence of the surgeon's childhood
and i need those body parts without which
i can't even die – the strongest engine, the blackest oil –
and then i plan to turn on my red knife
and autopsy mommy's corpse."

Translated by Rimas Užgiris

ALVYDAS ŠLEPIKAS

Alvydas Šlepikas gimė 1966 m. Molėtų rajone, Videniškiuose. Rašytojas, režisierius, aktorius. Baigė studijas Lietuvos muzikos akademijoje (tuomet Konservatorija), dirbo Lietuvos teatruose, televizijoje ir kine. 1995–1999 m. redagavo kultūros savaitraštį *Literatūra ir menas*. Rašo eilėraščius, prozą ir dramaturgiją. 1994 m. su poetų grupe „Svetimi“ (D. Dirgėla, V. Gedgaudu, E. Ignatavičiumi, L. Leščinsku, D. Valančiausku) debiutavo to paties pavadinimo antologijoje; 2014 m. grupė atnaujino veiklą ir išleido antologiją *Svetimi po 20*. 1997 m. išleista pirmoji poezijos knyga *Taiką tavo kraujui* (Z. Gėlės premija), 2003 m. – poezijos rinkinys *Tylos artėjantis* (LLTI metų kūrybiškiausių knygų dvyliktukas), 2019 m. – rinktinė *Mano tėvas žūsta*. 2012 m. išleistas romanas *Mano vardas – Marytė* (angl. *In the Shadow of Wolves*) verčiamas į užsienio kalbas, apdovanotas literatūrinėmis premijomis Lietuvoje ir Vokietijoje, 2016 m. įtrauktas į „Angelus“ literatūros premijos (Lenkija), skiriamos Lenkijoje išleistoms Vidurio Europos rašytojų knygoms, trumpąjį sąrašą. 2019 m. pateko į britų dienraščio *The Times* sudarytų geriausių metų knygų sąrašą (Jungtinėje Karalystėje išrinkta mėnesio knyga). 2020 m. JAV žurnalas *World Literature Today* įtraukė jį į svarbiausių 2019 m. literatūros vertimų į anglų kalbą sąrašą.

VAKARIENĖ DVIESE

sėdžiu nuogas ant aukštos taburetės
stiklinėj vitrinoj ir
daugybė keistų sutvėrimų dėbso į mane –
atpažįstu savo mokinius
yra nepilnamečių
policininkas iš kitos laiptinės, kuris visad rėkia
kai jo žmona grįžta vėliau ir teisinasi
(gerai, kad jie yra, ramiau)
žiūri į mane o man nedrąsu

esu nuogas ir matyt kam nors
keliu alergiją
ką nors erzinu iki
vėmimo
iki polkos

norėčiau pasakyti – eikit
praeikit visi
palikit mane vieną sėdintį, noriu pagaliau
išsitiesti
bet negaliu
kažkas mane čia pasodino nuogą, o kas
– nežinau

Alvydas Šlepikas was born in 1966 in the Molėtai region. He is a writer, theater director and actor. He graduated from the Lithuanian Academy of Music and Theater, then worked in theater, television and film. From 1995 to 1999, he was an editor of the cultural journal Literatūra ir menas. He writes poetry, fiction and drama. In 1994, he published a collection with the group Svetimi (Strangers), and in 2014 the group reunited for another publication of co-authored poems. His first (solo) poetry collection *Peace for Your Blood* appeared in 1997, and won the Zigmas Gėlė Prize. His 2003 collection *Approaching Silence* was a finalist for the Most Creative Book, and his 2019 collection *My Father is Dying* won the Yotvingian Prize. His 2012 novel, *Mano vardas – Marytė* (English title *In the Shadow of Wolves*) won literary prizes in Lithuania and Germany. In Poland, it was shortlisted for the Angelus Prize for Central European Literature. The English translation was listed among the books of the year by The Times (as well as being selected as book of the month in the UK), and was listed as one of the most important translations of the year by World Literature Today.

DINNER FOR TWO

i am sitting naked on a stool
stuck in a display window
with a host of strange creatures staring at me –
i recognize my students
and some that are underage
the policeman from the neighboring stairwell is there
the one who always yells
when his wife gets home late and makes excuses
(i'm glad they're here though, it soothes me)
they stare at me and i grow timid in their gaze

i am naked and seem to cause
an allergic reaction in some observers
while others get aroused
to the point of vomiting
or to the point of polka

i would like to say – go
move on by, all of you
leave me sitting here all alone, i want to finally
stretch out
but i can't –
someone sat me here naked, but who
– i don't know

AKMENINIAI ŽMONĖS

Visi susirinkom prie laužo
Kalbame tylime klausome
Tolumoj atsiliepia arklys
Šeimininko švilpimui
Tolumoj kažkas dunda
Tėvas sako sprogdina
Akmenis

Kas juos sprogdina
Svarstau, tikriausiai kokie nors
Kariai, o gal dievas
Neturintis ko nusitvert
Taip juokauja
Gal pavasaris akmenis tuos
Tartum pumpurus
Drasko

Laužas gęsta
Sėdžiu vienas tamsoj ir klausausi
Kaip sunkiai vaikšto
Aplinkui mano sodybą
Akmeniniai žmonės

PEOPLE MADE OF STONE

We are gathered around the fire
We talk we fall silent we listen
A horse answers from far away
To the whistle of its master
And far away something rumbles
Father says they're blowing up
Stones

Who is blowing them up
I wonder, probably some
Soldiers, or maybe god –
Not having anything better to do
Is having some fun,
Maybe spring is bursting them
Like it bursts
Blossoms

The bonfire goes out
I sit alone in the dark and listen
To how all around me in the farmstead
The heavy footsteps fall
Of people made of stone

TEBŪNIE RUDUO!

Kažkas supynė visas spalvas – spindulius
Atspindžius ir žvilgsnius,
Saulės skysta lava teka pro medžių šakas ir visa sujaukia:
Formos pakinta, kontūrai trūkčioja, sprogsta viskas lėtai
Ir pažyra, smulkėja, putoja.
Žalia, geltona! – Klykia lapai.
Mėlyna, mėlyna! – Atitaria tiltas, namai ir bėgikai
Taip garsiai,
Kad ekspresionistai
Vartos kapuos.

Upė lėta, raibuliuojanti neša tolyn sukarpytus namus ir
Debesis, neša geltona ir mėlyna.
Ji perpildyta formų nuolaužų, žodžių, aidų ir gaisro.
Ji nusekus, pavargus nuo saulės, nuo nesibaigiančios vasaros,
Jos vangiam vandeny prieš srovę plaukia akmuo.
Ant akmens tupi žmogus.

Iš pradžių jis atrodo žmogus kaip žmogus,
Bet kai įsižiūri, pastebi, kad jis primena antį.
Jis žiūri į vandenį ir galvoja,
O jo veidas tame vandeny – visai toks kaip anties.
Ir jo plunksnos, ir netgi sparnai
Visiškai tokie patys, kaip anties.
Žmogus-antis gražiai dera šiame
Formų sąvartyne.

Čia yra ir daugiau žmonių:
Žmonės-balionai kyla aukštyn ir vis pučiasi,
Trinasi spalvotais, reklaminiais šonais, didėja.
Jie, regis, užpildys visą suskaldytą dangų,
O iš dangaus leidžiasi žmonės-magritai,
Jie slysta pro orinius žmonių-balionų pilvus ir oriai
Nusikelia katiliukus,
Jie skuba į valdiškus darbus,
Valdininkiški jų kostiumai –
Griežtos juodos eilutės –
Puikiai gula ant valdininkiškų jų pečių.

Tebūnie ruduo! – Sveikindamiesi sušunka žmonės-magritai
Ir kelia senovines skrybėles.
Tebūnie ruduo! – Žemais balsais jiems atsako
Žmonės-balionai.
Tebūnie ruduo! – Sugaudžia žmogus-tiltas,
Tebūnie ruduo! – Sušniokščia minia.

LET IT BE AUTUMN!

Someone has entangled all the colors – rays,
Reflections, gazes,
The liquid lava of the sun flows through branches and muddles them up:
Forms change, contours twitch, everything slowly explodes,
Crumbles, diminishes, and foams.
Green, yellow! – scream the leaves.
Blue, blue! – respond the houses, bridge and runners,
So loudly
That the expressionists
Turn over in their graves.

The river slows, rippling, it carries away the cut-up houses and
Clouds, it carries the yellow and blue.
It is too full of the fragments of forms and words, echoes and fire.
It runs low, tired of the sun, of the never-ending summer,
And in it's slow water a stone swims against the flow.
A person squats on the stone.

At first he seems a person like any other,
But when you look closely, you see he looks like a duck.
He is staring at the water, lost in thought,
And his face in that water is just like a duck's.
His feathers, even his wings
Are just like a duck's.
The person-duck fits nicely
into this dump of forms.

There are more people here:
People-balloons rise, inflating,
Rubbing their colorful, advertising sides, enlarging.
It seems like they will fill the whole fractured sky,
And from the sky, people-magrittes descend,
Sliding off the bellies of the people-balloons, raising
Their bowlers with dignity,
In a hurry to their functionary jobs,
Wearing functionary clothes –
Stern black suits
Falling perfectly over their functionary shoulders.

Let it be autumn! – cry the people-magrittes as they greet each other
Raising their old-fashioned hats.
Let it be autumn! – answer the people-balloons
In low voices,
Let it be autumn! – moans the person-bridge,
Let it be autumn! – wheezes the crowd.

Ir tampa ruduo.

Ir ištrykšta raudona spalva,
Ir viską aptaško. Ir tada uždainuoja žmonės-balionai,
Ir žmonės-magritai, ir netgi tiltas-žmogus.
Ir dainuoja raudonas ruduo.

Tik žmogus-antis, upėje ant akmens
Tupintis ir žiūrintis į atspindžius,
Užsimerkia,
Kad nematytų bjaurios savo burnos.

FEDERICO

Tarp keistų daiktų
narvelių žvakių mandolinų
liūdnaakis berniukas –
balti marškinėliai ir
žirgas nartus (sunku ką įžvelgti daugiau
    išgeltusioj nuotraukoj)

Gitaros ir kastanjetės
turėtų kvepėti jazminais
pilnaties kardas
it rubinas it karštas rubinas
žėri perrėžta vaiko
    gerklė

And autumn comes.

Redness gushes out,
Splattering everything. The people-balloons start to sing,
As well as the people-magrittes, and even the person-bridge.
And incarnadine autumn sings.

Only the person-duck, squatting
On the stone in the river, looking at reflections,
Closes his eyes
So as not to see his own horrible mouth.

FEDERICO

Among strange objects
birdcages candles mandolins
a boy with sorrowful eyes –
a white shirt and
a restive steed (it's hard to see more
    in the yellowing photograph)

Guitars and castanets –
it should all smell of jasmine –
the sword of the full moon
like a ruby, like a hot hot ruby
glows on the child's
    cut throat

***

Gintarui Beresnevičiui

Sviesk mane sviesk mane kamuoly
Esu linija ir tyla ir boba
Ir kvailys, kuris šoka ant kalno
Esu tas ir kita ir toliau

Pratęskite pasakojimą
Policininke, nežinau ką galvoti
Jis pats atsisakė gyventi, pats šoko
Pro plyšį tarp gyvybės ir tarp okeano
Atleiskit
Nėra okeano Lietuvoj,
čia užmiršta viskas
Visos mūsų kelionės visi
Tiltai
Blet' viskas
Kur man važiuot
Tarsi niekas manęs nenorėtų mylėti
Tarsi tu
esi tik
Šešėlis, tolstanti linija, bandymas atsigręžti.

Mano sparnai mane išdavė
Mano tuštuma yra aš
Ir tėra vienas laikas, kuriame įklimpome
Kurioje esame patys save užmiršę.

Policijos geležinis narvas
Šuns būda
Guolis kietokas
Guolis į kitą miego distanciją į kitas
Pasaulio varžybas
Į kitą
Visuotinę dainų šventę
Aš neturiu kuo kvėpuoti
Iškvieskite man sanitarų brigadą
Sparnuotų sanitarų
Kielių, žąsų, kosmonautų gal
Angelų
Man vis regis, kad aš esu
Tik bėglys
...

***

for Gintaras Beresnevičius

Throw me, throw me in a ball
I am a line and silence and a bimbo
I am a dummy who dances on a mountain
I am he and another and more

Continue the story
Officer, I don't know what to think
He decided not to live, he jumped
Through the gap between life and the ocean
Forgive me
There is no ocean in Lithuania,
everything is forgotten here
All our travels all
The bridges
Fucking everything
Where should I go
As if no one wants to love me
As if you
are just
A shadow, a receding line, an attempt to look back.

My wings betrayed me
My emptiness is who I am
And there is only the one time in which we are stuck
And in which we have forgotten ourselves.

The metal cage of the police
The doghouse
The hard bed
The bed to another one of sleep's distances
To other
World championships
To another
Folk-song festival
I don't have anything to breathe
Call the sanitation brigade
Sanitary workers with wings
Wings of wagtails, geese, astronauts maybe
Angels
It always seems to me that I am
Just a refugee
...

VAIKAI

Po galais! Kaip jie miega
Kaip miega tarytum
Ne kraujas –
Taika! –
Tekėtų jų kūnais.

FLAMINGAI SNIEGE

Sniegas kieme ir visi laimingi
Visi sugrįžo ir sotūs žiūri pro langus
O po kiemą vaikšto flamingai

Sniegas ir rožinės paukštės ir
Ledas dangaus
Tartum veidrodis mus atspindi

Sugrįžo visi ir džiaugias –
Žiema šilto pieno pilna
Šiltas sniegas ir langas
Išrašytas šiltutėliais žiedais

Mama čia ir tėvas, ir brolis
Seniai mirę rašytojai
Draugai, kurių pasiilgau

Visi susirinko ir žiūri pro langus
Ir teka lėtai skaidri apgavystės diena
Vizgina uodegą grįžęs
Užmigdytas šuva

Baisu, kad visa tai niekada nesibaigs
Baisu, kad tai pasibaigs

CHILDREN

Damn. How they sleep,
Sleeping as if
Not blood –
But peace! –
Ran through their veins.

FLAMINGOS IN SNOW

The yard is full of snow and everyone's happy
Everyone came back to gaze, sated, through windows
And flamingoes stroll through the yard

Snow and pink birds and
The sky's ice
Reflects us like a mirror

Everyone came back and they are happy –
A winter full of warm milk,
Warm snow and a window
Engraved with warm blossoms

Mom is here and Dad, my brother,
Writers who died long ago,
Friends whom I missed

Everyone is gathered here looking through the windows
And the clear fraudulent day flows slowly by
The dog wags his tail who
Was put to sleep long ago

Terrifying, that all this will never end
Terrifying, that all this will end

Translated by Rimas Užgiris

VIOLETA ŠOBLINSKAITĖ ALEKSA

Violeta Šoblinskaitė Aleksa gimė 1954 m. Mažeikiuose. Vilniaus universitete įgijo vokiečių kalbos ir literatūros dėstytojo specialybę. Dirbo regioninėje ir respublikinėje spaudoje, prozos skyriaus redaktore kultūros žurnale *Nemunas*. 1999 m. apsigyveno Veliuonoje. Nuo 2016 m. – Veliuonos miestelio bibliotekos vyresnioji bibliotekininkė. Išleido 9 poezijos, 6 prozos knygas, 8 pjeses vaikams, išvertė 14 romanų, operetės libretą, 13 pjesių vaikams ir suaugusiesiems. Poezijos ir prozos išversta į rusų, vokiečių, latvių, lenkų, anglų, gruzinų, baltarusių, ukrainiečių ir prancūzų kalbas.

Apdovanota įvairiomis literatūros premijomis, LR Seimo G. Petkevičaitės-Bitės atminimo medaliu „Tarnaukite Lietuvai“, Jurbarko rajono savivaldybės pasižymėjimo ženklu, Kauno miesto burmistro J. Vileišio medaliu. 2021 m. pelnė Sakartvelo PEN centro premiją ir Šventojo Ilijos Teisiojo kryžių už geriausią metų užsienio autorių kūrybą.

ATSPĖK

tokia lengvutė, maža galvele, siūlo kojytėm, grakšti tartum kielė, spardanti mūsų sapnus ankstų rytą, kol dar neprašvitę, kol žmonės neatsikėlę. nežinom, kada nutars skimbtelti zvimbtelėt: ar jau pasiruošę? ne, niekada niekada, nelauktoji, atšok nuo langų ir nuo durų, nuo gerklės ir nuo plaučių, nuo pilvo. atšok atsispirk tom siūlo kojelėmis ir išskleisk sparnelius iš voratinklio siūlų nuaustus, kad galėtum nulėkti aukštai ir toli. pasakyk mūsų laikui: jie prašo: ne laikas! jie dar turi darbų, visokiausių lengvų ir sunkių pažadų, nebaigtų suvalgyti druskos pūdų, dar taurę šampano... nesvarbu, kad keikia savo lemtį ir laimę, kad išbarsto dantis, draugus ir visus kuriuos myli, nesvarbu, kad sapnuoja. jie prašo dar vieno sapno, o kokio, atspėk.

Violeta Šoblinskaitė Aleksa was born in 1954 in Mažeikiai. She gained a specialist teaching degree in German literature and language from Vilnius University. She has worked for the regional and national press, and as the fiction editor for the cultural journal Nemunas. In 1999, she moved to Veliuona, and since 2016 she has been the head librarian at the Veliuona town library.

She has published nine books of poetry, six books of prose, and eight plays for children. She has translated 14 novels, 13 plays for children and adults, and a libretto for an operetta. Her poetry and prose have been translated into Russian, German, Latvian, Polish, English, Georgian, Belarusian, Ukrainian and French.

Šoblinskaitė Aleksa has won several literary prizes, including the Commemorative Medal of Gabrielė Petkevičaitė-Bitė Serve Lithuania, awarded by the Seimas of the Republic of Lithuania, the Jurbarkas Region Municipality Award, and the medal in honor of the Kaunas mayor J. Vileišis. In 2021, she received the Georgian PEN center prize and the cross of St Ilya the Righteous for the best work by a foreign author.

YOU GUESS

so slight, a tiny head, stick-thin legs, graceful as a wagtail, kicking at our dreams in the early morning, before daybreak, before anyone is out of bed. we don't know when it will decide to ring to buzz: are you ready yet? no, never never, out of the blue, get away from the window, the door, out of the throat, the lungs, the stomach. get away, kick with those stick-thin legs and spread your wings, woven from spider silk, rise high and far. speak for our times: they're asking: it's not yet time! there's still work to be done, all manner of easy and difficult promises to keep, unfinished poods of salt to be eaten, another glass of champagne... never mind that they curse their fate, their luck, scatter teeth and friends, all their loved ones, nevermind that they dream. they ask for one more dream, but what kind? you guess.

DŽINSAI

akį patraukė, tokie jaunatviški! visą vakarą vėpsojau į juos
(gal iš pavydo?)
įsivaizduoti bandžiau – einančius, automobilį vairuojančius,
pasilenkiančius ir metančius gatvės muzikantui pinigėlį,
stovinčius parduotuvėje prie kasos regėjau:
duona
Pypt
pienas
Pypt
sūris
Pypt

dar vyno, citrinų, bananų,
du šokoladu glaistyti varškės sūreliai
(gal vaikams?)

Pypt
Pypt
Pypt

paskui tuos džinsus mačiau jau sėdinčius fotely –
žiūrėjo krepšinį, atsikimšo vyno, riešutus kramtė, o gal traškučius?

pravėrė langą, parūkė, langą paliko atvirą

kaip keista: vien tiktai džinsai ir niekur jokios suknelės,
sijono, suknelytės arba mažų džinsiukų.

kam tada tie sūreliai? bananai?

sekiojau juos akimis, kai pakilo, ėjo į tualetą, šlapinosi, išsivalė dantis,
krito atgal į fotelį, pasiėmė telefoną

rytą radau savajame trumpą žinutę:
„Labas, nenusimink, kad sensti,
Mes juk taip pat susidėvime!“

JEANS

so eye-catching, so youthful! I stared at them the whole night
(maybe in envy?)
I tried to imagine them walking, driving a car,
leaning over and tossing some money to a street musician,
I watched them standing at the cashier in the shop:
bread
Beep
milk
Beep
cheese
Beep

also wine, lemons, bananas,
two little chocolate-glazed curd cheeses
(maybe for the kids?)

Beep
Beep
Beep

later I saw those jeans sitting on a sofa –
they watched basketball, uncorked some wine, chewed on some nuts,
or maybe crisps?

opened the window, smoked, left the window open

how strange: only jeans, not a dress to be found,
no skirt or a small dress or a little pair of jeans.

who were the little cheeses for? the bananas?

they got up and I followed them with my gaze as they went to the toilet,
urinated, brushed teeth, settled back down on the sofa and picked up the
phone

in the morning I found a short message on my phone:
“Hello, don’t be upset that you’re getting older,
We’re also worn out!”

UŽĖJUS KIRTAVIETĘ

Ilzei Butkutei

prisiskinti gauromečio, ilgai – gal net šimtmetį – ieškojus augimvietės
senoje kirtavietėje.
kvėpti vos melsvo raudonio, glamonėti po žiedą, po kojomis trekšint
mirusio pušyno šakelėms ir saulės įkaitintiems, kad net svilina, pušies
kankorėžiams.
išsižiojusios skujos aštrios ir skaudžios, išsižiojęs gaurometis – lyg vaiko
burnelė, atkišta vėjo bučiniui.
laikrodis ne vidurnaktį, o vidurdienį muša, gal todėl nebėra kas pasako:
jau bėk!

KAS ARTIMA, KAS TOLIMA

kartais pasiutusiai gera pabūti su žvirbliu –
jaunikliu, dar nemokančiu saugotis automobilio ar katino,
negrabiai besivejančiu mažą voriuką ir nustebusiu,
kad iš snapo, vorą nurijus, kyšo kojų antenos

kartais pasiutusiai gera pabūti su šunimi,
kurį auginai nuo mažo ir kuris aklai
pasitiki tavo glostančiu delnu,
kuris laižo vidurvasarį tavo kūno druskas,
švelniu liežuviu paliesdamas dar ir sąnarį, nes žino, kaip stipriai jį sopa.

kartais pasiutusiai gera pabūti su žmogumi,
kuris prie tavęs prisiūtas tarytum kišenė:
įkiši ranką, o ten – rausvas cukrinis
branduolys,
saldus branduolys, pavogtas iš voverės,
kuri kietą kevalą graužtama apsižioplino,
riešutą iš nagiukų paleido

kartais pasiutusiai gera nebūti su niekuo –
net vėjo neįsileisti į namus, į sodą,
išmargintą Dievo šešėlių

Dievą išvysti sunku,
bet kokie artimi jo šešėliai

COMING UPON A CLEARING

for Ilzė Butkutė

to pick fireweed in an old clearing, that long-searched for place–has it been a century?
breathe in the faintly bluish-red, caress each blossom, underfoot the crackle of dead pine branches and sun heated pine cones–scorched.
gaping cones, sharp and painful, gaping fireweed, like a child's mouth, waiting for the wind's kiss.
the clock strikes noon, not midnight, and maybe that's why there's no one left to say: run, now!

SOME NEAR, SOME FAR

sometimes it's awfully nice to stay awhile with a sparrow–
a fledgling, who's not yet learned to be wary of a car or a cat,
awkwardly chasing a small spider and then, having swallowed it,
is astonished to find a leggy antenna sticking out of its snout

sometimes it's awfully nice to be with a dog,
one you've raised from a pup and who blindly
trusts your stroking palm,
who, in mid-summer, licks your salty body,
also touching your joint with its soft tongue
knowing how strongly it aches.

sometimes it's awfully nice to be with a person,
someone attached to you like a pocket:
you put your hand inside and find a red, sugary
core
a sweet kernel, stolen from a squirrel,
who, while gnawing at the hard shell, was distracted
and let the nut out of its tiny claws

sometimes it's awfully nice to be with no one–
to not even let the wind into your house or your garden
speckled in God's shadows

it's hard to see God,
but oh how close his shadows are

PRIEŠ DVYLIKTĄ,
KAI ATŠAUKIAMAS VASAROS LAIKAS

turime dar penkias tylos minutes
melsvo šilto prabėgusios vasaros laiko,
paskui – pilkas lapkritis ir tikrai nepratęs
niekas nieko. bus vien tiktai vėjas. jis vaiko ir vaiko
debesis danguje, ant žemės – šlapius lapus.
laikrodis kaip nesavas ilgą vakarą tiksi.
tuoj naktis juodadantė lyg žvakę užpūs
net mažutį mažiausią mėnulio blyksnį.

bus žiema. bus daug tylumos ir linguos
retos viksvos, iškišusios galvas iš sniego.
aklinai užklijuoti langai namuose, o languos
baltu kryžiumi du dviašmeniai krūvon susibėga.
vieno ašmenys aštrūs kaip toji viksva,
pagaląsta šalnų ir lietaus steriliai nuskalauta,
kitas rūdžių apsėstas, geležtė liauna ir kreiva –
tokia sunkiai prakirsi beprotiško ilgesio kiautą.

klausinėsi savęs: iš kur ilgesys? ko skaudu?
lauk nelaukus – nuo šiol visi atsakymai dingo,
net ir tie, paprastieji, primityvūs kaip dukart du.
vieniems atseikėjai su kaupu. kitiems skolinga –
druskos gal? nors gal šilumos, kas atspės?
liks nuolankiai liūdėti, kad tamsa iš naujo prašvistų.
ar pavyks iš giliausios dangaus duobės
prisikelti, kad vėl taip žemai nenukristum?

NIEKAS NESAKĖ GRAŽU,
NIEKAS NESAKĖ DĖKUI

nunešiau plutų nuo šalčio sustirusiam, paspraudusiam uodegą, juodam
kaip degutas ir baltam kaip žvaigždelė beveisliui šunėkui.
ar labdarą užskaitys? ar padės riebų pliusą?
gal reikėjo lydraščio, kaip jau įprasta, kaip reikalaujama:tokia ir tokia
apskritis, miestelis, gatvė, namo numeris.
nuolankiai, pagarbiai, Jūsų.

BEFORE MIDNIGHT,
LAST DAY OF SUMMER TIME

we have five quiet minutes left
of the blue warmth of fleeting summer time
and then–grey November and the unaccustomed
nothing. just wind. he blows and blows
clouds in the sky; on the earth–wet leaves.
a clock ticks like a stranger the whole evening long.
soon night, blackening like a candle wick, will blow out
even the smallest flicker of the moon.

winter will come. much quiet and the nodding of
a sedge here or there. heads stuck up out from under the snow.
the house windows are sealed tight, and the window's
double edged white crosses come together in a heap.
one blade sharp as that sedge,
honed by frost and rinsed sterile by rain,
the other covered in rust, the steel worn thin and crooked –
you'd be hard pressed to break open the shell of wild yearning with it.

you'll ask yourself: from where this desire? why this hurt?
and no matter what, all answers vanish
even the most simple, the most basic, like two times two.
sometimes you say too much, sometimes not enough.
more salt? maybe some heat? who can say?
all that's left is to grieve, to allow the dark to grow light anew.
will you manage to rise up from the deepest pit
into the sky, so as to not again fall so deep?

NO ONE SAID IT WAS LOVELY,
NO ONE SAID THANK YOU

I brought a bread crust to the little dog, numb from cold, tail between its legs, the mongrel black like a match and white like a star.
will charity be enough? will a big advantage help?
maybe I should have included a cover letter, as is the norm, as advertised:
such and such district, city, street, house number.
sincerely, respectfully, Yours.

***

vėl pasigėriau vakar – nuo rudens,
nuo to aitraus gilaus klevų raudonio.
ir pilna sauja semsiu šiltą šviesą,
kol spalis medžių šilką sukūrens.

atrodo, kas čia būtų – išeini sau
į rudenio miglas, į tylų vėją...
o vis dėlto sustoju prie vartelių
ir į dangaus balsus įsiklausau.

į kairę gervės, tiesiai – pilkos žąsys,
iš nugaros – svirbelių trys šimtai...
gal ne šimtai, o trisdešimt ir vienas,
tas – pats gražiausias, pats mažasis.

o lapkritį – jau nebe vynas, ne.
skerstuvių tvaikas, kraujas sukrešėjęs.
ir kiauksi kuosa, išsisuodinus sijoną,
ir šlapias lapas trenkia degtine.

UGNIES LAŠAI

liepsnoja – nesudega, tik pasėja giliausio nerimo sėklą, kuri ne į dirvą krenta – į erškėčių šalikelę; paukščiai, ieškantys lesalo susižeidžia širdis į juodus dyglius, ant kurių maži rubinai pražysta; atrodo, nieko nebuvo, o buvo: degė liepsnojo sausros iškankinta paskutinioji žmogaus viltis.

SAPNE PRIARTĖJA RUDUO

chrizantemos – kaip temos:
viskas seniai apšnekėta,
parašyta
ir išbandyta

o žydi, rupūžės,
žydi...

***

Yesterday I got drunk again – on autumn
on that austere deep red maple.
and I'll scoop up a big handful of warm light,
as October incinerates the tree's silks.

it is what it is – you go out
into the autumn fog, into the quiet wind...
and yet I still pause by the little gate
and lend an ear to the voices of the sky.

cranes to the left, straight ahead – grey geese,
to the rear – waxwings in the hundreds...
okay maybe not hundreds, by thirty and one,
and that one is the loveliest, the smallest.

and in November – not wine anymore, no.
the stench of the slaughterhouse, congealed blood,
a jackdaw yells, having sooted its skirt,
and a wet leaf hits the vodka.

FIRE DROPLETS

it flickers – does not burn out, only sows a seed of discontent, which falls not onto the soil but into the thorny roadside; birds, looking for food prick their hearts in the black thorns where small rubies bloom; it seems like nothing was there, but something was: there burned, flickered, a soul's weary, parched last hope.

AUTUMN NEARS IN A DREAM

chrysanthemums – like themes:
everything long said
written
and done

but they bloom, buggers
they bloom...

Translated by Medeinė Tribinevičius

EUROPOS POEZIJOS PLATFORMA *VERSOPOLIS*

Versopolis – tai 2014 metais pradėjusi veikti poezijos platforma, jungianti trisdešimt vieną Europos poezijos festivalį įvairiose šalyse ir finansuojama Europos Komisijos programos Kūrybiška Europa. Tarp festivalių tokie pasaulyje žinomi ir ilgus metus skaičiuojantys literatūros festivaliai kaip *Genujos tarptautinis poezijos festivalis* Italijoje, *Strugos poezijos vakarai* Makedonijoje, *Poezijos ir vyno dienos Slovėnijoje*, *Littfest* Švedijoje ir kiti.

Šios platformos tikslas – populiarinti jaunus poetus, dalytis jų poezija originalo ir anglų kalbomis svetainėje versopolis.com. Šiuo metu joje – 314 poetų iš 39 šalių kūryba, parašyta net 32 kalbomis, tarp jų – ir lietuvių. Lietuvai Versopolio platformoje atstovauja festivalis *Poetinis Druskininkų ruduo*, išrenkantis jaunus lietuvių poetus ir kasmet nuo 2015-ųjų pats pasikviečiantis po penkis įvairių šalių *Versopolio* autorius.

EUROPEAN POETRY PLATFORM VERSOPOLIS

Versopolis is a European poetry platform that creates new opportunities for emerging European poets and is supported by the European Commission's Creative Europe programme. Excellent young poets write poems in every language but they are often unknown beyond the boundaries of the language they write in. The aim of Versopolis is to change this, creating a unique, Europe-wide platform that gives emerging European poets the chance to become international poetry stars.

From the outset, during the first year of the platform project, there were 11 festivals which promoted 55 poets. In the sixth year, namely, in 2019/2020, 23 European festivals were included in the platform project. Since the end of 2020, Versopolis covers 31 festivals, which makes it the largest poetry platform in the world.

Lithuanian poets are represented by the Druskininkai Poetic Fall festival.

RAYMOND ANTROBUS

Raymond Antrobus was born in 1986 in London to an English mother and a Jamaican father. He is a poet, educator and writer. In 2019, he won the Ted Hughes Award and the Rathbones Folio Prize for his collection *The Perseverance*. His poetry dwells upon deafness, race, masculinity and family connections. Raymond has published three poetry books: *The Perseverance* (2018), *Can Bears Ski?* (2020), and *All the Names Given* (2021). The author was elected a Fellow of the Royal Society of Literature in 2020.

HAPPY BIRTHDAY MOON

Dad reads aloud. I follow his finger across the page.
Sometimes his finger moves past words, tracing white space.
He makes the Moon say something new every night
to his deaf son who slurs his speech.

Sometimes his finger moves past words, tracing white space.
Tonight he gives the Moon my name, but I can't say it,
his deaf son who slurs his speech.
Dad taps the page, *says, try again.*

Tonight he gives the Moon my name, but I can't say it.
I say *Rain-nan Akabok*. He laughs.
Dad taps the page, says, *try again,*
but I like making him laugh. I say my mistake again.

I say *Rain-nan Akabok.* He laughs,
says, *Raymond you're something else.*
I like making him laugh. I say my mistake again.
Rain-nan Akabok. What else will help us?

He says, *Raymond you're something else.*
I'd like to be the Moon, the bear, even the rain.
Rain-nan Akabok, what else will help us
hear each other, really hear each other?

I'd like to be the Moon, the bear, even the rain.
Dad makes the Moon say something new every night
and we hear each other, really hear each other.
As Dad reads aloud, I follow his finger across the page.

Reimondas Antrobasas gimė 1986 m. Londone, anglės ir jamaikiečio šeimoje. Poetas, pedagogas, rašytojas. Išleido tris poezijos knygas: *Atkaklumas* (*The Perseverance*, 2018; Tedo Hugheso ir *Rathbones Folio* premijos), *Ar lokiai slidinėja?* (*Can Bears Ski?*, 2020), *Visi suteikti vardai* (*All The Names Given*, 2021). 2020 m. jam skirta Karališkosios literatūros draugijos (*Royal Society of Literature*) stipendija. Jo poezijoje kalbama apie kurtumą, rasę, vyriškumą ir šeimos ryšius.

SU GIMTADIENIU, MĖNULI

Tėtis skaito balsu. Seku jo pirštą slenkantį puslapiu.
Kartais jis nuslysta anapus žodžių, į baltą erdvę.
Tėtis kasnakt priverčia Mėnulį pasakyti ką nors nauja
jo kurčiam sūnui, kuris švebeldžiuoja šnekėdamas.

Kartais jo pirštas nuslysta anapus žodžių, į baltą erdvę.
Šiąnakt jis pavadino Mėnulį mano vardu, bet aš negaliu jo ištarti,
jo kurčias sūnus, kuris švebeldžiuoja šnekėdamas.
Tėtis baksteli puslapį, sako, *bandyk dar*.

Šiąnakt jis pavadino Mėnulį mano vardu, bet aš negaliu jo ištarti.
Sakau *Rein-nan Akabuk*. Jis juokiasi.
Tėtis baksteli puslapį, sako, *bandyk dar*,
bet man patinka, kad jį prajuokinu. Ir vėl ištariu savo klaidą.

Sakau *Rein-nan Akabuk*. Jis juokiasi,
sako: *Reimondai, visgi tu esi ypatingas.*
Man patinka, kad jį prajuokinu. Ir dar kartą ištariu klaidingai.
Rein-nan Akabuk. Kas gi daugiau mums padės?

Jis sako: *Reimondai, visgi tu esi ypatingas.*
Norėčiau būti Mėnuliu, meška, net lietumi.
Rein-nan Akabuk, kas gi daugiau mums padės
išgirsti vienas kitą, iš tikrųjų išgirsti?

Norėčiau būti Mėnuliu, meška, net lietumi.
Tėtis kasnakt priverčia Mėnulį pasakyti ką nors nauja,
ir mes girdime vienas kitą, iš tikrųjų girdime.
Kai tėtis skaito balsu, aš seku jo pirštą slenkantį puslapiu.

Vertė Laura Kromalcaitė

VALENTINA COLONNA

Valentina Colonna was born in 1990 in Turin into a family of musicians. She is a poet, pianist and composer. She majored in literature and linguistics, and gained a PhD for research in digital linguistics at the University of Turin. She is the author of the following poetry collections: *Dimenticato suono* (2010), *La cadenza sospesa* (2015, translated into Spanish and published in Argentina in 2020), and *Stanze di città e altri viaggi* (2019). Her poems have been translated into many languages. The poet has participated in several international poetry festivals. Valentina combines her poetry and music in the PianoPoetry project, and hosts musical shows with Vatican Radio. She is currently compiling a digital archive of Italy's poetic voices.

***

I viali di Torino
i primi di febbraio quando
il sole è caldo eppure
le piante piangono.

Qui in piazza Sabotino
il quindici arancio ha
la polvere dei tempi operai,
della vecchia Lancia che sai
è una vita abbandonata
– coi vetri rosa-azzurri rotti
che mi fermavo a consolare.

Si torna nel borgo dove
l'infanzia ricorda su per le scale
la casa gialla di fumo, la bobina
registrare le fughe per la porta
verso camera da letto a saltare
sulle doghe davanti allo specchio
di quel mobile pieno
di naftalina.

Valentina Kolona gimė 1990 m. Turine, muzikantų šeimoje. Poetė, pianistė, kompozitorė. Turino universitete baigė literatūros ir lingvistikos studijas, įgijo daktaro laipsnį už skaitmeninės lingvistikos tyrinėjimus. Trijų poezijos knygų autorė: *Pamirštas garsas* (*Dimenticato suono*, 2010), *Nutrauktoji kadencija* (*La cadenza sospesa*, 2015; išversta į ispanų k. ir 2020 m. išleista Argentinoje), *Miesto kambariai ir kitos kelionės* (*Stanze di città e altri viaggi*, 2019). Eilėraščių išversta į keliolika kalbų, dalyvavo keliuose tarptautiniuose poezijos festivaliuose. *PianoPoetry* projekte derina poetinę ir muzikinę kūrybą. Vatikano radijuje vedė muzikos laidas. Rengia italų poetų balsų skaitmeninį archyvą.

***

Turino alėjos,
pirmos vasario dienos, kai
saulė šilta, bet
augalai verkia.

Čia, Sabotino aikštėje,
oranžinis penkioliktas tramvajus aplipęs
darbininkų laikų, senojo
Lančijos fabriko dulkėmis, žinai,
tai apleistas pasaulis
su suskilusiais rausvai melsvais stiklais,
sustodavau jų paguosti.

Sugrįžtame į miestelį, kur
vaikystę primena lipimas laiptais,
geltonas, apdūmijęs namas, juosta
įrašo, kaip sėlinam pro duris
į miegamąjį, šokinėjam
ant lovos priešais veidrodį
naftalino
persmelktoje spintoje.

Passare ogni lunedì è fermare
la mente sui fili e a ogni rumore
sentire chini i tuoi occhi
piegarsi per terra.
Questo tram ricuce da anni
i quartieri dei nostri passaggi.
Nel viaggio sui condotti bagnati
a ogni fermata incaglia
e pure nella neve prosegue:
è questo sferragliare
che da sempre ci tiene, sfiniti
insieme.

Kiekvieną pirmadienį leidžiu sustabdydama
mintis tramvajų laiduose, triukšme,
jausdama, kaip nuleidi akis
į žemę.
Šis tramvajus metų metus siuva
mūsų pasivaikščiojimų kvartalais.
Stringa kiekvienoje stotelėje,
slysdamas šlapiais bėgiais,
bet keliauja toliau net per sniegą,
jo žvangėjimas
visada mus laikė sekinamai
kartu.

OLENA HERASYMIUK

Olena Herasymiuk was born in 1991 in Kyiv. She studied literature at the Taras Shevchenko National University of Kyiv. The poet has been involved in various media projects. After completing paramedic training in 2017, she volunteered in Donbass, and was awarded the State Medal for Saving Lives. She is one of the authors and compilers of *Execution Calendar* (2017), a book about the Soviet terror and repressions in Ukraine. Olena has published two poetry collections: *Deafness* (2014) and *Prison Chant* (2020, awarded the Lviv Publishers' Forum prize, and nominated for the Annual Literary Accent Prize and the T. Shevchenko National Prize). There is also a theater play based on her book *Prison Chant*.

ТЮРЕМНА ПІСНЯ

3

Бідна моя головочко, що ж я наробила,
Полюбила за двадцятку хлопця-конвоїра.

Ой коби я молоденька свої крильця мала,
Я б до нього на підвали щоднини літала.

Серед криків, серед сциків, серед уркаганів,
Полюбила конвоїра з мідними ключами.

Походжаю по темниці, милого гукаю,
у віконця заглядаю, двері відчиняю...

Бідна моя головочко, що ж я наробила,
Покохала добровольця, зброю йму носила.

Покохала добровольця з чорними очима —
Ходять, бродять конвоїри з голими плечима.

Ой коби я крильця мала я би полетіла,
Я би в тотій Лук'янівці стіни всі розбила.

Не бий мене, прокуроре, по руці, по пиці,
не дам тобі добровольців у темні темниці.

Olena Herasymiuk (Олена Герасим'юк) gimė 1991 m. Kijeve. Kijevo T. Ševčenkos universitete baigė literatūros studijas. Dirbo įvairiuose žiniasklaidos projektuose. 2017 m. baigusi paramedikų kursus, savanoriavo Donbaso fronte, apdovanota valstybės medaliu „Už gyvybių gelbėjimą". Viena iš knygos apie sovietinį terorą ir represijas Ukrainoje *Sušaudymų kalendorius* (*Розстрільний календар,* 2017) autorių ir sudarytojų. Išleido dvi eilėraščių knygas: *Kurtumas* (*Глухота*, 2014) ir *Kalėjimo giesmė* (*Тюремна Пісня*, 2020, apdovanota Lvovo leidėjų forumo premija, nominuota Metų literatūros akcento premijai ir Nacionalinei T. Ševčenkos premijai). Pagal poemą *Kalėjimo giesmė* sukurtas spektaklis.

KALĖJIMO GIESMĖ

3

Vargše mano tu galvele, ko aš prigalvojau,
Konvojierių už dešimkę pamylėt valiojau.

Ak kad ašen jaunutėlė paukšteliu lakstyčiau,
Kas dienelė kazematuos mylimą lankyčiau.

Kur riksmai, kur myžalai, tarpu urkaganų
Žvangina variniais raktais mylimasis mano.

Po kalėjimą basčiausi, mylimą minėjau,
Pro langelius žiūrinėjau, duris darinėjau...

Vargše mano tu galvele, ko aš prigalvojau.
Pamylėjau savanorį, ginklus jam nešiojau.

Pamylėjau savanorį berną juodaakį.
Eina, vaikšto konvojieriai raumenį išmetę.

Kad aš sparnelius turėčiau, tai aukštai skraidyčiau,
Visai šitai Lukjanivkai sienas išvartyčiau.

Nemušk manęs prokurore ir nespardyk kojom,
Neįduosiu savanorių cypėn aš tamsiojon.

Автозаком не заїдеш де я пішки була,
Ти думаєш що боюся — я давно забула

Ти з нарядом не пролізеш, де я пішки зайду
Ти думаєш, що від тебе гіршого не найду.

А там добре заховатись, де ліс зеленіє
А з тим добре си любити, котрий розуміє.

А мій слідчий чорнобривий дурної натури —
Загадав мені вчинити нелюдські тортури.

Ой кувала зозулечка сіла на ожину
Каз біда мені си стала, що молода гину

Ой кувала зозулечка - та ще буде вити
Дайте мені горівочки, буду її пити.

Nenuveš joks autozakas, kur aš pėsčia ėjau,
Tu manei, kad aš pabūgau, – man jau išdulkėjo.

Su patruliais neprasmuksi, kur aš pėsčia eisiu,
Niekur gal manai piktesnio už tave nerasiu.

Tai gerai giružėj slėptis, ant upelės kranto,
O su tuo gerai mylėtis, kas tave supranta.

Tardytojas juodaakis kuo žiauriausio būdo
Lyg ne žmogų mane jauną nukamuot panūdo.

Oi kukavo gegutėlė ant lazdyno tūpė,
Tai bėdužė man nutiko, kad jauna pražūsiu.

Oi kukavo gegutėlė, jau vilku užstaugs tuoj,
Duokit duokit degtinėlės, tai dabar aš mauksiu.

OLGA STEHLÍKOVÁ

Olga Stehlikova was born in 1977 in Pribram, in the central Czech Republic. She studied Czech philology at Charles University in Prague. She is a poet, editor and literary critic. She is a former editor of the journal Pandora and the online magazine Ravt. She moderates literary programs for Czech Broadcasting. Her debut book of poetry *Weeks* (2014) won the Magnesia Litera Book Prize. Her other collections of poetry are: *vejce/eggs* (2017) and *Exclamation Mark High as a Pole* (2018).

CHCI

chci mít na stehnech pylové váčky jako včelka
být sýkorou starající se o kukaččí mládě
chci vidět mořské pány rejdit u dna
toužím byt účastna iniciativ a poskytovat pevná objeti
žízním vyrůst v kytičku, která skryje střelnou ránu za uchem
prahnu po velkém testování řasenek
dychtím po proměně v rostlinu s nečekanými léčebnými účinky
chci identifikovat všechny nebezpečné prvky ve vaší kuchyni
mít jiskru jako vy před lety
podílet se na všeobecném zrovnoprávněni
vidět 3D fotografie vašich děti v první školní den
zakládat nadace
a znovu: byt koníčkem, mořským koníkem všech
neplánovaných těhotenství
chci řídit v hustém literárním provozu

Olga Stehlikova gimė 1977 m. Pršybrame vidurio Čekijoje. Prahos Karolio universitete baigė čekų filologijos studijas. Poetė, redaktorė, literatūros kritikė. Redagavo žurnalą *Pandora*, interneto žurnalą *Ravt*. Čekijos visuomeniniame radijuje rengia literatūros laidas. Pirmoji eilėraščių knyga *Savaitės* (*Týdny*, 2014) pelnė prestižinę *Magnesia Litera* premiją. Kitos poezijos knygos – eksperimentinis dvieilių projektas *kiaušiniai* (*vejce / eggs*, 2017) ir *Šauktukas kaip stulpas* (*Vykřičník jak stožár*, 2018).

NORIU

noriu nešiotis ant šlaunų žiedadulkių maišelius lyg bitė
būti zylė auginanti gegužiuką
noriu matyti undines zujančias palei dugną
geidžiu būti aktyvi iniciatyvų dalyvė ir tvirtai spausti glėbyje
trokštu išaugti į žiedą kuris paslėptų užausyje kulkos žaizdą
godžiuosi didingo blakstienų tušo testavimo
geidauju pavirsti žolele su netikėtu gydomuoju poveikiu
noriu atpažinti visus pavojingus elementus jūsų virtuvėje
kibirkščiuoti kaip jūs prieš daugelį metų
prisidėti prie visuotinio lygiateisiškumo
matyti trimates jūsų vaikų nuotraukas pirmą mokyklos dieną
steigti fondus
ir vėlgi: būti arkliuku, jūros arkliuku visiems
neplanuotiems nėštumams
noriu vairuoti per tirštą literatūros eismą

Vertė Vytas Dekšnys

BIBLIOGRAFIJA / BIBLIOGRAPHY

Nuo rugpjūčio iki rugpjūčio Lietuvoje išleistų poezijos knygų bibliografija

Bibliography of Poetry Books Published in Lithuania from August to August

Originalioji poezija / Original Poetry

Atokios stotys 2020: Lietuvos periferijose ir emigracijoje gyvenančių lietuvių poetų almanachas, sudarė Vytautas Kaziela, Utena: Kamonada, 2020.

Janina Audzijonienė, *Balti paukščiai pievoje*, Kaunas: Kauko laiptai, 2021.

Vainius Bakas, *Tylos fonetika*, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2021.

Mantas Balakauskas, *Apmaudas*, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2020.

Mantas Balakauskas, *Vakuumas*, Vilnius: Paw Power Press, 2020.

Alis Balbierius, *Kitas ruduo*, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2021.

Vladas Braziūnas, *Vilniaus heteroglosija*, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2020.

Lina Buividavičiūtė, *Tamsieji amžiai*, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2021.

Tomas S. Butkus, *Ežero žemė*: eilėraščių ir poemų romanas su fotografijomis, piešiniais ir žemėlapiais sudaužytoms sieloms ir prisikėlusiems balsams su kūnais Tomo S. Butkaus parašytas, nupieštas ir sukoponuotas centriniame visatos serveryje, išleistas MMXX m. e. metais „Vario burnų“ idėjų dirbtuvėse, Klaipėda: Vario burnos, 2020.

Aleksas Dabulskis, *Tiek to linksmumo*, Vilnius: Santara, 2021.

Evelina Daciūtė, *Paslapčiausia paslaptis*: eilėraščiai vaikams, Vilnius: Alma littera, 2020.

Evelina Daciūtė, *Žuvys fontanuose*, Vilnius: Dvi tylos, 2020.

Viktorija Daujotė, *Žemaitīnā = Žemaitynai*: eiliuotų tekstų sutelktinė, Vilnius: Regionų kultūrinių iniciatyvų centras, 2021.

Nijolė Daujotytė, *Aiški linija*, Vilnius: Odilė, 2021.

Kristijonas Donelaitis, *Metai*: šių laikų skaitytojams pritaikytas leidimas, sumanytoja ir parengėja Dalia Dilytė, Vilnius: Sofoklis, 2020.

Erika Drungytė, *Kalnas ir miestas*, Kaunas: Kauko laiptai, 2020.

Vidmantas Elmiškis, *Ir bus atsakyta*, Kaunas: Kauko laiptai, 2020.

Dainius Gintalas, *Ajerų kisielius, arba Varnos, varvekliai, varanai ir varlės*, Kaunas: Žalias kalnas, 2021.

Dainius Gintalas, *Vienos vasaros giesmė*, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2021.

Gintaras Grajauskas, *Kaip viskas buvo*: poezijos rinktinė, sudarė Virginija Cibarauskė, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2020.

Gintaras Grajauskas, *Nykstamai menkų dydžių poveikis megastruktūroms*, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2021.

Evaldas Ignatavičius, *Užsklanda* [elektroninė knyga], Vilnius: Naujas vardas, 2020.

Laimonas Inis, *Žiedadulkių sauja*: eilėraščiai, aforizmai, Kaunas: Naujasis lankas, 2020.

Jonas Jackevičius, *Obsesijos*, Vilnius: Trys žvaigždutės, 2020.

Jonas Kantautas, *Bangų kalavijai*: (iš ten į šen ir antraip), Klaipėda: Donova, 2020.

Simona Katiliūtė, *Sniegu tau į ausį*, Kaunas: Naujasis lankas, 2020.

Regina Katinaitė-Lumpickienė, *Varna su baltu plūksnu*, Kaunas: Kauko laiptai, 2021.

Vytautas Kaziela, *Sapnų slidininkas*, Kaunas: Kauko laiptai, 2021.

Aušra Kaziliūnaitė, *Jūros nėra*, Vilnius: Kitos knygos, 2021.

Julius Keleras, *Nepaliekantis miestas*, Vilnius: Homo liber, 2020.

Eglė Kirilauskaitė, *Anapus Stikso*, Utena: Utenos Indra, 2021.

Marytė Kontrimaitė, *Kalbėti aukštyn*: lyrika, straipsniai, laiškai, dienoraščiai, sudarė Vega Ribikauskienė, Vilnius: Homo liber, 2020.

Sigitas Krutulys Sygis, *Tas, kuris... niekuo negali padėti*: ((ne)tekstai, eilėraščiai, koliažai, laiškai, vertimai, rasti objektai), sudarė Redas Diržys, Kęstutis Šapoka, Vilnius: Kitos knygos, 2021.

Vytautas Mačernis, *Praeinančiam pasaulyje praeisiu*: poezija ir poetinė proza, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2021.

Maironis, *Pavasario balsai*, sudarė ir pratarmę parašė Deimantė Cibulskienė, Kaunas: Maironio lietuvių literatūros muziejus, 2020.

Aidas Marčėnas, *Nieko nebus*: eilėraščiai su gegute, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2020.

Solveiga Masteikaitė, *Pietūs vidury niekur*, Vilnius: Versus, 2021.

Romuald Mieczkowski, *Mój barbarzyńca*: wiersze wybrane, Vilnius: Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kultury „Znad Wilii“, 2021.

Kęstutis Navakas, *Šeši šeši*, Vilnius: Apostrofa, 2020.

Noriu sugrįžti į Nidą: lietuvių poetai apie Kuršių neriją, sudarė Julius Keleras, Neringa: Neringos savivaldybės Viktoro Miliūno viešoji biblioteka, 2021.

Tomas Norkaitis, *Nepažįstamasis*, Kaunas: Kauko laiptai, 2021.

Gytis Norvilas, *Akla valtis*, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2021.

Violeta Palčinskaitė, *Ką padarė šokių salė*, Vilnius: Tyto alba, 2020.

Violeta Palčinskaitė, *Vaikų kambarys*: eilėraščių rinktinė, Vilnius: Nieko rimto, 2020.

Violeta Palčinskaitė, *Bala nematė*, Vilnius: Tyto alba, 2021.

Mindaugas Peleckis, *Kalbančių žuvų paradas*, Šiauliai: Literatūros almanacho „Varpai“ redakcija, 2021.

Roma Petrušytė, *Traukinys į praeitį*, Kaunas: Kauko laiptai, 2021.

Kornelijus Platelis, *Korijantys veidrodžiai*, Vilnius: Odilė, 2021.

Kornelijus Platelis, *Susitikimai prieblandoje*: poezijos rinktinė, sudarė Audinga Peluritytė, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2020.

Poetinis Druskininkų ruduo = Druskininkai Poetic Fall: almanachas, sudarė ir redagavo Vytas Dekšnys, Dominykas Norkūnas, Vilnius: Vaga, 2020.

Poezijos pavasaris 2021: almanachas, sudarė Rimvydas Stankevičius, Vilnius: Rašytojų sąjungos fondas, 2021.

Daina Pranckietytė, *Silentium*, Vilnius: Homo liber, 2021.

Pranas Raščius, *Paragauki sulos*, Vilnius: A. Raščius, 2021.

Ieva Rudžianskaitė, *Iš gervių*, Kaunas: Kauko laiptai, 2021.

Nojus Saulytis, *SMS gėlytė*, Vilnius: Kitos knygos, 2020.

Česlovas Skaržinskas, *Metai iš pradžių*, Kaunas: Kauko laiptai, 2020.

Dainius Sobeckis, *Kryžiaus užraktu*, Kalnuvėnai: D. Sobeckis; Gargždai: ScandBook, 2020.

Summa: lietuvių dailininkų poezijos antologija, sudarė Gintarė Bernotienė, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2020.

Sunkūs jo gyvenimo stebuklai: vyras XX–XXI a. lietuvių poezijoje: rinktinė, sudarė Julius Keleras, Vilnius: „Naujosios Romuvos" fondas, 2020.

Urtė Šegždavičiūtė, *...pakeliui...*, Kaišiadorys: Printėja, 2020.

Paulius Širvys, *Palik tik dainą man*: eilėraščiai, atsiminimai, dienoraščiai, laiškai, sudarė Alfonsas Pakėnas, Kaunas: Naujasis lankas, 2020.

Paulius Širvys, *Tiesiu toliams rankas*, Vilnius: Žuvėdra, 2020.

Tomas Taškauskas, *Amžinybės mozaikos* [elektroninė knyga], Vilnius: T. Taškauskas, 2021.

Dalia Teišerskytė, *Paskutinių lapų išleistuvės*, Kaunas: Kopa, 2021.

Linas Umbrasas, *Slibino dantys*, Kaunas: Kauko laiptai, 2021.

Ona Marija Dy Urbšytė, *Miego užrašai*, Kaunas: Kauko laiptai, 2020.

Alvydas Valenta, *Prierašai neegzistuojančioms „Iliados" ir „Odisėjos" iliustracijoms*, Vilnius: Asociacija „Slinktys", 2020.

Artūras Valionis, *Lėta medžiagų apykanta:* poezijos rinktinė, Vilnius: Tyto Alba, 2020.

Rasa Varnė, *Totemas*, Kaunas: Kauko laiptai, 2020.

Aivaras Veiknys, *Mamuto medžioklė*, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2021.

Vėtrungės, 20: JAV lietuvių poezijos pavasaris, 20, sudarė Sandra Avižienytė, Alytus: S. Avižienytė, 2020.

Aleksandras Žaltauskas, *Kulniuku dangus pradurtas*, Kaunas: Kauko laiptai, 2021.

Vertimai / Translations

Guillaume Apollinaire, *Mirabo tiltas*: poezijos rinktinė, iš prancūzų k. vertė Linas Rybelis, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2020.

Josifas Brodskis, *14 eilėraščių = 14 стихотворений*, iš rusų k. vertė Tomas Venclova, Vilnius: Apostrofa, 2021.

Dan Brown, *Laukinė simfonija*: eilėraščių knyga su papildytos realybės elementais, iš anglų k. vertė Julius Keleras, Kaunas: Jotema, 2020.

Marius Burokas, *Tu mieszkał Jonasz*, į lenkų k. vertė Agnieszka Rembiałkowska, Liublinas: Warsztaty Kultury, 2021.

Entra nei miei versi: diciannove poeti lituani contemporanei, sudarė ir į italų k. vertė Pietro U. Dini, Novi Ligūrė: Edizioni Joker, 2020.

Anna Maria Goławska, *Artimi daiktai*, iš lenkų k. vertė Birutė Jonuškaitė, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2021.

Anna Halberstadt, *Transit*: rinktiniai eilėraščiai, sudarė Viktoras Rudžianskas, iš anglų k. vertė Marius Burokas, iš rusų k. Antanas A. Jonynas, Kaunas: Kauko laiptai, 2020.

Iš Šiaurės Jeruzalės = From the Jerusalem of the North: šiuolaikinių lietuvių poetų eilėraščių rinktinė, sudarė Indrė Valantinaitė, į anglų k. vertė Rimas Užgiris, į hebrajų k. vertė Sivan Beskin, Druskininkai: Poetinis Druskininkų ruduo, 2020.

Kerry Shawn Keys, *Fetišas*, sudarė ir iš anglų k. vertė Dominykas Norkūnas, Vilnius: Asociacija „Slinktys“, 2020.

Miestų atsiradimas: Amerikos moderniosios poezijos antologija, sudarė ir iš Amerikos anglų k. vertė Laurynas Katkus, Vilnius: Kitos knygos, 2020.

Czesław Miłosz, *Poetinis traktatas su mano komentarais = Traktat poetycki z moim komentarzem*, iš lenkų k. vertė Tomas Venclova, Vilnius: Apostrofa, 2021.

Viktor Neborak, *Eilėraščiai iš Vyhovskio gatvės*, iš ukrainiečių k. vertė Vytas Dekšnys, Vilnius: Bazilisko ambasada, 2021.

Triin Paja, *Naktis tamsi kaip plaukai seserų*: sudarė ir iš estų bei anglų k. vertė Agnė Bernotaitė-Jakubčionienė, Vilnius: Asociacija „Slinktys“, 2020.

Nicanor Parra, *Antipoezija*, sudarė ir iš ispanų k. vertė Simonas Bernotas, Vilnius: Bazilisko ambasada, 2021.

Jerome Rothenberg, *Khurbn*, iš anglų k. vertė Dominykas Norkūnas, Vilnius: Versus, 2020.

Sohrab Sepehri, *Mažos mano akimirkos*, sudarė ir iš persų k. vertė Austėja Merkevičiūtė, Vilnius: Lietuvos literatūros vertėjų sąjunga, 2020.

Eugeniusz Tkaczyszyn-Dycki, *Dainelė apie sąryšius ir priklausomybes*, sudarė Greta Ambrazaitė, iš lenkų k. vertė Vytas Dekšnys, Vilnius: Asociacija „Slinktys“, 2020.

Versopolis: Dejan Aleksić, iš serbų k. vertė Antanas A. Jonynas; Gaia Ginevra Giorgi, iš italų k. vertė Ramunė Brundzaitė; Myroslav Laiuk, iš ukrainiečių k. vertė Vytas Dekšnys; Thomas Tsalapatis, iš graikų k. vertė Rūta Burbaitė, Druskininkai: Poetinis Druskininkų ruduo, 2020.

Томас Петруліс, *Примітка про померлого бога*, į ukrainiečių k. vertė Jurij Zavadskyj ir Marius Burokas, Ternopolis: Крок, 2020.

Сямён Ханін, *Уключаючы рэшту*, iš rusų į baltarusių k. vertė Andrej Chadanovič, Vilnius: Logvino literatūros namai, 2020.

XXXI POETINIO DRUSKININKŲ RUDENS AIDAI

1354

XXXI Poetinis Druskininkų ruduo vyko 2020 metų spalio 7–12 dienomis. Metai, kaip ir daugeliui kitų kultūros renginių, neįprasti – festivalio tarptautiškumas buvo regimas tik ekranuose. Tačiau kaip niekada gausiai jame dalyvavo Lietuvos literatūros bendruomenė.

Praėjusių metų PDR almanache išspausdinti poetai: Piedad Bonnett (Kolumbija; vertė Dovilė Kuzminskaitė), Laurent Demoulin (Belgija; vertė Agnė Žagrakalytė ir Edgaras Platelis), Tatiana Faia (Portugalija; vertė Arvydas Makštutis), Konrad Góra (Lenkija; vertė Vytas Dekšnys), Madara Gruntmane (Latvija; vertė Dominykas Norkūnas), Antanas A. Jonynas (Lietuva; vertė Rimas Užgiris), Rima Juškūnė (Lietuva; vertė Ada Valaitis), Maarja Pärtna (Estija; vertė Agnė Bernotaitė-Jakubčionienė), Jerome Rothenberg (JAV; vertė Dominykas Norkūnas), Enrika Striogaitė (Lietuva; vertė Rimas Užgiris), Arthur Sze (JAV; vertė Marius Burokas), Sergej Timofejev (Latvija; vertė Dainius Dirgėla), Ieva Toleikytė (Lietuva; vertė Medeinė Tribinevičius), Tomas Venclova (Lietuva; vertė Rimas Užgiris), Jonas Zdanys (JAV / Lietuva; vertė Kornelijus Platelis), Dovilė Zelčiūtė (Lietuva; vertė Medeinė Tribinevičius).

Nuo 2015 metų festivalis „Poetinis Druskininkų ruduo“ yra tarptautinės poezijos platformos VERSOPOLIS dalis. „Versopolio“ šūkis: „Kur poezija gyvena“ (*Where poetry lives*). Jo tikslas – suteikti galimybę pasirodyti jauniems, kylantiems poetams ir leisti jiems būti išgirstiems už savo valstybės sienų. 2020 m. į PDR buvo pakviesti keturi projekto „Versopolis“ poetai, visi jie savo eilėraščius įskaitė virtualiai: Dejan Aleksić (Serbija; vertė Antanas A. Jonynas), Gaia Ginevra Giorgi (Italija; vertė Ramunė Brundzaitė), Myroslav Lajuk (Ukraina; vertė Vytas Dekšnys), Thomas Tsalapatis (Graikija; vertė Rūta Burbaitė). Kiekvieno iš šių poetų kūryba išleista atskiru trikalbiu leidiniu: lietuvių, anglų ir originalo kalba.

Įvyko visi programoje numatyti festivalio renginiai: dveji almanacho poetų skaitymai, kuriuose skaitė lietuviai poetai, o užsienio poetų įrašai buvo rodomi ekrane, festivalio dalyvių, lietuvių poetų ir jaunųjų poetų skaitymai, mėgstamo eilėraščio skaitymai Druskininkuose, centre „Dainava“ bei V. K. Jonyno galerijoje, taip pat dveji skaitymai Vilniuje – almanacho pristatymas Kazio Varnelio namuose-muziejuje ir Henrikui Radauskui skirtas renginys „Balti malūnai mala laiką: Henrikui Radauskui 110“.

Penktadienio rytą poetai vyko susitikti su Druskininkų mokyklų mokiniais. Vėliau, pakėlus festivalio vėliavą, vyko diskusija tema „Poezijos skaitytojai – kas jie?“. Moderavo Virginija Cibarauskė, dalyvavo

XXXI DRUSKININKAI POETIC FALL, ECHOES OF 2020

Translated by Ada Valaitis

1354

The 31st Druskininkai Poetic Fall (DPF) Festival took place October 7–12, 2020. As was the case for many cultural events this last year, it was unusual – the international portion of the festival was held virtually. Nonetheless, the Lithuanian literary community participated more robustly than ever before.

Work by the following poets was published in last year's DPF Anthology: Piedad Bonnett (Columbia; translated by Dovilė Kuzminskaitė), Laurent Demoulin (Belgium; translated by Agnė Žagrakalytė and Edgaras Platelis), Tatiana Faia (Portugal; translated by Arvydas Makštutis), Konrad Góra (Poland; translated by Vytas Dekšnys), Madara Gruntmane (Latvia; translated by Dominykas Norkūnas), Antanas A. Jonynas (Lithuania; translated by Rimas Užgiris), Rima Juškūnė (Lithuania; translated by Ada Valaitis), Maarja Pärtna (Estonia; translated by Agnė Bernotaitė-Jakubčionienė), Jerome Rothenberg (USA; translated by Dominykas Norkūnas), Enrika Striogaitė (Lithuania; translated by Rimas Užgiris), Arthur Sze (USA; translated by Marius Burokas), Sergej Timofejev (Latvia; translated by Dainius Dirgėla), Ieva Toleikytė (Lithuania; translated by Medeinė Tribinevičius), Tomas Venclova (Lithuania; translated by Rimas Užgiris), Jonas Zdanys (USA/Lithuania; translated by Kornelijus Platelis), Dovilė Zelčiūtė (Lithuania; translated by Medeinė Tribinevičius).

Since 2015, the Druskininkai Poetic Fall Festival has been a part of the international poetry platform VERSOPOLIS. The motto of VERSOPOLIS is *Where poetry lives*. Its goal is to promote young poets and provide an opportunity for them to read their work outside of their own countries. In 2020, the following four poets from VERSOPOLIS read their work virtually: Dejan Aleksić (Serbia; translated by Antanas A. Jonynas), Gaia Ginevra Giorgi (Italy; translated by Ramunė Brundzaitė), Myroslav Laiuk (Ukraine; translated by Vytas Dekšnys), Thomas Tsalapatis (Greece; translated by Rūta Burbaitė). The work of each of these five poets was published in a separate trilingual (Lithuanian, English, and the original language) publication.

The festival's program was full of events: two readings by poets featured in the Anthology (the Lithuanian poets read their work live in Druskininkai and the international guests participated virtually), readings by festival participants, Lithuanian poets, new poets, and a presentation of favorite poems at the Dainava Centre and the V. K. Jonynas Gallery in Druskininkai. There were also two readings in Vilnius: a presentation of the Anthology at the Kazys Varnelis House-Museum and an event in honor of Henrikas Radauskas titled *White windmills milling time: Henrikas Radauskas at 110*.

Genovaitė Bončkutė-Petronienė, Lina Buividavičiūtė, Aušra Kaziliūnaitė, Rimantas Kmita, Gytis Norvilas, Viktoras Rudžianskas, Gytis Vaškelis. Kaip ir kiekvienais metais, surengtas PDR almanacho bei kitų per metus išleistų knygų pristatymas ir mažoji knygų mugė; vedė Giedrė Kazlauskaitė. Buvo pristatyta paroda: Andriaus Mosiejaus asambliažai „Akumuliaciniai monochromatai“. Penktadienio vakaro skaitymus vedė Lina Simutytė ir Nerijus Cibulskas, jaunųjų skaitymų vakarą – Laura Kromalcaitė ir Simonas Bernotas. Dar vėliau vyko Donato Petrošiaus vedamas renginys „Atviras mikrofonas“; įvyko Slapti skaitymai.

Šeštadienio rytą pradėjome fotografijų paroda „Sigito Gedos Veisiejų turgaus Didysis Ketvirtadienis“. Vėliau V. K. Jonyno galerijoje vyko dviejų eilėraščių – kito poeto mėgstamiausio eilėraščio ir savojo – skaitymai. Vedė tradiciškai Ričardas Šileika ir Dainius Gintalas. Popietę į diskusiją „Ką apie poezijos vertimus sako skaičiai?“ pakvietė Lietuvos kultūros institutas. Moderavo Virginija Cibarauskė, dalyvavo Giedrė Kazlauskaitė, Kornelijus Platelis, Kotryna Pranckūnaitė. Vėliau „Bubilo“ salėje įvyko projekto VERSOPOLIS poetų skaitymai, juos vedė projekto koordinatorė Lietuvoje Rūta Elijošaitytė-Kaikarė. Po jų ten pat vyko lietuvių poetų skaitymai „8 prieš 1354“, juos vedė Laima Kreivytė.

Šeštadienio vakare vyko iškilmingas baigiamasis poezijos vakaras, buvo įteiktos Jotvingių ir Jaunojo jotvingio premijos, apdovanoti konkursų laureatai. Vakarą vedė Daiva Čepauskaitė ir Gytis Norvilas.

Renginį pradėjome skaitymais Kęstučiui Navakui atminti. Vėliau poetui Alvydui Šlepikui už eilėraščių rinktinę „Mano tėvas žūsta“ (Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2019) buvo įteikta Jotvingių premija, o poetei Ievai Toleikytei už eilėraščių knygą „Raudonas slidus rūmas“ (Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2020) – Jaunojo jotvingio premija. Apdovanotas ir geriausias jaunųjų kūrėjų skaitymų dalyvis – Antano A. Jonyno skiriamą prizą gavo Patricija Gudeikaitė. Buvo įteiktas kultūros žurnalo „Nemunas“ įsteigtas prizas, jį gavo Sondra Simana. Taip pat įteikta tradicinė Žemaitės tašė, ja apdovanota poetė Enrika Striogaitė.

Po apdovanojimų tradiciškai paskelbti ir apdovanoti anoniminių eilėraščių konkursų nugalėtojai. Eilėraščiai buvo rašomi trimis temomis – vieno eilėraščio, eilėraščio tema „Mielas skaitytojau!“ ir humoristinio eilėraščio tema „Asfaltuok žodžiui kelią!“. Vėlai vakare įvyko Alvydo Šlepiko ir Mindaugo Nastaravičiaus vedamas „Agnės Žagrakalytės aukcionas“, jame surinktas lėšas festivalis skyrė Baltarusijos PEN centrui.

Sekmadienį festivalis grįžo į Vilnių, čia PDR svečiai bei laureatai dalyvavo laureatų skaitymuose, kuriuos vedė Indrė Valantinaitė ir Kornelijus Platelis. Pirmadienį į renginį „Balti malūnai mala laiką: Henrikui Radauskui 110“ pakvietė Mantas Tamošaitis, Mantas Toločka ir Rimantas Kmita.

On Friday morning, the poets met with students in schools in Druskininkai. Later, after the Festival's flag was raised, a conference on the festival's theme *Readers of poetry – who are they?* took place, moderated by Virginija Cibarauskė, and featuring Genovaitė Bončkutė–Petronienė, Lina Buividavičiūtė, Aušra Kaziliūnaitė, Rimantas Kmita, Gytis Norvilas, Viktoras Rudžianskas, and Gytis Vaškelis. Just as it happens every year, a presentation of the DPF Anthology and recently published books, together with a small book fair, was organized by Giedrė Kazlauskaitė. There was also an exhibition of assemblage work by Andrius Mosiejus *Akumuliaciniai monochromatai* (Accumulated Monochromatics). Friday night's readings were led by Lina Simutytė and Nerijus Cibulskas, and the young poets' readings were led by Laura Kromalcaitė and Simonas Bernotas. Later, Donatas Petrošius hosted an open mike session, and the evening ended with secret readings.

Saturday morning started off with a photography exhibition *Sigito Gedos Veisiejų turgaus Didysis Ketvirtadienis* (The Good Thursday of Sigitas Geda's Veisiejai Town Market). Then there was reading at the V. K. Jonynas Gallery that focused on two poems – a favorite poem by another poet followed by one's own poem – hosted by Ričardas Šileika and Dainius Gintalas. The Lithuanian Culture Institute invited guests to an afternoon discussion on *What do the numbers say about poetry translations?* moderated by Virginija Cibarauskė, and featuring Giedrė Kazlauskaitė, Kornelijus Platelis, and Kotryna Pranckūnaitė. The VERSOPOLIS project poets' reading took place at the Bubilas Hall, led by the project's coordinator in Lithuania, Rūta Elijošaitytė-Kaikarė. Afterward, the *8 against 1354* reading took place in the same location with Lithuanian poets presenting their work, led by Laima Kreivytė.

On Saturday evening, the formal closing ceremony took place, which featured the presentation of the Yotvingian and the Young Yotvingian prizes and other awards. The evening was led by Daiva Čepauskaitė and Gytis Norvilas. The event started with readings to honor Kęstutis Navakas. Then, Alvydas Šlepikas was awarded the Yotvingian prize for his 2019 poetry collection *Mano tėvas žūsta* (*My Father is Dying*, Lithuanian Writers' Union Publishing House). Ieva Toleikytė was awarded the Young Yotvingian prize for her book *Raudonas slidus rūmas* (*Red Slick Palace*, Lithuanian Writers' Union Publishing House, 2020). The best young poets' reading participant was also recognized by receiving the Antanas A. Jonynas prize – Patricija Gudeikaitė. The Nemunas culture magazine prize went to Sondra Simana and traditional Žemaitė bag – to Enrika Striogaitė.

Following the award ceremony, the anonymous poem contest winners were announced. The poems were written under the guise of three themes: one poem, *Dear Reader!*, and a humorous poem *Pave the road for a word!* Late in the evening the traditional Agnė Žagrakalytė auction was led by Alvydas Šlepikas and Mindaugas Nastaravičius, with funds collected for the Belarusian PEN Centre.

On Sunday, the Festival returned to Vilnius where DPF guests and awardees participated in readings led by Indrė Valantinaitė and Kornelijus Platelis. Finally, on Monday, guests were invited by Mantas Tamošaitis, Mantas Toločka and Rimantas Kmita to the presentation *White windmills milling time: Henrikas Radauskas at 110*.

2020 m. Jotvingių premijos laureatas

ALVYDAS ŠLEPIKAS

Jo eilėraščiai spausdinami almanache, 196-207 psl.

The winner of the Yotvingian Prize 2020

ALVYDAS ŠLEPIKAS

His poems are published in this anthology, p. 196-207

IEVA TOLEIKYTĖ

(P)RAŠYMAS

Skaičiau tą reklaminį straipsnį
96 % mirčių siejami su parazitais
jų turi kiekvienas žmogus, bet būna gerieji
ir tie blogi, kurie nuodija –
žarnų, kepenų, smegenų ir širdies
baltos plonytės plaštakos ilgumo kirmėlės
besiraitančios atvertoj kaukolėj
skaičiau ir ėmiau pirmą kartą suprasti:
mano kūne gyvena daug kitų
padarų, kurie nesapnuoja, nesigraužia
nesigaili dėl nieko
mano kūnu minta daug kitų
mažyčių kūnų, jiems visai neįdomu, kaip atsirado
raudonas, šiltas ir slidus jų rūmas
net neabejoju, turiu parazitų
juk tai viską paaiškina! nuovargį chronišką
bėrimus ant pilvo, niežulį, tą bjaurų jausmą
kad buvau apgauta, kad save apgavau
ir seniai pralaimėjau, nors žaidimas tęsiasi
(vis ryškiau matau
kaip beviltiškai jame dalyvauju)
turiu du variantus: tapti protinga
arba likti kvaile, gerti pelynų arbatą, gal net rimtus vaistus
nebetikrinti feisbuko, klausyti *savo* balso
ir trečią, baisiausią – įsiprašyti į morgą
pamatyti tikrą lavoną
sustingusį, svetimą, niekam nereikalingą
su chemikalų kvapo aureole
esu 100 % tikra, nustočiau apie juos rašyti
apie mirtį, mėsą ir kitus siaubus
gal pagaliau išvysčiau - - -
mano vėsų pusrūsį užlietų akinanti šviesa
žydrais liepsnų liežuvėliais
gal pagaliau suprasčiau, apie ką reikia kalbėti
o apie ką – geriau ne.

Winner of the Young Yotvingian Prize

IEVA TOLEIKYTĖ

(RE)QUEST

I read in a sponsored content article
that 96 % of deaths are linked to parasites
everyone has them, but there are good ones
and there's also those bad ones that are toxic –
thin white worms, long as a hand
in the intestines, liver, brain, and heart
snaking in an open skull.
I read this and realized for the first time:
countless other creatures live
in my body, ones who don't dream, aren't distressed
have no regrets
many other tiny bodies who don't care how their
red, warm, and slippery abode came to be
have fed on my body.
I don't doubt that I have parasites
it explains everything! chronic fatigue,
rash on my stomach, itching, that horrible feeling
that I've been deceived, that I deceived myself
and I lost long ago, even though the game goes on
(it just becomes more clear
how hopelessly I participate in it)
I have two options: to become smart
or stay stupid, drink wormwood tea, maybe even take serious meds
stop checking facebook, listen to *my* voice
and the third, the scariest – make my way into a morgue
to see a real corpse
stiff, strange, useless
surrounded by a halo of chemical odors
I'm 100 % certain that I'd stop writing about them
about death, flesh, and other horrors
maybe I'd finally see - - -
my cool basement apartment flooded by a blinding light
in blue tongues of flames
maybe I'd finally understand what I should talk about
and what I'd better not.

Translated by Ada Valaitis

Žurnalo „Nemunas“ prizu „Poezija mus vienija ir jungia“ apdovanota

SONDRA SIMANA

IŠKAMŠOS MIEGAS

Kai žmonės užmiega, pabunda iškamšos,
Kai užmiega iškamšos, pabunda žmonės.

Fotografija yra laiko iškamša.
Sako fotografas, sėdintis iš dešinės.
Ir man patinka jo fotografinė mintis.

Ar prisimeni, kad Adomas ir Ieva apsisiautė kailiais,
Kai juos išvarė iš rojaus?
Tai žmonės yra Dievo iškamšos,
Sako filosofas, sėdintis iš kairės.
Ir man patinka jo filosofinė mintis.

Užsikloju urvinio liūto kailiu
Juk žmonės prieš miegą apsirengia iškamšomis,
Sakau – labanakt, sėdintiems šalia.
Ir man patinka mano miegas

Winner of the Nemunas magazine Prize Poetry Unites and Connects Us

SONDRA SIMANA

SLEEP OF THE EFFIGIES

When people fall asleep, they wake up as effigies,
When effigies fall asleep, they wake up as people.

A photograph is an effigy of time.
Says a photographer sitting to my right.
And I like his photographic idea.

Do you recall that Adam and Eve wrapped themselves in furs
When they were driven out of paradise?
And so people are God's effigies,
Says a philosopher sitting to my left.
And I like his philosophic idea.

I cover myself in the fur of a cave lion
Because people dress themselves as effigies before sleep,
I say – good night to those sitting next to me.
And I like my sleep

Translated by Ada Valaitis

PATRICIJA GUDEIKAITĖ

***

Ana O. –
po dvigubos morfijaus dozės –
užverčia galvą –
kūnas pradeda stingti.

Ana O. –
jausdama Breuerio alsavimą –
lėtai gulasi ant grindų –
ji norėtų jam pasakyti –
kad būdama viena mato gyvates –
ji norėtų parodyti –
totemus išraižytus ant kūno –
ji norėtų jam pasakyti –
jog yra –
Medūza Gorgonė –
galinti perkąsti gerklę –
Ana O. –
parodo puolimo ženklus –
burnoje geležies skonis.

Ana O. –
gali matyti save –
jos levituojantis kūnas –
lyg vabzdies geluonis.

(Breueris kosėja)

Ana O. –
atgniaužia suprakaitavusius delnus –
ji gerai žino –
ją seka septyni demonai.

PATRICIJA GUDEIKAITĖ

***

Anna O. –
after a double dose of morphine –
tosses back her head –
her body stiffens.

Anna O. –
sensing Breuer's breathing –
slowly lies down on the floor –
she'd like to tell him –
that she sees snakes when she's alone –
she'd like to show him –
the totems carved on her body –
she'd like to tell him –
that she is –
the Gorgon Medusa –
she can be cutthroat –
Anna O. –
shows signs of an attack –
the taste of iron in her mouth.

Anna O. –
can see herself –
her levitating body –
like the sting of an insect.

(Breuer coughs)

Anna O. –
unclenches her clammy palms –
she knows quite well–
that she's being followed by seven demons.

Translated by Ada Valaitis

AIVARAS VEIKNYS

PIRMAS SNIEGAS

Ne, tai ne pirmas sniegas žemėn su lapais krenta –
naktį banda mamutų traukia skersai per plentą...
Ne, ir visai ne skląstis švintant namuos atšoka –
speigas galanda spigų kiemo berniūkščių juoką...
Ne, tai ne jie kvatoja, gandrą daržuos nudobę –
dusliai kastuvai dunksi: gilina šiukšlių duobę;
dega kovos vežimai, amžiams duobėn suvirtę –
čia net ir tau galiausiai šiąnakt išdegs numirti...
Ne, neišdegs, meluoju; slinkis arčiau prie laužo –
te tavo priešai miglą tau nuo akių nudaužo,
švelniai pražiodę, duoda tyro vandens ir vaistų,
tik neprašyk, kad laisvėn, vos kiek atslūgs, paleistų...
Mokais išeit iš kūno? – kaip visados išeina
pulkas bebaimių vyrų, traukiančių karo dainą;
virpa dangus, stiprėja vėjo lediniai gūsiai –
tuščias esi, bet džiaukis: tuščias ilgai nebūsi...
Dievo gerklėn suleistos, blyksi pušų viršūnės –
gandras, atspėk, ar vilkas ligą tavy įkūnys?
Vienas per kitą lekia paukščiai ir miško žvėrys –
ką įsileisi pirmą, kūno vartus atvėręs? – – –
Šnypščia sutryptas laužas. Sukas pūga verpetais...
Tau jau geriau, tik kelią būsi kažkur pametęs?..
Nenusiminki, seki paskui mamutų bandą –
ji net per pūgą visad kelią namo suranda.

AIVARAS VEIKNYS

FIRST SNOW

The leaves are falling but not the first snow –
A herd of mammoths crosses the night road.
It's not the doorbolt of home that snaps hard –
But frost-sharpened laughter of boys in the yard.
It's not their laughter – the garden stork has been killed –
But the pat and slap of shovels as the hole is filled.
Chariots burn, dumped for eternity into a pit –
Even you may now manage to let go of life a bit...
No, not tonight, draw closer to the fire where I lie,
And let your enemies strike the mist from your eyes;
Let them gently force-feed you pure water and balms,
Just don't expect to be freed when everything calms.
Will you learn to leave your body? As usual, a gang
Of fearless men issues forth, singing a martial song.
The sky trembles, and the icy gusts grow strong –
You're empty, but happy: you won't be empty long.
The tips of pines shine like needles in god's throat –
Oh, stork, will the wolf don your body's ailing coat?
Birds and beasts dash by as if dying of thirst –
Open your body's gates: whom will you let in first?
The trampled bonfire hisses; the snow twists in gyres...
You feel better now, but has your road become a mire?
Don't lose hope, just follow the mammoth herd:
It will find its way home, even through a blizzard.

Translated by Rimas Užgiris

DAINIUS DIRGĖLA

RAUDONA IR JUODA

turiu du automobilius
raudoną ir juodą

esu stendalis

raudonu važiuoju
pas panelę meilę

juodu važiuoju
pas ponią mirtį

kai važiuoju raudonu
pamirštu apie juodą

kai važiuoju juodu
pamirštu apie raudoną

kartais jie stovi šalia
raudonas ir juodas

ir aš pamirštu
su kuriuo ir pas ką noriu važiuoti

kartais myliu ir nekenčiu
raudono

kartais myliu ir nekenčiu
juodo

tada esu katulas

kartais pamirštu
kas aš

tada mirštu

DAINIUS DIRGĖLA

RED AND BLACK

I have two cars
red and black

I am stendhal

I drive the red one
to ms. love

I drive the black one
to mrs. death

when I drive the red one
I forget about the black one

when I drive the black one
I forget about the red one

sometimes they're parked next to one another
red and black

and I forget
which one I want to drive and where

sometimes I love and hate
the red one

sometimes I love and hate
the black one

then I am catullus

sometimes I forget
who I am

then I die

o kai vėl prisikeliu
prisimenu

raudonas ir juodas

kraujas ir juodžemis

krešuliai ir grumstai

dulkės ir dulkės

and when I rise again
I remember

red and black

blood and black soil

clots and clumps

dust and dust

GYTIS NORVILAS

MANE PALIKO KALBA

mane paliko kalba. buvau jai neištikimas: ėjau tyrais, kirtimais, poligonais, pustomais vėjo. be krypties. mečiau ją ir aš – vengiau intymumo ir paguodos.
liko tik kelmų nuliai, šaknų hieroglifai, malkų krūva, ūkiančios kamanės, pelių pragraužtos kišenės, juodi juodi serbentai ir juodingas pavasaris – tas amžinai grįžtantis numirėlis su kirviu rankose. antai: slyvos ištaškytomis smegenimis saulės atokaitoje, pasiliejęs hortenzijų trynys, iš uoksų srūvanti varnėnų derva, ant virvės – karantininių kaukių šikšnosparniai – – –
kalbai reikia vergauti, meilikauti, atnašauti ir melstis (taip ir girdžiu knygų fabrikantą šaukiant: „rašytoją padarysim iš kiekvieno toliato.“).
o man jau svetimos visos religinės sistemos, išpažįstu tik neatšaukiamą dūlėjimą, jo skleidžiamą šviesą ir džiaugsmą.
kalba kaprizinga, jai svetima tuštuma ir išretėjęs oras, kalbai reikalingas tankis: daiktų, santykių, žmonių. kuo vėjas labiau košia, tuo kalba labiau retėja, o priebalsiai dauginasi it drozofilos.
– – – tik riksmas ir tuščia burna, tik kismas ir urna. aplink – išbyrėję balsių dantys. nuščiūva krausvinas mano dangus, paklaikęs nuo nerišlaus švebeldžiavimo.

GYTIS NORVILAS

LANGUAGE LEFT ME

language left me. I was unfaithful: I went through windswept deserts, logging areas, artillery ranges with no direction. I, too, quit her – avoiding intimacy and consolation.
all that remained were the zeros of stumps, hieroglyphics of roots, a pile of logs, hooting bumblebees, pockets eaten away by mice, black black currants and tarnished spring – that ever-returning dead guy with the scythe in his hands. over there: plums with splattered brains in the heat of the sun, runny yolk of hydrangeas, tar of starlings flowing from the hollows, on a rope – bats of quarantine masks – – –
one must slave, flatter, sacrifice and pray to language (I hear that book manufacturer shout: "we'll make a writer out of every scribbler."). All systems of religion are foreign to me, I confess only irrevocable erosion, the light and joy it spreads.
language is capricious, it doesn't get voids and rarified air, language needs density: things, relationships, people. the draftier the wind, the sparser it becomes, and consonants multiply like fruit flies.
– – – just shouting and an empty mouth, just change and an urn. all around – the missing teeth of vowels. my blood-red sky subsides, driven mad by incoherent lisping.

Translated by Ada Valaitis

GRAŽVILĖ BALEIŠYTĖ

***

Birželio ryto kariai
Mėlyni lubinų kiparisai
Rikiuojasi tiesūs išstypę
Paaugliai paskutinėje klasėje
Šviesos budintys sargai.

Brandos egzaminas.

GRAŽVILĖ BALEIŠYTĖ

***

Warriors of a June morning
Lupine's blue cypresses
They line up straight and upright
Teens in the last grade
Sentries on watch for the light

Final exam.

Translated by Ada Valaitis

SIMONAS BERNOTAS

DINGO ELEKTRA

Tu man sakei
Kad tarp mūsų
Viskas baigta
Nebėra elektros
Nebekaista vanduo
Nebedega šviesos
Juodi ekranai
Transliuoja tuštumą
Aš tau sakiau
Kad viską galima
Lengvai sutvarkyti
Uždegiau žvakes
Ėmiau ieškoti
Vidaus saugiklių
Junginėjau pirmyn
Ir atgal
Pirmyn
Ir atgal
Kad galėtumėm
Pradėti iš naujo
Lyg niekur nieko
Apsimesti kad
Nieko čia tokio
Nebuvo
Nerimtas gedimas
Viskas pataisoma
Tačiau nieko
Iš to neišėjo
Užgesus žvakėms
Gūdi tamsa
Kurioje likau
Vienas

SIMONAS BERNOTAS

THE ELECTRICITY IS GONE

You told me
That everything between us
Is over
There's no more electricity
The water doesn't boil
The lights don't shine
Black screens
Broadcast emptiness
I told you
That we could easily
Fix everything
I lit the candles
Started looking for
The fuse box
I switched it forward
And back
Forward
And back
So that we can start again
From the beginning
And not look back
Pretend
That nothing
Happened
A superficial failure
Everything can be fixed
Although nothing
Came of it
After the candles went out
A dreary darkness
In which I was left
Alone

Translated by Ada Valaitis

GYTIS NORVILAS

KALBÀ PRIE KULTŪROS ŽURNALO REDAKTORIAUS KAPO DUOBĖS

...apeliuojant į skaitytojus ir autorius
ir ką, kvaily, dirbai kultūros labui? laikeisi sėjomainos? kiek nužudei grafomanų? tiek esi vertas – – – tai ar vertas? kiek atpurtei nuo meno? uždirbai alkoholizmą. o juodą džipą turi? idiote tu, iliuzijų ir tuštybės pilnasai. niekam nereikalingas tavo sumautas raštas ir giesmės. bergždžia, bergždžia tavo žemė – seniai reikėjo užleisti krienais ir šalpusniais. toli važiuosi, jau atvažiavai, dabar ryk savo uodegą. Marianų įduba dabar tavo paguoda.
gėrei vyną su politikais ir funkcionieriais? naudojais galia ir privilegijomis? kvailys. vardan tos? Miruvos? kvietė į prezentacijas, pasifotografuoti, išgerti vyno parodų atidarymuose, į spaudos pusryčius – – – tai papist ir kugelio davė?
kvietė į Landsbergio jubiliejų – nėjai. Prancūzijos ir britų ambasadoriai kvietė į priėmimus – nėjai, idiote šmote tu. sėdėjai ir čiaudėjai žiūrėdamas į saulę. gulėjai kampe susirietęs, žliumbei ir rėkei: „nakui nakui, užtenka, kiek galima iš savęs spausti, nebegaliu, nakui.“ ne Šarūnui, bet rėkei. prasigręžei skylę galvoj ir skrandy su tokia muzika. meilikavai sumautiems autoriams, sakei: „oi, kaip gerai parašei“, nors šūdą ten parašė – šūdą. ir vis atrajojai: „yra užkabinimų, pernelyg daug nereikalingų žodžių, tekstą reikia suveržti, kad braškėtų, viskas pakeliui.“ va, kaip rašei. nieko nėra pakeliui, dabar jau žinai – yra tik kelio galas.
taip taip, girdėjom ir tai: „man visad buvo įdomus pats žmogus“, o išties – kaip jis meluoja, meldžiasi didybės manijai ir vagia.
taip, sakau sau kalbą, sau – mirusiam. priešais veidrodį. kada kažin buvai gyvesnis?

GYTIS NORVILAS

A SPEECH AT THE GRAVE OF AN EDITOR OF A CULTURAL MAGAZINE

...an appeal to readers and writers
and what, you idiot, you worked in the interest of culture? upheld crop rotation? how many graphomaniacs did you kill? This is what you're worth – – – so are you worth it? how much money did you make from art? you earned alcoholism, but do you have a black jeep? you idiot, full of illusions and emptiness. no one needs your goddamn writing and hymns. your earth is fallow, fallow – it should have given way to horseradish and coltsfoot long ago. you'll go far, you already arrived, now swallow your tail. The Mariana Trench is now your consolation. you drank wine with politicians and officials? You took advantage of power and privileges? fool. in the name of? This Land of the Dead? hey invited you to presentations, to be photographed, drink wine at art openings, to the press breakfast – – – so they gave you drinks and potato pudding?
invited you to Landsbergis's anniversary– you didn't go. The French and British ambassadors invited you to receptions – you didn't go, you freaking idiot. you sat and sneezed while staring at the sun. you lay curled up in a corner, sobbing and shouting: eff it, eff it, it's enough, how much of oneself can you give, I can't, eff it." Not to Šarūnas, but you shouted. drilled a hole in your head and your stomach with this kind of music. you flattered ridiculous authors, saying: "oh, your writing is so good" even though it was shit – shit. and you always ruminated: "there are hooks, too many unnecessary words, you have to tighten up the text, so it'll snap, it's getting there." that's what you wrote. there's no getting there, now you know – it's just the end of the road.
yes yes, we also heard this: "I was always interested in the person," and indeed – how he lies, prays to delusions of grandeur and steals.
yes, I'm reciting a speech for myself, for me – a dead person. in front of a mirror. have you ever been more alive?

Translated by Ada Valaitis

NIJOLĖ KĖPENIENĖ

***

Mielas skaitytojau, Jums rašau
KRAUJU –
Iš širdies į širdį.
Čia tokia frazė, bet man gražu,
Kai mano širdį kas girdi.

Kai nufilmuotas minties dangus
Kruša iš akių pabyra,
Kai susapnuotas raštu žmogus
Į savąjį dangų kyla...

O tu, mielasis, ko ieškai many???
Žinau – ŠVENTOJO GRALIO!
Akmens to, kurs žodžiu atsišaukia širdy,
To stebuklingojo Diurandalio,

Kuriuo susikautumei su ŽIEMA,
Įšaldžiusia ŽEMĖS judesį...
Žinai, skaitytojau, – aš TATJANA,
Užrašiusi TAU savo liūdesį...

Ja k vam pišu... – juk žinai,
TU – mano rūstusis ONEGINAS,
Išmokęs kentėjimą mintinai...
Nuo manojo žodžio PABĖGI VIS...

NIJOLĖ KĖPENIENĖ

***

Dear reader, to you I write
In blood –
From the heart to the heart.
That's a cliché, but still, it feels good
When someone hears my heart.

When the sky of my thoughts is on screen
You can see hail fall from my eyes,
When in verse a person is dreamed
They ascend to their very own sky...

And you, my dear, what do you seek in me?
I know – the Holy Grail!
The stone that responds to the heart with speech,
The wondrous Durandel.

With that sword you will fight the cold,
The frozen motion of the earth...
You know, reader, I'm Tatiana, the bold,
Writing my sorrow for your mirth...

Ya k vam pishu... you see, it hurts,
My austere Eugene of Pushkin's verse,
Having learned to suffer by heart...
Here are my words... Why must we part?

Translated by Rimas Užgiris

GRETA AMBRAZAITĖ

MIELAS SKAITYTOJAU!*

skiatyti mškią
nesiaktant gsairo

etii grybuati
be baarnuasko

kriviu moisukoti
pierš ppoieriaus glėę

kai ndeega meiėls
rmoaną užbiagti

pmirašti veikjėus
ir svao adresą

jrūon išlpuakti
kiap liaškui buetly

spalio dešimtą
būti išgelbėtam

nukryžiuoti eilėraštį
ant šios menės durų

skaitytojas rastas
namely medyje

tik kkss bvuo
autoiraus vadras?

* Manoma, kad žodį galima perskaityti ir pakeitus jo grafinę struktūrą: supainiojus raides vietomis, jei pirma ir paskutinė raidės lieka savo vietose. O skaitytojas, net perskaitęs, „iššifravęs“ tekstą, ne visada pajėgs prisiminti autorių, nesusipainiojęs ištarti jo vardą, pavardę. Kitaip tariant, autoriaus pavardė skaitytojui ne visada rūpi. (Prie komisijai pateikto eilėraščio šio komentaro nebuvo, – red. past.)

GRETA AMBRAZAITĖ

DEAR READER!*

raed a foerst
deispte the frie

gahter murooshms
without baarnuaskas

brdiansh a haetcht
against a paepr fowler

when lvoe stops bruning
finish the noevl

frgoet the acotrs
and your adderss

siwm out to sea
like a leettr in a boltte

to be rescued
on October tenth

crucify a poem
on the door of this parlor

a reader is found
in a house in a tree

but waht was
the auothr's nmae?

Translated by Ada Valaitis

*It is assumed that one can still read a word if the graphic structure has been altered by rearranging the letters, but the first and last letters remain intact. The reader who has "deciphered" this text isn't always able to remember the author without confusing the author's name and surname. In other words, an author's name isn't important to a reader (This comment was not a part of the submission to the commission. – editor's note.)

JOTVINGIŲ PREMIJOS LAUREATAI / YOTVINGIAN PRIZE WINNERS

1985	Kornelijus Platelis
1986	Vytautas P. Bložė
1987	Bronius Kutavičius
1988	Alfonsas Nyka-Niliūnas
1989	Kazys Bradūnas
1990	Henrikas Čigriejus
1991	Henrikas Nagys
1992	Donaldas Kajokas
1993	Knuts Skujenieks
1994	Sigitas Geda
1995	Sigitas Parulskis
1996	Marijus Šidlauskas-Jonaitis
1997	Antanas A. Jonynas
1998	Marcelijus Martinaitis
1999	Nijolė Miliauskaitė
2000	Alfonsas Bukontas
2001	Jonas Strielkūnas
2002	Jonas Zdanys
2003	Vladas Braziūnas
2004	Stasys Jonauskas
2005	Tomas Venclova
2006	Kęstutis Navakas
2007	Almis Grybauskas
2008	Aidas Marčėnas
2009	Valdemaras Kukulas
2010	Viktorija Daujotytė
2011	Alfonsas Andriuškevičius
2012	Rimvydas Stankevičius
2013	Jonas Kalinauskas
2014	Gintaras Bleizgys
2015	Rolandas Rastauskas
2016	Eugenijus Ališanka
2017	Gytis Norvilas
2018	Daiva Čepauskaitė
2019	Ramūnas Kasparavičius
2020	Alvydas Šlepikas

JAUNOJO JOTVINGIO PREMIJOS LAUREATAI / YOUNG YOTVINGIAN'S PRIZE WINNERS

1998	Darius Šimonis
1999	Gintaras Bleizgys
2000	Gintaras Beresnevičius
2001	Tomas S. Butkus
2002	Gytis Norvilas
2003	Agnė Žagrakalytė
2004	Donatas Petrošius
2005	Sonata Paliulytė
2006	Vytautas Dekšnys
2007	Benediktas Januševičius
2008	Dainius Gintalas
2009	Giedrė Kazlauskaitė
2010	Antanas Šimkus
2011	Marius Burokas
2012	Indrė Valantinaitė
2013	Ramunė Brundzaitė
2014	Aivaras Veiknys
2015	Mindaugas Nastaravičius
2016	Nerijus Cibulskas
2017	Vytautas Stankus
2018	Greta Ambrazaitė
2019	Ernestas Noreika
2020	Ieva Toleikytė

PDR ekspertų taryba / DPF Board of Experts:

Kornelijus Platelis (pirmininkas / chairman), Vladas Braziūnas (pavaduotojas / vice-chairman), Eugenijus Ališanka, Marius Burokas, Daiva Čepauskaitė, Vytas Dekšnys, Dainius Dirgėla, Rūta Elijošaitytė-Kaikarė, Dainius Gintalas, Antanas A. Jonynas, Giedrė Kazlauskaitė, Kerry Shawn Keys, Andrius Mosiejus, Mindaugas Nastaravičius, Dominykas Norkūnas, Gytis Norvilas, Donatas Petrošius, Ričardas Šileika, Alvydas Šlepikas, Ieva Toleikytė, Rimas Užgiris, Agnė Žagrakalytė.

Rengėjai / Organizers:

Asociacija *Poetinis Druskininkų ruduo*, Centras Dainava.
Association *Druskininkai Poetic Fall*, Centre Dainava.

VERSOPOLIS

Pagrindiniai festivalio rėmėjai / Main festival sponsors

LIETUVOS KULTŪROS TARYBA

With the support of the Creative Europe Programme of the European Union

Rėmėjai ir partneriai / Sponsors and partners

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJA

DRUSKININKŲ SAVIVALDYBĖ

NACIONALINIS M. K. ČIURLIONIO DAILĖS MUZIEJUS

Lietuvos nacionalinis muziejus

NO MORE AMBER

MintVinetu

Literatūra ir menas

metai

Tom Healy